

ERDÉSZETI LAPOK

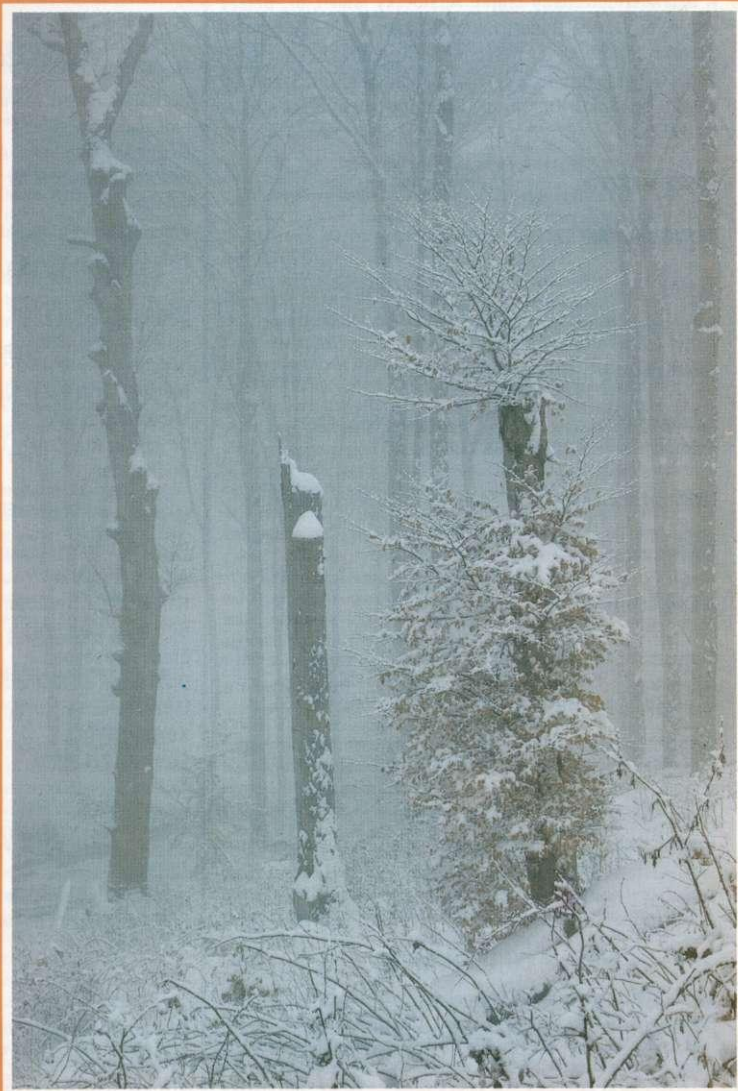
AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1996. december
CXXXI. évfolyam

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

CXXXI. évfolyam 12. szám

(december)

A Szerkesztőbizottság tagjai: Apatóczy István, dr. Balázs István, dr. Bartha Dénes, Gencsi Zoltán, dr. Göbbölös Antal, Kertész József, Kovács Gábor, Mizik András, Pintér Ottó, Pápai Gábor (a bizottság elnöke), Sántha Antal, dr. Szendrői László, dr. Szikra Dezső, dr. Szodfridt István, Varga Béla, Vaski László

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR

TERVEZŐSZERKESZTŐ: SÁGI MARGIT

Kiadó: Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó: Dr. Szikra Dezső

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon: 201-7737

Nyomdai munkák: Csathó és Társa Nyomdaipari Kft.
Eger

Felelős vezető: Csathó Emil

A kézirat lezárva: 1996. november 26.

Terjeszti: az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad (1027 Budapest, Fő u. 68.) Megjelenik havonta.

A címlapon: Egészséges 1997-et kívánunk
erdeinknek!

Fotó: Pápai Gábor

Hátsó borító: A Millecentenárium emlékoszlop
Visegrádon

Fotó: Korda Kálmán

СОДЕРЖАНИЕ

М. ДАУНЕР: Хозяйствование лесными ресурсами в Венгрии, 1995.....368

М. ИГНАЦ: Изменение содержания стронция 90 в костевых
тканях диких животных в 1975-95 гг377

TARTALOM

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Dr. Király Pál: 130 éves az OEE 365

ERDÉSZETI POLITIKA

Dauner Márton: Az 1995. évi
erdőállomány-gazdálkodásról 368

Pápai Gábor: Csóka Pétert alelnökké választották
Genfben 369

Varga Béla: Kérdés a Pénzügyminiszterhez 371

Dr. Solymos Rezső: A magyar erdészet a következő
évszázadban 372

VADGAZDÁLKODÁS, VADÁSZAT

Dr. Balázs István: Mennyi szől az erdőről, az erdészeti
hatóságról... 373

Dr. Ignác Magdolna: A vadon élő állatfajok
csontszövetének 90 Sr tartalomváltozása az 1975-1994.
években 377

Pápai Gábor: Energiánk az ős-anyagerő 379

AZ ÉV FÁJA A MADÁRCSERESZNYE

Fritsch Ottó: A madárcseresznyéről 380

TERMÉSZETVÉDELEM

Megalakult az FM Növényi Génbank Tanács Erdészeti
Munkabizottsága 381

Dr. Ignác Magdolna: Tudományos csúcskonferencia
Budapesten 382

ERDŐKERÜLŐBEN

Pápai Gábor: Karácsony előtti beszélgetés Várszegi
Asztrik főapáttal 384

Hajdú István: Karácsonyi gondolatok 386

Bíró Imre: Látogatás a Szatmárnémeti
Erdőgazdaságban 387

Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó: Bemutatjuk az
Erdészeti és Faipari Egyetem Múzeumát – IV. rész 388

KÖNYVESPOLC 389
EGYESÜLETI HÍREK 391

INHALT

Dauner, M.: Ungarns Waldbestandswirtschaft im Jahre
1995 368

Ignác, M.: Wandel des 90 Sr-gehaltes im
Knochengewebe der wildlebender Tiere zwischen
1978-1995 377

CONTENTS

Dauner, M.: Forest crops management in Hungary, 1995 368

Ignác, M.: Trends of Sr 90 observed in the bone tissue
of wild animals in 1975-95 377

Százharminc éves az OEE

XI.

Néhány tanulság és néhány adat

„Mai világban már ki-ki állítja, hogy egy magányos ember semmi, s csak egyesületnek van hosszú élete, s igaz súlya.”

(Széchenyi István gróf: Hítel. Pesten. 1830.)

Egyesületünk dióhéjba foglalt, évszázados történetének végére önként kínálkozik a gondolat, hogy néhány fontosabbnak tartott *tanulság* levonásával zárjuk ezt a históriát.

Jó volt az alapvetés

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy az *egyesület eddigi fennállása alatt mindig megfelelt az alapító szándékának és a magyar erdőgazdaság ügyének előmozdítását szolgálta*. Az 1866-os alapvetés jó volt; az egyesület elé tűzött fő célok évszázados helytállósága, változatlansága és következetes követése stabilizálta a szervezetet. A kritikus helyzetek éppen akkor adódtak, amikor egyesek, kisebb érdekcsoportok erről az útról megkísérelték letéríteni és saját céljait szolgálatába állítani. (Ilyen szituáció keletkezett például a két világháború közötti nehéz korszakban, amikor a fakereskedelem terén tülekedő csoportok között akadt, amely az egyesületben velt a maga számára biztonságos fedezéket elfoglalni.) Az érdeklarcok megjelenése egy érdeképviseleti funkció felvállaló szervezetben tulajdonképpen természetes társadalmi jelenség. A lényeg azonban az, hogy ezekből a progresszív erők kerüljenek ki győztesen.

A folyamatos megújulási készség

Egyesületünk életében másik fontos fenntartó tényezőnek bizonyult a *rendszeres megújulási készség és képesség*. Különösen a nagy nemzeti sorsfordulók alkalmával ez megújulási kényszert, életet vagy halált jelentett a testület számára, ti. a megváltozott társadalmi környezethez, a történelmi változásokhoz történő *rugalmas alkalmazkodás*. Csenedesebb korszakokban is szükség volt a tagság vonalmának megtartása érdekében a frissességre, a dekadencia elkerülésére, a vonzó programokra, az energikus kezdeményezőkézségre.

Társadalmi igény volt az egyesület létezésre

Hozzájárult az OEE *évszázados fennmaradásához* az a körülmény is, hogy *társadalmi igény fűződött az egyesület létezéséhez*. Egyrészt az olyan kis szakmák, mint amilyen az erdőszet Magyarországon, a megfizetett munkán túlmenően rászorulnak az önzetlen társadalmi kiegészítésre, mivel kizárólag bér munkával a szakma teljes területét lefedni nem bírják. Az ehhez szükséges állami vagy feltársadalmi intézményrendszer kiépítése és fenntartása nem lehetséges. Másrészt a szakterületen dolgozóknak is szükségük van egy *kollektív szakmai érdeképviseleti-érdekvédelmi szervezetre*. A szakszervezetek az egyéni érdekvédelemre hivatottak és alapjellegűk (eredetüknél fogva) munkásmozgalmi. A kamarák államilag alapított feltársadalmi szervezetek, amelyekben az egyéni ambíciók tömegmértékű kifejtése nemigen lehetséges. Erre szolgálnak a szakmai egyesületek és az *OEE megfelelt ennek az érdeképviseleti-érdekvényesítési funkciónak*, még a társadalmi konfrontációkkal járó küzdelmes helyzetekben is.

Az egyesület létezésre iránti társadalmi igénnyel függ össze az is, hogy a szakmában szükség van egy olyan, a hatalomtól független civil szervezetre, amely a *szakmai alapelvek és a szakmai etika őre, a szakma élő lelkiismerete*, valamint a *szakmai identitásúdat*, a

folyamatoság fenntartója. A múlt, jelen és jövő közötti kapcsolat ápolója. Ezt a feladatot bér munkában, különösen állami feladatokat végezni nem lehet, hanem csakis érzelmi-társadalmi alapon, ügyeszetből, szakmaszeretettel, belső indítatásból. Az OEE ennek is szervezeti keretet biztosított.

Okos, bátor és tisztességes vezetők

Bizonyára felvetődik szakmán belül és kívül állókban is a kérdés: mi lehet a „titka” annak, hogy az egyesületben ilyen – történelmi léptékekkel mérve is – hosszú időn át, társadalmi-politikai rendszerek láncolatán keresztül sikerült fennmaradnia?

Mint minden az életben, ez is az emberekben múlt. Kelltek hozzá *jó vezetők*: okos, bátor és tisztességes, áldozatkész emberek. *Okosak*, akik ismerték szakmájukat és egyesületüket, megfelelő életpaszettával is rendelkeztek, s a tagsági igényeket, valamint koruk követelményeit érzékelve tudták vezetni az egyesületet. Látókörük az országhatárokon is túlterjedt. Képesek voltak a testület számára vonzó és realis célokat kitűzni, a programok eredményes végrehajtását pedig megszervezni. *Bátrak*, akik készek voltak az ésszerű, józan kompromisszumokra (az „adjátok meg a császárnak, ami a császáré...” bibliai elv jegyében). Am – ha kellett – az ügy érdekében merték vállalni a konfrontációt, a konfliktushelyzeteket is. *Tisztességesek*, akik tudták, hogy nem az egyesület van érettek, hanem nekik kell szolgálniuk az egyesületet. Tudták azt is, hogy vezetői tevékenységükért nem csak a jelennek, hanem a múltnak és jövőnek egyaránt felelősséggel tartoznak. *Áldozatkészek*, akik a közösség érdekében le tudtak mondani magánéletük, szabadidejük jelentős részéről és családot, pihenést, kariert, mellékkeresetet félretelva dolgoztak az egyesület javára. *Legyen megbecsült emlékeztetük!*

Fegyelmezett, összetartó, áldozatkész tagság

A legjobb vezérkar sem ér semmit hadsereg nélkül. Kelltek és egyesületünkben minden időben megvolt az erdőt és az erdőszetet szerető, annak érdekében *tenni vágyó és áldozatokra is képes tagság* is. Mégpedig az erdőszet mellett szakmán kívül állók, más szakmák képviselői is. A szakmaszeretet, az erdőszetbe való ragaszkodás, a jobbtáti szándék és az önkéntes egyesületi fegyelm mellett ki *kell emelni a kartársi összetartást és az áldozatkészéget*.

Az összetartás fogalmát nem lehet abszolút értelemben kezelni, mert ez még egy idealisztikus „testvér” közösségen belül sem úrvonyesül abszolút módon. Az egyesület alapja pedig nem is ez, hanem az érdekközösség. Úgy kell ezt érteni, a hogyan a világ minden időben (olykor kissé irigykedve) megállapította rólunk: az erdőszet – egy összetartó társaság! (Ők ezt talán jobban látják és becsülik, mint mi magunk...).

A tagság áldozatkészége nélkül sem maradt volna fenn ilyen hosszú ideig az OEE. Áldozat már az is, ha valaki befizeti a tagdíjat. Aktív közreműködésnek számít, ha elmege az egyesületi rendezvényekre. Még inkább, ha ott tevőlegesen vesz részt, felszólal, javaslatokat tesz, előadást, szervezőmunkát vagy más közreműködést vállal. S minden időben az erdőszet számban lelkes emberek, akik

ügy érezték, hogy fizetett munkájukon túlmenően „még rá kell dobniuk egy lapáttal” és funkciót vagy más szervező-, illetve végrehajtó munkát vállalva tolták előre a közös ügy szepterét. Mások lebetősegeikhez mért anyagi támogatással segítettek az egyesületet, vagy gyarapították annak valamelyik közéleti alapítványát.

Gondoljunk hát elismeréssel vissza mindazokra, akik az alapítástól kezdve valaha is az egyesület tagjai és funkcionáriusai voltak, s azt fenntartották!

A támogatás szükségessége

Kellettek elejétől fogva, s kellene továbbra is a *külső támogatók*. Volt, aki *erkölcsi* segítséget nyújtott, esetleg egy kedvező közmegegyeztetéssel, esetleg egy időben közölt bizalmas, fontos információval. Voltak szép számmal olyanok is, akik a zsebükhöz nyúltak és az egyesület működésének anyagi feltételeit erősítették: földbirtokosok, állami vállalatok vezetői, faipari-fakereskedelmi vállalkozók és sokan mások. A kis egyesület tagságának ereje önmagában nem lett volna elegendő pl. székházipítéshez és -fenntartáshoz, a szaklap és más kiadványok megjelenetéséhez, a szerény méretű apparátus működtetéséhez. Nagyon sokat segítettek (a II. világháború előtt az

erdőbirtokosok, az államosítás és a szövetkezetesítés után az állami vállalatok, szövetkezetek vezetői) a vándorgyűlések házigazda szerepének elvállalásával, az egyesületi rendezvények munkahelyen és munkaidőn belüli lebonyolításának engedélyezésével, a munkafeltételek biztosításával.

Minden időben nélkülözhetetlen volt az erdészeti és az erdészettel kapcsolatban álló más hatóságok jóindulatú erkölcsi és nem egyszer jelentős anyagi támogatása is. *Őszinte köszönet illeti meg minden időt minden egyesületi támogatóját!*

S végül: kellett (és bizonyára továbbra is kelleni fog) a fennmaradáshoz az a nehezen meghatározható, az emberi akaratától független, megfoghatatlan tényező, amelyet ki-ki – felfogásától függően – szerencsének, vagy a sors kegyének, fátumának, vagy Isten kegyelmének nevez.

Ezt a rövid történelmi visszatekintést fejezzük be a legnagyobb magyar és egyben legnagyobb magyar egyesületalapító, gróf Széchenyi István szentenciájával: *„Csak a múlt megbecsülésén épülhet fel a jövő!”*

(Vége.)

Az Egyesület kitüntetettjei
Tiszteletbeli tagok

- 1866: *Hajós József, Korizmcz László, Szathmári Károly.* (Még tisztázandó, hogy a megszűnt Magyar Erdészegylet utolsó vagy a megalakuló OEE első tb. tagjainak tekintsük-e őket.)
- 1916: *Kálnoki Bedő Albert* tiszteletbeli elnökké választva.
- 1940: *Andrássy Sándor gróf, Kaán Károly, Keglevich Gyula gróf, Kiss Ferenc dr., Krippel Móric, Széchenyi Bertalan gróf.*

- 1965: *Joachim Balf* (Németország), *Madas András dr., Tömpe István.*
- 1986: *Boross György, Nemesszeghy László* (Szlovénia).
- 1991: *Friedrich Prandl* (Ausztria).
- 1996: *Fekete Gyula, Jérôme René, Riedl Gyula, Szőnyi László dr., Roland Migendős Manfred Zielke* (Németország), *Sziklai Oszkár dr.* (Kanada).

A Bedő Albert Emlékérem kitüntetettjei

(Alapítási év: 1957) (Rövidítések: em. = erdőmérnök; e. = erdésztechnikus, erdész)

- 1957: *Keresztesi Béla dr. em., Horváth László em., Dóványi Antal e.*
- 1958: *Kozma László em., Schneider Jenő e., Gráczel Imre e.*
- 1959: *Sali Emil dr. em., Babos Imre em., Kocsárdy Károly e.*
- 1960: *Haszák Aladár em., Szegedi Mihály e., Gera József e.*
- 1961: *Csermely László em., Nádas József em., Kiss Tóth Tamás e.*
- 1963: *Lesznyák József em., Jéror Zoltán em., Lukács István e.*
- 1963: *Sébor János dr. em., Rott Ferenc em., Szöllösi József e., Kása Sándor e.*
- 1964: *Dérföldi Antal dr. em., Magyar Pál e., Farkas József e.*
- 1965: Nem került kiadásra.
- 1966: *Fila József em., Haracsi Lajos dr. em., Hédl András e., Horváth László e., Kasza Ferenc e., Kopecký Ferenc dr. em.*
- 1967: *Magyar Pál dr. em., Palotay István em., Hessz Ferenc e.*
- 1968: *Fekete Gyula em., Zathureczky Lajos em., Weidinger István e.*
- 1968: *Halász Aladár em., Herpay Imre dr. em., Mihályka Gyula e.*
- 1970: *Cornides György em., Fülöpp Zoltán em., Riedl Gyula em., Kovács József e.*
- 1971: *Bukri József e., Tóth Gyula e., Vida László em.*
- 1972: *Speer Norbert dr. em., Ván László em., Végvári Jenő e.*
- 1973: *Keresztes János e., Lámlafussy Sándor em., Major Antal dr. em.*
- 1974: *Beck Antal e., Héder Sándor dr. em., Kovács Jenő dr. em., Rimler László em.*
- 1975: *Pankotai gábor dr. em., Horváth Sándor em., Salárdi József e.*
- 1976: *Bakanyi Imre e., Bánó István em., Iharos Frigyes em.*

- 1977: *Jáhn Ferenc em., Kiss László e., Tuski László dr. em.*
- 1979: *Bakkay László em., Batos Géza em., Gerdoi József e.*
- 1979: *Andor József em., Madas László dr. em., Szupák János e.*
- 1980: *Madas András dr. em., Smón Károly e., Zádor Oszkár em.*
- 1981: *Királl János em., Kovács József e., Tóth Béla dr. em.*
- 1982: Nem lett kiadva.
- 1983: *Deszpath László e., Igmányi Zoltán dr. em., Káldy József dr. em., Németh Ferenc e., Szőnyi László dr. em., Tóth Imre em.*
- 1984: *Csanádi Béla em., Jérôme René em., Mészöly Győző em., Szeverényi István e.*
- 1985: *Bondor Antal dr. em., Dénes János e., Gáspár-Hantos Géza em., Király Pál em., Varga Béla em.*
- 1986: *Nagy Sándor e., Solymos Rezső dr. em., Torók László em.*
- 1987: *Blazsek János e., Csötöny József dr. em., Haják Gyula em.*
- 1988: *Járásli Lőrinc dr. em., Király László dr. em., Kozma Károly e.*
- 1989: *Kráner Antal em., Keresztes György em., Schmotzer András em.*
- 1990: Nem lett kiadva.
- 1991: *Bogár István em., Fadgyas Kálmán dr. em., Jereb Ottó dr. em., Pintér Gyula em., Prókay Gyula em., Reményffy László em.*
- 1992: *Lády Géza em., Bánó László em., Szemeredy Miklós dr. em.*
- 1993: *Kollwenz Odón dr. em., Szántó Gábor dr. em., Szilágyi József e.*
- 1994: *Páll Miklós dr. em., Steiner József em., Szodritn István dr. em.*
- 1995: *Barátussz Gábor em., Firkás Oszkár dr. em., Turós László em.*
- 1996: *Göbölös Antal dr. em., Puskás Lajos em., Répászky Miklós e.*

A Kaán Károly Emlékérem kitüntetettjei

(Alapítás éve: 1985)

- 1985: *Boross Zoltán dr. em., Csajfa Domonkos e., Molnár László em.*
- 1986: *Kálacska János e., Sopp László dr. em., Váradi Géza dr. em.*
- 1987: *Firkás Oszkár dr. em., Ulasz István em., Rakonczay Zoltán em.*
- 1988: *Emmer Bernát e., Kovács János em., Szász Tibor dr. em.*
- 1989: *Horváth Tihor e., Mollayné Madas Gabriella em., Ott György em.*
- 1990: Nem lett kiadva.
- 1991: *Gergely József e., Hajdú Ferenc e., Márkus László dr. em., Molnár József em., Mulics Ferenc e., Zilahy Aladár em.*

- 1992: *Boross György em., Fekete János e., Kondor Antal dr. em.*
- 1993: *Hibbely Albert em., Valentin Károly e., Wéber József e.*
- 1994: *Boras Frigyes e., Erdős Tibor dr. em., Iványi László e., Papp László dr. em.*
- 1995: *Balázs István dr. em., Kisházi Zoltán e., Rózné Schneider Ildikó dr. em.*
- 1996: *Balsay László em., Kertes József e., Kovács Gyuláné e.*

Az egyesület elnökei

<i>Keglevich Béla gróf</i>	1866-1875	<i>Hadik János gróf</i>	1925-1933	<i>Lády Géza</i>	1952-1954
<i>Tisza Lajos gróf</i>	1875-1898	<i>Waldbott Kelemen báró</i>	1933-1945	<i>Pantos Gyula</i>	1954-1956
<i>Bánffy Dezső báró</i>	1898-1911	<i>Sébor János dr.</i>	1947-1948	<i>Madás András dr.</i>	1956-1979
<i>Tallán Béla báró</i>	1912-1921	<i>Haracsi Lajos dr.</i>	1948-1950	<i>Herpaly Imre dr.</i>	1979-1990
<i>Glüllány Imre báró</i>	1921-1922	<i>Láng Lajos</i>	1950	<i>Schmotzer András</i>	1990-
<i>Széchényi Bertalan gróf</i>	1922-1925	<i>Haracsi Lajos dr.</i>	1951-1952		

Az egyesület titkárai, 1952-től főtitkárai

<i>Bedő Albert dr.</i>	1866-1880	<i>Jablánczy Sándor dr.</i>	1948-1950	<i>Király Pál</i>	1971-1985
<i>Horváth Sándor</i>	1880-1889	<i>Benedek Áttila dr.</i>	1950-1952	<i>Gáspár-Hantos Géza</i>	1985-1990
<i>Bund Károly</i>	1900-1929	<i>Kutasy Viktor</i>	1952-1957	<i>Barátossy Gábor</i>	1990-1994
<i>Bíró Zoltán</i> (üggyvezető címmel)	1929-1935	<i>Sali Emil dr.</i>	1957-1963	<i>Sikra Dezső dr.</i>	1994-
<i>Mihályi Zoltán dr.</i>	1935-1947	<i>Fekete Gyula</i>	1963-1971		

A Carolus Clusius Emlékérem kitüntetettjei

A történelmi hűség kedvéért megemlítjük, hogy az egyesület 1967-1991 között 39 személy részére adta ki az 1966-ban alapított *Carolus Clusius Emlékérem* is. Mégpedig a mikológiai terén általában, az erdészeti mikológia terén pedig különösen kiemelkedő érdemeket szerzett mikológus tagjai számára. Az Erdészeti Mikológiai Szakosztálynak társaságá történet fejlődése, illetve 1992-ben az OEE-ből történő kiválása és önálló egyesületté alakulása után azonban az OEE ennek az egyesületi kitüntetésnek az adományozását a maga részéről beszűntette.

Carolus Clusius Emlékéremmel kitüntetettek

Alapítási év: 1966.)

1967.	<i>Dr. Bánhegyi József</i> egyetemi tanár, Budapest	1980.	<i>Dr. Urai Pál</i> jogtanácsos, Budapest
	<i>Dr. Bohus Gábor</i> biológus, Budapest	1981.	<i>Jakab Albert</i> mezőgazdasági mérnök, Budapest
	<i>Dr. Igmándy Zoltán</i> egyetemi docens, Sopron	1983.	<i>Firbás Oszkár</i> erdőmérnök-tanár, Sopron
	<i>Dr. Kalmár Zoltán</i> biológus, Budapest		<i>László Kálmán</i> mikológus, Kolozsvár
	<i>Szemere László</i> kutató-nikológus, Győr	1984.	<i>Prof. A. Aumüller</i> egyetemi tanár, Burgenland, Ausztria
1971.	<i>Schusztér Viktor</i> , a Mikológiai Szakosztály titkára, Budapest	<i>Dr. Vörös János</i> MTA Növénykörtani Int. oszt. vez., Budapest	<i>Dr. Koronczy Imre</i> é. Dunai Mgtstz ált. elnökhelyettes, Budapest
1973.	<i>Prof. Albert Pilaf</i> , Prága, Csehszlovákia	1985.	<i>Bányai Bálintné</i> gombaszakértő, Budapest
1974.	<i>Babos Lóránt</i> természeti tud. munkatárs, Budapest	<i>Dr. Vass Anna</i> muzeológus, Janus Pannoniusz Múzeum, Pécs	<i>Dr. Lengyel Géza</i> ny. főtáborvezető, Budapest
	<i>Gyarmati Béla</i> erdőmérnök, Budapest	1986.	<i>Néhai Salkadi Zoltán</i> ny. főkönyvelő, Budapest (Posztumusz)
	<i>Dr. Makara György</i> orvos, Budapest	1987.	<i>Büki Józsefné</i> gombaszakértő, Budapest
1975.	<i>Dr. Ujlitsy György</i> mezőgazdasági mérnök, Budapest		<i>Prof. Dr. Franz Wolkinger</i> , Graz
1977.	<i>Dr. Csukássyné, Győrffy Mária</i> agronómus, szakított. elnök, Budapest	1988.	<i>Albert László</i> tanácsadó, Duna Mgtstz, Budapest
1978.	<i>Dr. Konecsni István</i> mezőgazdasági mérnök, szakoszt. elnök, Bp.		<i>Kuklis Kálmán</i> ny. gombászati ágazatvezető, Budapest
	<i>Hans Kreisele</i> egyetemi tanár, NDK (Európai Mikol. Kongr. alk.)	1989.	<i>Dr. Rimóczi Imre</i> egyetemi adjunktus, Kertészet Egyetem, Budapest
	<i>Walter Lese</i> egyetemi tanár, NSZK (Európai Mikol. Kongr. alk.)	1991.	<i>Fekete Gyula</i> ny. főkönyvelő, Budapest
	<i>George Melancon</i> egyetemi tanár, Franciaó. (Európai Mikol. Kongr.)	1991.	<i>Dr. Pogany Huber</i> ny. tud. osztályvezető, Budapest
	<i>Meinhart Moser</i> egyetemi tanár, Ausztria (Európai Mikol. Kongr.)	1991.	<i>Dr. Vetter János</i> biológus, tsz. egy. docens, Budapest
1979.	<i>Dr. Tarley Dezső</i> vegyész-mérnök, egyetemi docens, Budapest		
	<i>Dr. Gálffy Zoltán</i> tanár, Budapest		

Közgyűlések – vándorgyűlések

1866 Pest; 1867 Losonc; 1868 Debrecen; 1869 Kassa; 1870 Pest; 1871 Pest; 1872 Torda; 1873 Nem volt; 1874 Kalocsa; 1875 Pilismarót; 1876 Budapest; 1877 Budapest; 1878 Budapest; 1879 Szekesfehérvár; 1880 Herkulesfürdő (Mehádia); 1881 Budapest; 1882 Máramarossziget; 1883 Budapest; 1884 Pécs; 1885 Budapest; 1886 Budapest; 1887 Körömcánya; 1888 Budapest; 1889 Budapest; 1890 Tátrafüred; 1891 Budapest; 1892 Budapest; 1893 Budapest; 1894 Budapest; 1895 Besztercebánya; 1896 Budapest; 1897 Budapest; 1898 Sepsiszentgyörgy; 1899 Pozsony; 1900 Selmecbánya; 1901 Budapest; 1902 Menyháza-Zöldes (Arad vm.); 1903 Budapest; 1904 Budapest (rendkívüli: V. 15., rendes: XII.18.); 1905 Budapest; 1906 Budapest; 1907 Pécs; 1908 Budapest; 1909 Fenyőháza (Iptó vm.); 1910 Budapest; 1911 Budapest; 1912 Budapest; 1913 Budapest; 1914 Nem volt; 1915 Budapest; 1916 Budapest; 1917 Budapest; 1918 Budapest; 1919 Nem volt; 1920 Budapest (az elmaradt: 1919. évi: I. 9-én; az V.29-i rendkívüli. Az 1920. évi rendes elmaradt.); 1921 Budapest (II.16.); Budapest (XII.17.); 1922 Budapest (rendkívüli: V. 11.; rendes: XII.15.); 1923 Budapest; 1924 Budapest; 1925 Budapest; 1926 Sopron; 1927 Budapest; 1928 Szom-

bathely; 1929 Parád; 1930 Budapest (rendkívüli: II.22.; rendes: XII.20.); 1931 Budapest; 1932 Budapest; 1933 Budapest; 1934 Kecskemét (VII.23.); Budapest (XII.21.); 1935 Pécs; 1936 Miskolc; 1937 Budapest; 1938 Esztergom; 1939 Debrecen; 1940 Budapest (rendkívüli: I.25.; rendkívüli: III.12.; rendes: XII.19.); 1941. Budapest; 1942 Budapest; 1943 Budapest; 1944 Nem volt; 1945 Nem volt; 1946 Nem volt; 1947 Nem volt; 1948 Budapest; 1949 Szeged; 1950 Budapest; 1951 Nem volt; 1952 Nem volt; 1953 Budapest; 1954 Nem volt; 1955 Nem volt; 1956 Budapest; 1957 Parád-fürdő; 1958 Pécs; 1959 Szeged; 1960 Kaposvár; 1961 Baja; 1962 Debrecen; 1963 Nagykanizsa; 1964 Eger; 1965 Nem volt; 1966 Sopron; 1967 Keszthely; 1968 Miskolc; 1969 Szombathely; 1970 Nyíregyháza; 1971 Budapest; 1972 Tata; 1973 Szekszárd; 1974 Eger; 1975 Visegrád; 1976 Balatonfüred; 1977 Debrecen; 1978 Pécs; 1979 Budapest; 1980 Gödöllő; 1981 Győr; 1982 Budapest; 1983 Sopron; 1984 Kecskemét; 1985 Eger; 1986 Szolnok; 1987 Siófok; 1988 Debrecen; 1989 Szombathely; 1990 Budapest; 1991 Sopron; 1992 Sárospatak; 1993 Kaposvár; 1994 Visegrád (Dobogókő); 1995 Pécs; 1996 Szeged

Dr. Király Pál

Az 1995. évi erdőállomány gazdálkodásról

Az erdőfelügyelőségek évi beszámoló jelentéseinek az OMMI adatszolgáltatásának, valamint az Országos Erdészeti Adattár információinak felhasználásával és évből is elkészült az erdőállomány-gazdálkodás részletes értékelése, melyből az alábbi főbb adatok és megállapítások emelhetők ki az 1994. és 1995. évről vonatkozóan:

- faállománnyal borított terület	1 712 934 ha	1 719 699 ha
- erdeink élőfakészlete	303,4 millió br. m ³	308,7 millió br. m ³
- a megtermelt kiültethető csemeter	200 millió db.	200 millió db.
- az elsőkivitelű erdőfelújítás területe	15 613 ha	15 784 ha
- a befejezett erdőfelújítás területe	20 191 ha	20 484 ha
- a kötelezettség alá vont halmozott terület	132 180 ha	120 067 ha
- az erdősítési hátralék	15 780 ha	15 835 ha
- az elsőkivitelű erdőtelepítés területe	2 874 ha	4 180 ha
- a befejezett erdőtelepítés területe	6 256 ha	6 265 ha
- az erdőtelepítési hátralék	2 750 ha	2 976 ha
- a fakitermelés	5 718 000 m ³	6 049 000 m ³
- a fakitermelés az éves erdőtervi lehetőség %-ban	69%	74%

Megállapítások

A nyilvántartott erdőterület mintegy 7 ezer hektárral növekedett, amely a 4 ezer hektárt meghaladó erdőtelepítésből természetes erdőterjedésből (beerdősülés), illetve a korábban nyilvántartásban nem szereplő, ám meglévő „loncvédségi” erdők felvételéből adódik.

A tulajdonváltás lassan történik, melynek következményeként jelentős területen a „már nem és még nem” tulajdonlás állapota, azaz gyakorlati értelemben a valóságos tulajdonosi hiánya látszik állandósulni.

A tulajdoni viszonyok rendezése után a szakmailag indokolt és lehetséges közös gazdálkodás szervezeteinek kialakulása is nagyon nehezen történik, részben a kellő törvényi kényszerítő erő, részben pedig a tulajdonosi szándék hiánya miatt.

Az időszakos gazdáltság és az elkerülhetetlen területaprózódás, a tulajdonosok egy részénél az azonnali erdővagyon feléltési szándéka, valamint az elszaporodott falopások jelentős és sok esetben visszafordíthatatlan károkat okoznak erdeink minőség és mennyiségi állapotában, mely folyamatot a létszámeleptéssel folyamatosan érintett erdészeti hatóság csak gátolni, de megakadályozni nem képes.

Az erdők egészségének az elmúlt időszakban észlelt folyamatos állapotromlása lassúnlát, stagnálás, illetve enyhe javulás prognosztizálható. A biotikus és abiotikus károk nagysága azonban továbbra is jelentős, melynek megfékezésére, felszámolására a gazdálkodó elemi érdeke, de tulajdonostól függetlenül továbbra is jelentős állami szerepvállalást, támogatást igényel.

A törzselvitényvek, anyatelepek, plantázások, magtermelő állományok, illetve a jó-közepes magtermés biztosítja az 1996. évre a biológiai alapokat a csemetertermesztéshez. Az országos szaporítóanyag szükséglet rendelkezésre áll – 200 millió kiültetésre alkalmas csemeter – fajokonként az igények és a szükségletek eltérnek, jelentős kihívászatlan kapacitással rendelkezik a terület.

Az erdőfelújítások első kivitele és a befejezett átadható erdők mennyisége növekedett, az üres terület kismértékben csökkent, mely eredmények alapvetően az erdőgazdasági részvénytársaságok pozitív teljesítményének köszönhetőek, ugyanakkor a természetes felújítási módszerek indokolatlanul alacsony, illetve a sarjzetas magas aránya, a túlságosan elnyúló, hosszú átlagos felújítási idő, a felújítási hátralékok növekedése, a folyamatok erdősítésekben a

sikeresség alacsony volta a gazdálkodás javítandó hibáit, hiányosságait tükrözik.

Az erdőfelújítás pénzügyi támogatása (a 90 százalékban az erdőgazdálkodók befizetéséből működő Mezőgazdasági és Erdészeti Alap [továbbiakban Alap]) normatív és pályázati rendszerű, mely a tényleges költségeknek – az 1995. évi normák 25%-os emelése mellett is – csak egy részét fedezi. Az Alap céljainak megfelelő az erdészeti politikai elvek érvényesítésének egyik legfontosabb pénzügyi eszközeként a felújítások finanszírozási forrásait garantálva működött az erdők mennyiségi és minőségi védelmét szolgálva. A 2161 millió forint összegű befizetés, az előző évi pénzaradvány, illetve az állami támogatások terhére mintegy 2620 millió forint került kifizetésre. A kedvezőtlen szakmai folyamatok lékezésének a támogatási rendszer nélkülözhetetlen eszköze, melynek hatékonyságát további állami forrás biztosításával szükséges növelni.

Az erdőtelepítésekre 1995 évben mintegy 1 milliárd forint állt rendelkezésre. Az előző évhez képest 400 millió forinttal megemelt összeg sem volt elégséges ahhoz, hogy a 95. évre előirányzott 17 ezer hektár telepítés megvalósítható legyen. A kormányhatározatban előirányzottakhoz képest erdőtelepítési elmaradásunk 1991. évtől sajnos már 40 000 hektár. A korábbi erdőtelepítések állapota részben az időszakos gazdáltság miatt tovább romlott, az erdőtelepítési hátralék emelkedett. Jellemző a telepítési szándék országos eloszlásának aránytalansága. (Kiemelkedik Szabolcs-Szatmár-Bereg és Bács-Kiskun megye.) A telepítési igény növekedésével lehet számolni, mely a kormányzati és közösségi érdekeknek, valamint az európai csatlakozási igényeknek is messzemenően megfelel, ezért az e célra fordítandó támogatás növelése, a normatív támogatás mértékének esetleges emelése, korszerűsítése szükséges.

A közjóteli beruházások finanszírozására mintegy 70 millió forint állt rendelkezésre, szemben a két-háromszáz millió forint lényeges igényvel. A növekvő társadalmi igények ellenére a költségvetésből rendelkezésre álló összeg csak csekély részben biztosít keretet, mely annál is inkább problémát jelent, mivel az ország erdejének több mint 50 százalékát kezelő eredményorientált részvénytársaságok nem kívánták jelentős saját pénzforrást biztosítani e célra. Az állami támogatás radikális emelése a meglévő társadalmi elvárások mértékének megfelelően mindenképpen indokolt.

Az erdőgazdálkodók 81 000 hektár területen végeztek fakitermelési tevékenységet, melyből 21 000 hektár a véghasználati terület. A kitermelés 6 millió bruttó m³ az erdőtervi lehetőségek közel 74 százaléká. Az 1994. évi teljesítményhez képest enyhe növekedés tapasztalható, amely részben a magánerdőgazdálkodás felhasználói tevékenységének beindulását jelzi. A rövid vágástördülőjű lágylomb erdőkben hosszú távon biológiai és vagyonelezési szempontból e kihívászatlanosság káros, megszüntetendő állapot.

Az erdőkárok mennyiségének emelkedésének folyamata megszünt és az erdők egészségi állapotában lassú javulás érzékelhető. A kár felszámolás azonban magas, 10%-os felhasználásban elfoglalt részesedéssel még néhány évig feltétlenül szükséges folytatni a megelőzőn védekező magatartás mellett. Az állami támogatást indokolt fenntartani. A nevelővágások tervezése, jelölése és végrehajtása általában szakszerű, sajnálatos azonban a törzkiválasztó gyérítések, mint az erdővédelem egyik legfontosabb műveletének üzemtervi előírás alatti teljesítése.

Évek óta növekvő az engedély nélküli fakitermelések száma, melynek mértéke 1995 évben meghaladta a 65 ezer m³-t.

Összefoglalva kimondható, hogy bár az 1994. évhez képest az erdőgazdálkodás szakszerűsége – a statisztikai számok alapján – kis mértékű javulást mutat, még mindig igaz, hogy a szakszerű, természetis erőforrások optimális kihasználtságát eredményező, tartamos erdőgazdálkodás folytatása kívánivalókat hagy maga után. A közérdeket is szolgáló erdőállapot fenntartásához növekvő költségvetési támogatás, megújuló erdészeti jogszabályokon alapuló szigorú, következetes hatósági munka nélkülözhetetlen.

Dauner Márton

Szeptember 23-27 között tartotta 28. ülését a FAO Európai Erdészeti Bizottsága Genfben. Az ülésen két éves időszakra alelnökként újraválasztották Csóka Pétert, az FM ERSZ műszaki igazgatóját. Ebből az alkalomból kérdeztük a régi-új alelnököt az európai erdészet aktuális problémáiról.

„A regionális erdészeti bizottságok azzal a céllal jöttek létre, hogy fórumot teremtsenek az erdészet speciális problémáinak megvitatásához. Konzultatív szervezetenként elsősorban a problémák felvetését, a megoldási alternatívák áttekintését tudják elősegíteni. Működésük hatékonysága tulajdonképpen azon múlik, hogy a tagországok milyen aktivitással vállalnak részt a munkában, s hogy a nemzetközi konzultáció mely eredményeit sikerül az otthoni környezetbe ültetni. Természetesen a közel negyven országot magában foglaló európai bizottság mérőben más módszerekkel dolgozik, mint mondjuk a három országból álló észak-amerikai, de a lényeg ugyanaz, regionális problémákat csak regionális együttműködéssel lehet megoldani.

Napjainkban az egyik legfontosabb kérdés a fenntartható *többszélű erdőgazdálkodás*. (Tudom, hogy sokan szívesebben használják a „tartamos” jelzőt, de kérem ne feledjük, hogy az erdészeten évszázados hagyományokkal rendelkező tartamoság eszméje fejlődött annyit a közelmúltban, különösen a riói konferencia óta, hogy az erdészeknek sem celszerű elzárkózni ezen új fogalom használatától). Alapvető kérdés, hogy mik a fenntartható gazdálkodás kritériumai, hogyan mérhető, s milyen eszközökkel lehet az ilyen gazdálkodásra ösztönözni. Természetes, hogy a válasz régióként más és más, de mire az ENSZ közgyűlése 1997-ben az erdészet ügyét napirendjére tűzi, addigra a FAO és regionális szervezetei, illetve a Fenntartható Fejlődés Bizottsága (CSD) és az ezen belül működő Kormányközi Erdészeti Panel (IPF) munkájának eredményeként létre kell jönnie egy globális erdészeti stratégiának. Európa ebből a szempontból viszonylag szerencsés helyzetben van, hiszen erdőfegyverrel folyamatosan gyarapszik, és a helsinki miniszteri konferencián megfogalmazódott alapelvek gyakorlatba való átültetése példaértékűnek tekinthető.

Van egy másik probléma, amellyel nemzetközi szinten foglalkozni kell, és amely ugyancsak nem ismeretlen hazai erdészeti berkekben, ez pedig az anyagi források beszűkülése. Nem véletlen, hogy az Európai Erdészeti Bizottság a térségben működő másik fontos erdészeti szervezettel, az Európai Gazdasági Bizottság feladatrendszerével közös munkatervet alakított ki 1993-ban. Ezzel kiküszöbölhetővé vált a párhuzamosság, mert a két bizottság megosztott az egyes szakterületek művelése feletti felelősségen, sőt kezdeményező szerepet is vállalt például a nemzetközi adatszolgáltatás koordinálásában, így 1995 óta az erdészeti statisztikákkal foglalkozó szervezetek közül a FAO,

az EGB, és az EUROSTAT már közös adatsortornát használ és várható az OECD és az ITTO (a trópusi faipari szervezet) csatlakozása is.

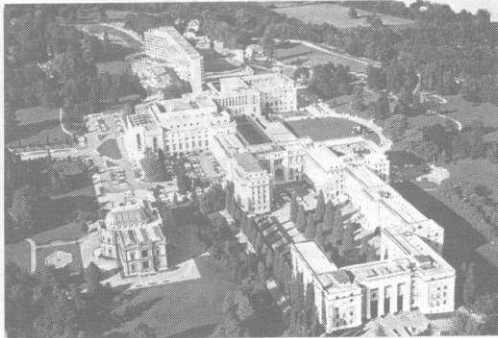
Hiába sikerült azonban a FAO-n belüli költségvetési megszorításokat az erdészetnek többé-kevésbé elküldnie, és hiába van jó esélye az erdészeti szekciónak arra, hogy az EGB-n belül zajló átszervezés során is megőrizze pozícióit, a tagországokban ugyancsak a költségvetés erőteljes csökkentése a jellemző. Következésképpen a közös munkatervet jelentősen le kellett szűkíteni és a korábban elfogadott, az évetred végéig szóló programban szereplő 23 témát 10-re kellett csökkenteni. Így a most átdolgozott program az alábbi témákat öleli fel:

1. Tartamos erdőgazdálkodás a régióban; hozzájárulás az ENCED és a helsinki Miniszteri Értekezlet határozatainak végrehajtásához;
2. Az erdészeti termékek piaca rövid távú változásának áttekintése és előrejelzése;
3. A fa és az egyéb erdei javak és szolgáltatások keresletének és kínálatának előrejelzése;
4. Információgyűjtés és szolgáltatás az erdészeti szektor jellemző trendjeiről;
5. 2000. évi erdőleltár (méréselt övi fejezetek);
6. Az átalakuló gazdaságú országok támogatása;
7. Az egyes országok erdészeti politikájának nyomon követése;
8. A közös FAO/EC/ILO munkabizottság tevékenysége;
9. A Földközi-tenger melléki erdőgazdálkodás (Silva Mediterranea);
10. A Hegyvidéki Vízgyűjtőterületek munkacsoport tevékenysége.

Megfelelő pénzeszközök híján több szakértői csoport munkáját befejezetté kellett nyilvánítani, mert kevés esély látszik arra, hogy a finanszírozásban a nemzetközi szervezetek mellett az egyes tagországok is részt vállaljanak. A meglévő forrásokot pedig az olyan kiemelt fontosságú területeken kell összpontosítani, mint a következő, a 2000. évi erdőleltár, a térség erdőgazdálkodásának átláthatóságát biztosító információgyűjtés és terítés, valamint az átalakuló gazdaságú országoknak nyújtandó támogatás.

A gazdasági szektor átláthatósága azért is fontos, mert ez nem csak az olyan, széles körben jelentkező problémák megoldását segítheti, mint pl. az erdők egészségi állapotának kedvezőtlen változása, de alapvető gazdaságpolitikai döntésekhez is támpontot nyújthat. Elsősorban a gazdaság alacsonyabb fejlettségi fokán álló országok kívának ugyanis nyersanyag exporttal jelentősebb bevételre szert tenni, azonban az úgynevezett gazdag országok sem szegények fában, sőt favagyonyuk egyre növekszik. Mivel az erdőgazdaság minden országban alapvetően piaci bevételeiből tartja fenn magát, a gazdaságilag fejlett országok saját erdőgazdaságuk működőképessége érdekében nem vásárolhatnak fa nyersanyagot korlátlan mennyiségben, így tehát a nemzetközi piac felvevőképessége is korlátozott. Érdemes ebben az összefüggésben áttanulmányozni az európai faipar helyzetét és lehetőségeit tárgyaló, frissen megjelent EGB tanulmányt, a European Timber Trend Studies V-t (ETTS V), melyről remélhetőleg e lap hasábjain is részletes ismertetés fog megjelenni.

Ez a probléma már átvezet az átalakuló gazdaságú országok kérdésköréhez is, hiszen itt fel kell készülni arra, hogy a gazdasági felemelkedéshez elengedhetetlen a magasabb feldolgozási szintű termékeket versenyképes áron előállítani képes

erdészeti ágazat létrehozása. Ezt azonban nagyon megnehezítik a kapcsolódó problémák, mivel ezekben az országokban egyszerre kell megbirkózni a tulajdonváltás nehézségeivel, a piacgazdaságra való áttérés gondjaival, az általános tőkehiánnyal, a megfelelő érdekérvényesítési képességek hiányával. A problémák törvényszerűen azonos módon jelentkeznek valamennyi érintett országban, így nem csak a fejlett piacgazdaságú országokkal való kapcsolattartásra van szükség, de elengedhetetlen a régió belüli folyamatos eszmecsere és együttműködés. Erről egyébként alkalmas volt meggyőződni az alatt a hat hónap alatt is, amikor 1995-ben erdészeti regionális tanácsadóként dolgoztam az Európai Gazdasági Biottságnál azzal a megbízatással, hogy az EGB-nek, mint az átalakuló gazdaságú országoknak nyújtandó támogatásról szóló helsinki 3. sz. határozat koordinátorának ezirányú stratégiáját kidolgozzam.

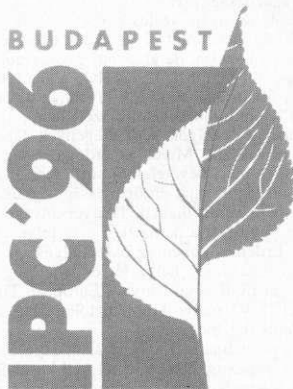
Összefoglalva elmondható, hogy az Európai Erdészeti Bizottság 28. ülése nemcsak amiatt volt jelentős, mert a Fabizottsággal közösen nyíltan vállalta a tevékenység megreformálásának cseppet sem könnyű feladatát, hanem mert olyan időpontban tekintette át az erdészet aktuális kérdéseit, amikor az erdőkkel való gazdálkodás kiemelt figyelmet kap a nemzetközi politikai színtereken is. Persze joggal vetődik fel a kérdés, hogy milyen kézzelfogható eredményeket nyújt mindez számunkra, magyar erdészek számára. A kétoldalú együttműködési szerződéseken, segélyeken, az információ- és szakemberecserén túl mindenekelött azt, hogy problémáinkat nemzetközi kitekintésben is elemezhetjük, értékelhetjük eddigi lépéseinket, és természetesen az előttünk álló feladatok is más megvilágításba kerülhetnek, azaz döntéshozókészítésünk eszköztára – legyen szó bármilyen szintű döntésről – nagyon nagy mértékben kibővül. Dönteni azonban, s a döntések következményeit vállalni nekünk magunknak kell.”

Az Európai Erdészeti Bizottság és a Fabizottság együttes ülése a tisztségviselők megválasztásával ért véget. Az elnök mellett az EEB vezetőségében három alelnök, a Fabizottságban két alelnök tevékenykedik. A korábbi vezető testületből nyugdíjba vonulása miatt távozott Willie Sheridan az EEB volt elnöke, és Jorge Cascillo alelnök. Az EEB új elnöke Jan Heino, a mezőgazdasági miniszter különleges tanácsadója (Finnország), Csóka Péter (képpünkön) mellett két új alelnök Nicolas Efstatiadis (Görögország), és Pierre Mühlmann (Svájc). A Fabizottság elnöke A. Burdín (Oroszország), alelnökei A. Berquist (Svédország) és G. Siegel (Ausztria) lettek.

Pápai Gábor

Kimagasló sikerrel zárult a Nemzetközi Nyárfakongresszus. Az eseményről és a témával kapcsolatos rendezvényekről, eredményekről januártól folyamatosan számolunk be olvasóinknak.

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról szóló 1996. évi LV. tv. 3. §-a a vagyoni értékű vadászati jogot a földtulajdonjog elválaszthatatlan részének nyilvánítja és egyértelműen a földtulajdonosához rendeli. E jog természetesen a Magyar Államot is ugyanúgy megilleti, mint bármely más tulajdonost.

Az államnak a tartós kincstári vagyont képező állami erdőkhez kapcsolódó tulajdonosi jogait a többször módosított 1992. évi XXXVIII. tv. (Áht.) értelmében a pénzügyminiszter a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (KVI) útján gyakorolja. A KVI ugyancsak az Áht. előírása alapján az erdő kezelésével a 100%-os állami tulajdonban lévő erdészeti rt.-ket bírta meg. Az erdőkezelői jog értelemszerűen – törvényben foglalt módon – kiterjed az erdőben folyó vadgazdálkodásra is.

Ilyen jogi keretek között indult meg az új törvények végrehajtására való felkészülés – mindenekelőtt a vadászterületek kialakítása.

Már az első lépések után nyilvánvalóvá vált, hogy az új törvény által birtokon kívül helyezett vadászterületek nem mindenyike reménykedhet abban, hogy a megszokott helyén alig változó feltételekkel folytathatja majd a vadászatot.

A potenciális vesztesek riasztására az OMVV elnöke – miniszteri minőségében – egy hónappal a törvény jóváhagyása után „elígazításra” hívta össze az érintett szervek vezetőit – egy másik tárcához tartozó kérdéskörben.

A rangos tanácskozáson készült, valamennyi állami erdői kezelő rt. vezérigazgatójának megküldött Emlékeztető tanúsága szerint:

– új törvény ide, új törvény oda, az erdőkezelők több területen összességében nem folytathatnak vadgazdálkodást,

mint amennyit eddig a hatályon kívül helyezett törvény biztosított a számukra;

– a vadászati jog hasznosítását a „versenysemlegességre és a konszenzusra” törekvés kell hogy jellemezze – azokkal a vadászterületekkel, amelyeknek az átlás ezen időszakára értelemszerűen semmilyen szerepet nem szán a törvény;

– egyes állami tulajdonban lévő gazdálkodók működőképességének fenntartása érdekében a lehető leggyorsabban ki kell alakítani a „különleges helyzetű” területeket (akkor is, ha annak nincsen törvényi alapja);

– „meg kell oldani a bérleti díj problémáját” – azaz megakadályozni, hogy a tulajdonos állam a vadászati jog esetleges haszonbérletjéről reális, piaci árat kérhessen.

A nyomatékos „elváras” nem maradt hatástalan. Az első nekirugaszkodásra csupán 2, a az kettő darab 10-12 ezer ha-os önálló vadászterület kialakítására tettek javaslatot az erdőkezelők és csupán 704 ezer ha leendő vadászterületen vannak az rt.-k meghatározó pozícióban – 54%-os átlagos területarányadukkal. Így mindössze 381 ezer ha állami erdőben gyakorolhatják csorbítottanul erdőkezelői jogaikat.

A jogvesztő határidő elodázhatalanná tette a helyzet tisztázását, a legilletékesebb egyértelmű, határozott állásfoglalását.

Az alábbi kérdésre 1996. november 5-én került sor a Parlamentben.

Varga Béla

A pénzügyminiszter válasza

Dr. Medgyessy Péter országgyűlési képviselő kérdésére

Van e tudomása a miniszter annak arról, hogy az ÁPV Rt. a kincstári vagyont veszelézetető, értékét és hozamát csökkentő utasítást adott az állami erdőket kezelő részvénytársaságok vezérigazgatóinak, azoknak, akik munkajogi helyzetük alapján egzisztenciális függésben vannak az ÁPV Rt.-től?

A közel egymillió hektár állami erdő elemi közérdekből tartós kincstári vagyontként van tisztelt miniszter úr gondjaira bízva. Az erdő meghatározó részét képező vadállomány az 1996. évi LV. törvény értelmében úgyszintén az állam tulajdona.

Ugyancsak az államot illeti meg ezen a területen a földtulajdonjoga alapján a vagyoni értékű vadászati jog is. Minden törvényi alapja megvan tehát annak, hogy az állami erdőben a közjót tartósan szolgáló, összhangolt, a maximális hozamra és a vagyongyarapításra törekvő, szakszerű erdő- és vadgazdálkodás folyjék.

Az 1996. július 18-án az ÁPV Rt.-ben tartott megbeszélésről készült emlékeztető

tanúsága szemre e lehetőség kihasználását kívánta megtorpedözni az ÁPV Rt., amikor egy mondvacsinált, nem létező társadalmi konszenzusra való hivatkozással a törvény által birtokon kívül helyezett vadászterületek pozíciójában megtartását szolgáló cselekvésre ösztönözte, mondhatnánk gyengéden, kényszerítette az illetékeseket. Természetesen mindezt a kincstár terhére, a költségvetés rovására.

Dr. Medgyessy Péter pénzügyminiszter:

Ha egy mondatban kívánnék válaszolni a kérdésre, akkor azt mondanám, hogy nincs tudomásom ilyen elígazításról, és nem is tudnék ilyet elfogadni, és nem is tudnám elképzelni azt, hogy ilyen jellegű elígazítást lehessen adni.

Ha részletesebben kitérek erre a kérdésre, akkor ahogy ezt képviselő úr is említette, valóban egy kettősség érvényesült. A kettősség úgy szól, hogy az állami erdőket kezelő erdőgazdasági rt.-k az állam tulajdoni vagyona részeként az ÁPV Rt. tu-

lajdonosi felügyelete alá tartoznak, míg a gazdálkodás tárgyát képező állami erdő az államháztartásról szóló '92. évi törvény alapján a kincstári vagyon részét képezi. Tehát egy kettősség érvényesül ezen a területen.

A feladatokat és a kettősséget is figyelembe véve 1996. július 11-én a Kincstári Vagyonkezelő levélben meghatalmazta az erdészeti részvénytársaságokat, hogy a vadászterületek megállapítása során nevében és helyette eljárja az irányelvek alapján intézkedjenek.

Az irányelvben két dolgot mondott ki. Az egyik az, hogy minél nagyobb számban kerüljenek kialakításra olyan vadászterületek, amelyekben a magyar állam a vadászati jogot önállóan gyakorolja. A másik szempont pedig az volt, hogy ahol társult vadászati jog gyakorlására alkalmas vadászterület van, ott pedig az állam tulajdoni hányada az 50 százalékot haladja meg.

Mind a két követelmény azzal a szándékkal került megfogalmazásra, hogy a maximális jövedelnet és hasznót biztosítsák. Ez az adó senki, semmiféle felmentést nem tud adni, és nem is adhat. A dolog történetéhez tartozik az, hogy az irányelvek alapján a vagyonkezelési szerződéseket megkötötték október végén.

A magyar erdészet a következő évszázadban

címmel tervezi kidolgozni a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottsága az a fejlesztési koncepciót, amely az erdészeti fejlesztés főbb stratégiai szempontjait tárgyalja. Ezt a munkát kiemelt feladatának tekint a bizottság, amelyet az év október 1-én választottak újja szakterületünk tudományos minősítéssel rendelkező képviselői, a tudomány kandidátusai, doktori és az akadémikusok. Ez alkalommal választották meg a bizottság elnökét is. A 23 tagú bizottság október 21-én választotta meg elnökhelyettesét, titkárát és döntött arról, hogy erdőgazdasági, vadgazdasági, fagazdasági, valamint természet- és erdővédelmi albizottságokat hoz létre. A munkában részt vesz még 10 tanácskozási jogú tag, aki a vezető erdészeti és faipari szerveket képviseli. (FM, KTM, KVI, ÁPV Rt., az Erdő- és Faiparimérnöki Kar dékánjai, az ERTI és a FAKI vezetői, a FAGOSZ elnöke, az ERSZ főigazgatója). Állandó meghívott az OEE, a FATE, az OMMI, valamint a MTA Agrártudományi Osztályának a vezetői.

Az újalakult erdészeti bizottság elnöke: *Solyms Rezső* doktor, elnökhelyettese: *Winkler András* doktor, titkára: *Bondor Antal* kandidátus, az albizottságok vezetői: *Mátvás Csaba* doktor, *Kóhalmy Tamás* doktor, *Kovács Jenő* doktor, *Bartha Dénes* kandidátus. A bizottság doktori fokozattal rendelkező tagjai: *Járó Zoltán*, *Madas András*, *Márkus László*, *Marosvölgyi Béla*, *Molnár Sándor*, *Pagony Hubert*, *Szontágh Pál*. A kandidátusi fokozattal rendelkező bizottsági tagok: *Csőka György*, *Gergácz József*, *Kolozsár József*, *Kosztika Miklós*, *Mészáros Károly*, *Rédei Károly*, *Tóth Béla*. A két akadémiai ren-

des tag: *Keresztesi Béla* és *Magyar János* hivatalból tagja a bizottságnak, amely úgy döntött, hogy Magyar János akadémikust tiszteletbeli elnökéül választja.

Az MTA székházában tartott első ülésen a bizottság elnöke előterjesztette a *következő három évre vonatkozó program-javaslatát*, a bizottsági munka főbb céljait, kiemelt szempontjait. Eszerint az akadémiai törvényben és ügyrendben foglaltaknak megfelelően a bizottság:

- értékeli, támogatja a szakterület tudományos kutatásait, a szakoktatást és a fejlesztést, irányelveket dolgoz ki és állást foglal ezek helyzetével és tevékenységével kapcsolatban.

- elősegíti a sokhasznú stabil erdei ökoszisztémák fenntartását és létrehozását a változó környezetben,

- szorgalmazza az ökológiailag megalapozott természetközeli erdőgazdálkodás megvalósítását, a természet törvényeinek betartását,

- irányelveket dolgoz ki az erdők természet- és környezetvédelmi szerepének, jóléti szolgáltatásainak tartamos fenntartására,

- a környezethatár a feldolgozásának és széles körű hasznosításának érdekében támogatja a hazai fa ipari célú felhasználását szolgáló fejlesztéseket a faellátás ithoni házisanak jobb kihasználását,

- az erdő- és a vadgazdálkodás évszázados konfliktusainak mérséklésére elősegíti az erdő- és vad szakmákkal kívánatos összehangolását a tudományos alapok bővítése útján,

- a faállományt kímélő műszaki fejlesztés, az erdőfeltárás és a gépésítés természetvédelmi módszereinek kidolgozását támogatja,

- az erdőértékelés, az erdészeti, a fagazdasági ökonomia továbbfejlesztése, a fenntartható fejlődésnek megfelelő gyakorlati realizálása érdekében szorgalmazza az ide vonatkozó kutatások bővítését,

- támogatást nyújt olyan átfogó erdő- és fagazdaságpolitikai koncepció, nemzeti stratégia kidolgozásához, amely megfelel az EU tagság követelményeinek és figyelembe veszi a belőle fakadó kötelezettségeket, előnyöket és hátrányokat.

A felsoroltak az ülésre elkészített írásos tervezet főbb szempontjainak a kiemelésére szolgálták. Ezeket az albizottságok megvitatták, munkaterülvébe építik.

Évente általában 4-4 bizottsági és albizottsági ülésen kerül sor várhatóan a munkaterülvben szereplő témák megvitatására és a velük kapcsolatos állásfoglalásra.

Nyilvános vitáikra, nagyrendezvényre évente egy alkalommal Budapesten az Akadémián, egy alkalommal vidéken kerül sor.

A tudományos fokozattal rendelkezőket a bizottság évente egy alkalommal hívja össze, amikor bármilyen, szabadon választott szakmai témában a minősítettek felszólalhatnak. Előreláthatóan erre első alkalommal 1997 januárjában vagy februárjában kerülhet sor. Erre a „követlen” találkozóra a szakma szélesebb körét is meghívjuk.

Kiemelt és újszerű feladat az „MTA doktora” cím odaítélésével kapcsolatos eljárás. A doktori szabályzat szerint a tudományos bizottságok szerepe az értékelésben meghatározó jelentőségű.

A bizottság arra törekszik, hogy az erdészeti, vadászati, faipari és természetvédelmi közelemben számottevő részt vállaljon. A jelen helyzet széttagolt irányítási, felügyeleti, felelősségi viszonyai között az akadémiai tudományos bizottság semleges függetlensége jó szolgálatot tehet bonyolult problémák rendezésében. Ilyen többek között a PR munka, az erdészet arculatának helyes bemutatása is.

A széles szakmai kapcsolatok, a nyitottság és együttműködés útján reméljük azt, hogy az újalakult MTA Erdészeti Bizottság az erdőfordulót tervezett feladatait teljesíti. Úgy tervezzük, hogy a sajtó útján erről rendszeres tájékoztatást adunk.

Dr. Solyms Rezső

Lassan halad az európai erdőgazdaságpolitika kialakítása. Meghatározó ebben a kormányok között alakult nemzetközi erdészeti bizottság munkája, ami a közben az 1992-es riói határozatok fokozatos megvalósítására alakult „fenntartható fejlődés szakbizottsága” által 1995-ben jött létre két évi időtartamra azzal a céllal, hogy a szakbizottságnak 1997-ben tartandó ülésére megfelelő anyagokat készítsen elő. Összesen 11 programot előkészítésére kapott megbízást. A bizottság eddig három ülést tartott – 1995 New York, 1996 Genf két ízben – a negyediket jövőre New York-ban tervezi megtartani közvetlenül a szakbizottság ülése előtt.

Ezzel a kezdeményezéssel párhuzamosan halad az 1993-ban létrejött miniszterközi, ún. Helsiniki-megállapodás végrehajtása. Újabb összejevetelt a miniszterek 1998-ban Liszabonban terveznek tartani. Ennek előkészítésére idén júniusban tartottak egy kétnapos szakértői összejevetelt. Világviszonylatban kiegészíti ezt a Montreal-pernek nevezett, Európán kívüli térségekre vonatkozó megalom.

A lassú előrehaladás ellenére is hasznosnak kell tartanunk e tevékenységeket. Ami hiányzik, az az erdők riói elvek szerinti használatára vonatkozó nemzetközi egyetértés. Ebben a szakbizottsági ülésnek jövőre már határoznia kell, mert a társadalom az évekén át folyt tárgyalások után végre már határozott erdőgazdaságpolitikát vár.

(AFZ/DW 1996. 22. Ref.: Jérdome R.)

DR. BALÁZS ISTVÁN

Mennyi szól az erdőről, az erdészeti hatóságról...

... mármint a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról rendelkező 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: a vadászati törvény.)

Nem túl sok tételt találtunk a törvény szövegének többszöri átolvasásakor sem. Azok jogokat, felhatalmazásokat és tennivalókat rögzítenek, elsősorban az erdészeti hatóságok részére és kevésbé az erdő védelme számára és annak érdekében. Hát igaz, ez nem az erdő és az erdő védelméről szóló törvény.

Az idézett jogszabály éppen 100 paragrafusból áll. Ezek közül 25 paragrafusból szerepel az erdőre, erdőgazdálkodásra, vagy erdészeti hatóságra utaló megnevezés, hatáskör.

Nézünk meg ezeket egyenként, kicsit kiragadva a teljes szöveghelyzetből és némi magyarázattal, véleményvel, értelmezéssel fűszerezve.

A törvénynek a vadászati jogban korszakot jelentő, legfontosabb, leglényegesebb paragrafusa ugyan nem említi szövegében az *erdő* szót, de teljesen egyértelmű, hogy az erdőterületeket is bele kell érteni abba a mondatába, amely szerint „a vadászati jog, mint vagyonértékű jog, a földtulajdonjog elválaszthatatlan részeként a vadászterületnek minősülő terület tulajdonosát illeti meg”. Ebben az esetben a földtulajdon gyűjtőfogalomként szerepel, amelybe az erdőtulajdon, erdőterületeket is a dolog természeténél fogva, bele kell érteni. Az erdő tulajdonformát tekintve lehet állami (kincstári) vagy egyéb állami, mintegy 1 050 000 hektár nagyságban, valamint a kárpótlás és a részaránytulajdon nevesítésének befejezése után magántulajdonú, várhatóan mintegy 700-720 ezer hektár nagyságban. Ez az adat a ténylegesen fával borított erdőterület nagyságot jelenti, míg az erdőművelési ágban nyilvántartott összes erdőterület 1 884 000 hektárt tesz ki.

A fával borított erdőterület (1 720 ezer ha) 1995. XII. 31-i adat szerint: Erdészeti Rt. erdőkezelésében, használatában 962 ezer ha (55,9%) egyéb erdő (magánerdő és tulajdoni rendezés alatti) 578 ezer ha (44,1%). A vadászterületek jelenleg folyó kialakítása, határok megállapítása tekintetében nem különbözik ez a számsor. Az állami erdőterü-

leteken a tulajdonosi jogokat a pénzügyminiszter látja el. Ezeket a jogokat átadta a Kincstári Vagyonigazgatóság-nak, amely szervezet nyilván jogosult – a tekintetben majd dönteni, hogy a véglegesen kialakult vadászterületeken, ahol az állami arányrész 51%-ot eléri, meghaladja, ott milyen hasznosítási módot (saját, ún. üzemi vadászterület, vagy haszonbérbeadás) kíván alkalmazni. Gyakorlatilag a jelenleg kifüggesztett vadászterületek esetében is, amennyiben a terület 1/3-át eléri az állami erdőterület aránya és a határok megjelölésével nem ért egyet, jogosult ez ellen felszólalni, (térkép és szöveges hirdetmény kifüggesztésével). A fent idézett mondat az erdőterület tulajdonosának (állami-kincstári) máris ennyi jogot, tartalmat ad. Folyik is ezen a téren komoly harc, vita, térképrajzolás, meg minden. Szinte mindenki térképpel a kezében rohogál az erdőben! (Hát ez egy kicsit túlzás, mondhatja az olvasó!)

Pedig ez így van. A jogszabály ki is mondja, ha a vadászterület kizárólag egy személy, ideértve a Magyar Államot is, tulajdonában van, e személyt a vadászati jog önállóan illeti meg. Sok vadásztársaság (amelyek jelenleg, illetve a törvény jelenlegi végrehajtási szakaszában nem is *ügyfelek*) és földtulajdonos figyeli az állami erdő vadászati jogának alakulását. Nemcsak figyeli, valószínűleg számítan a igény is megfogalmazódik majd ezzel kapcsolatban, hirdetmény formájában, majd meglátjuk. Nagy csaták várhatók.

Csak röviden célszerű megemlíteni miszerint a vadászati törvényt, a vadászati jog gyakorlásával, hasznosításával kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket *kilenc* megnevezett jogszabály rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni. Ezek között szerepel az erdő és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény is.

A vadászattal foglalkozó szakembereknek, legfőképpen hatósági személyeknek, hivataloknak, vadásztársasági vezetőknél bizony nem elég csak a vadászati törvényt forgatni, ismerni. A hatóságoknak, köztük az első- és másodfokú erdészeti hatóság(ok)nak feltétlenül komplexen kell azokat alkalmazniok, ügyekben eljárniok.

A magyar erdőgazdaság

címmel 36 oldalnyi, díszes kiadású brosúrát jelentetett meg a *Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Hivatala* az *FM Erdőrendezési Szolgálat* gondozásában 12 ismert nevű szerző tollal.

A kiadvány tájékoztat a legutóbbi társadalmi-gazdasági rendszerváltás következtében, valamint az elmúlt években az erdészeti politika prioritásai sorrendjében beállott változások során az erdőgazdaság területén kialakult helyzetről és igéretet tesz az új erdészeti politikai szemlélet folyamatos érvényesítésére a jogi, közgazdasági szabályozó rendszerek módosításában.

E fontos füzetecske beszerezhető az FM Erdészeti Hivatalnál és az FM Erdőrendezési Szolgálatnál.

Rekordkan puskavégen

A Nyírederő Rt. gúthi erdészetét úgy ismerik a vadászok Európa-szerte, hogy ott sok kiváló trófeát viselő vad várja a cserkelőket. Nem is csodáltdak azok az osztrák vendégvadászok, akik augusztusban érkeztek ide, hogy őzbakra és vaddisznóra vadászzanak. *Walter Egger* úr nagy szerencsével járt, ugyanis sikerült terítékre hoznia egy gúthi rekordnak számító vadkant. Agyara 23 centis volt, amely a trófeabírálat során 121.36 IP pontot kapott. Vadászörökben gyorsan híre futott a jó hírnek, és várható, a vendégvadászok száma csak gyarapodni fog ilyen trófeák kecsgetető lehetőségére.

Sok minden terület, összesen tizenegyet nevesít a törvény, nem minősül vadászterületnek. Ezek között esik szó, a nem erdőgazdálkodási célból bekerített helyről. Fordítsuk meg a fogalmazást. Amennyiben erdőterületet, erdőgazdálkodási célból – de lehet ez vadaskert, vadspark is – bekerítnek, az szervcs részec a kijelölt vadászterületnek. Őszintén szólva, nem irigylem az illetékes vadászati hatóságokat, amikor a felsorolt tizenegy megnevezésű területet (pl. repülőtér, közút, belterület stb.) ki kell kanyarítani, mert az nem minősül vadászterületnek, hogy hol húzza meg a település közigazgatási belterületét ahol már lényegét tekintve nem szabad vadászni. Vajon a vaddisznó, a mezeinyúl, legfőképpen a róka, tudni fogja, hogy hol húzódik a belterületi határ, ahová bemenekülve nem vadászterületen járkal, károsít? Ez utóbbi esetben majd elhessegetik az oktan állatot, amikor éppen hullott gyümölcsöt eszik. (Nahát!)

Nagyon érdekes megfogalmazást találunk a 11. §-ban, ami már jelenleg is értelmezést és végrehajtást tekintve vita és beszélgetés tárgya az állami erdőterületeken jelenleg haszonbérleti vadászársaságok, de szakmai (erdészeti, vadászati, sajtó) körökben is. Röviden szólva arról van rendelkezés, hogy abban az esetben, ha egyik kijelölt vadászterületen, társult vadászati jogot kell alkalmazni – nem egy föld-erdő tulajdonos tulajdonában van a terület, hanem többében – és ott a Magyar Állam tulajdonjoggal rendelkezik, akkor a vadászterület vadászati jogának hasznosítása ügyében (tulajdonosok maguk, vagy haszonbérbe adják) a nyilatkozatot a tulajdonosi jogokat gyakorló szerv teszi meg.

Erdő esetében a Kincstári Vagyon Igazgatóság. Esetleg beleszól a pénzügyminiszter, hiszen ő a kincstári erdők törvényi tulajdonosa. Eddig talán nincs is probléma. Viszont az utolsó mondat szerint ezt a jogát a kincstári vagyon részét képező erdő esetében a kincstári vagyon kezelőjére átruházzák. Jelen pillanatban még hivatalos döntés ebben az ügyben – legalább is tudomásunk szerint – nincs. Apró-

pénzre váltva a bonyolult jogi megfogalmazást, ez azt jelenti, hogy a – példa kedvéért – állami erdőben kialakított vadászterület hasznosításáról – maradjon ún. üzemi vadászterületnek, vagy haszonbérbe adják – a Kincstári Vagyonkezelő Igazgatóság (röviden KVI) jogosult dönteni, de átadhatja ezt a jogot a területileg illetékes erdőgazdasági részvénytársaságnak. Azaz az Rt.-k adhatják – ebben az esetben – haszonbérbe a vadászterületet. Izgalmas kérdés, téma az elkövetkezőkre, a vadászterületet bérelni szándékozó vadászársaságok számára. Erdő esetében...

Legközelebbi téma, ahol erdő szócska szerepel, a haszonbérleti szerződés. Egy csokorba kötve a megfogalmazásokat, a következőket célszerű megemlíteni.

– **A haszonbérleti szerződést a bérbeadó (mondjuk a KVI, vagy erdőgazdasági rt. stb.) azonnali hatállyal felmondhatja – többek között – ha a bérbevevő tevékenységével az erdőgazdálkodás érdekeit súlyosan veszélyezteti. Logikus, védeni kell az erdőállományt, mondjuk a túltartott nagyvadállomány károsításával szemben, nem lehet természetes erdőfelújítást végrehajtani, a lehullott makkot egy szemig felszedni a vad stb.**

– A haszonbérleti szerződést a vadászati hatóság, erdő érintő rész vonatkozásában az erdészeti hatóság hozzájárulásával hagyja jóvá. (Az írás elején elfelejtettük megemlíteni, hogy az erdészeti hatóság jogkörét a törvény nem köti erdőterület nagysághoz – mondjuk 6 ha, vagy 60 ha felett –, hanem ahol erdő van – teljesen mindegy annak terület-mérete –, arra nézve jogosult eljárni az erdészeti hatóság.)

– A haszonbérleti szerződés megkötését megelőző, a vadászterület határát megállapító vadászati hatóság határozatát, erdő érintő rész vonatkozásában az erdészeti hatóság – más hatóságokat is megjelöl – előzetes szakhatósági hozzájárulásával állapítja meg. A gyakorlatban ez máris kell, hogy működjön, mert a jelenlegi vadászterület határok megrajzolásánál – a megyei vadászati hatóság javaslata, kvázi „ajánlata”, amelyet már ki kellett függeszteni a községekben és a megyénél – szintén jogosult (vagy volt) nyilatkozni az erdészeti hatóság, a területileg illetékes erdőfelügyelőség. A véglegesnek szánt, határozathozott vadászterületi határok esetében pedig *írásban* szakhatósági hozzájárulást (vagy nem...) kell adnia. Ez a szakhatósági hozzájárulás jogilag nem fellebbezhető, csak az ügydöntő hatóság határozatának, e törvény által leírt formájában kifogásolható (támadható) bírósági úton. Ebből következőleg az FM Erdészeti Hivatalának másodfokon sincs jogköre az ilyen szakhatósági állásfoglalás, hozzájárulás megváltoztatására. Kíváncsiak vagyunk, a gyakorlati valóságban miként alakulnak majd ezek a jogi procedúrák. Lesz helyile bőven! Ebben a hatásköri ügyben, a törvény az erdőfelügyelőségek szakmai feladatát is megfogalmazza, mert a határok megállapításánál – tizenhárom feltétel között – figyelemmel kell lenni a területen erdőgazdálkodási tevékenységet folytató szervezet belső szervezeti felépítésére (vajon ezzel mit kíván meghatározni a törvényalkotó, vagy mi volt a törvényalkotói szándék – megkérdézzük) és az erdőgazdálkodási üzemi tevékenység betartásának lehetőségére. Nem vitás, ezeket az erdőfelügyelőség tudja, ismeri a legjobban és ebből adódóan tud nyilatkozni, leginkább az erdészeti biblia, az üzemi tevé-

Ragadozó élettani vizsgálatokat folytatnak 1958 óta az észak-amerikai Felső-tóban lévő Isle-Royale szigeten. Az 55 000 ha-nyi, emberi tevékenységtől messzemenően mentes, csak jávorszarvas népes területe egy rendkívül hideg télen a szárazföldről farkas telepedett be. Az azóta teljesen zárt körülmények között vizsgálják, hogy a két állatfaj állománya miként alakul. Megállapították eddig, hogy a farkas a jávort elsőséves korban és a kilencedik utánit ragadja főleg, populációjá a tíz éven felüli jávorarányával mutat kapcsolat. Ha sok az idős jávor, akkor a farkas állomány is magas. Ezt azonban követi a borjak nagyobb mértékű pusztulása és így a jávorállomány csökken. 1980-ban a farkasállomány igen magas (0,9/1000 ha) volt és egy vírusbetegség csaknem egészen kiirtotta. A vizsgálatok tovább folytatók annak megállapítására, hogy milyen szerepet játszik a farkas az erdő természetes megújulásában és mekkora populáció teszi lehetővé az állatállomány fennmaradását.

(AFZ/DW 1996. 19. Ref.: Jérôme R.)

tartásának feltételeiről, követelményeiről. Az erdőgazdálkodás számára, az erdők fennmaradása szempontjából az üzemterv majdnem tabu szintű, keményen betartandó előírás.

Érdekes, a vadaskertek létesítésénél *nem*, a vadaspark kialakításánál pedig szerepel az erdő, az erdészeti hatóság. Ezzel együtt is, Erdőterületen létesítendő vadaskert esetében – miután erdőgazdálkodási üzemterv alatt áll az erdő és annak előírásait be kell tartani, vagy módosítani kell – az erdészeti hatóság előzetes hozzájárulása, állásfoglalása, véleménye mindenképpen szükséges, ahogy azt az erdő és az erdő védelméről szóló törvény meg is fogalmazta. Az erdő esetében az erdő védelmével, valamint az erdei haszonvételek gyakorlásával kapcsolatos feltételeket a földművelésügyi miniszter az erdészeti hatóság útján felülvizsgálja és szükség szerint határoz az engedély visszavonásáról. Vélemelmezetben ez elegendő hatáskör és a minisztérium a szakhatóságok gyakorlati munkáján keresztül képes lesz megővni mindkét esetben az erdőállományt.

A vad és élőhelyének védelme fejezetből, miután magyarázatot nemigen igényelnek, ismét csak felsoroljuk, hogy

– nem minősül a vad védelme (búvó-, lakó-, táplálkozási-, szaporodási-, költési) szempontjából tiltott zavarásnak az okszerű erdőgazdálkodási tevékenység (továbbra sem kell, nem indokolt a hűgő, barcogó helyeken szeptember-októberben fát vágni stb.);

– vadgazdálkodási, vadászati és vadvédelmi létesítmény az erdő használatjának előzetes hozzájárulásával létesíthető – a mesterséges vadtenyésztési tevékenység folytatásához (mondjuk fácán mesterséges nevelése) a vad zárttéri tartásához (például vadaskert), a vad vadászatra történő kiengedéséhez (fácán utónevelő, vadásztatási terület) – a vadászati hatóság erdő esetében az erdészeti hatóság előzetes szakhatósági hozzájárulásával adja ki az engedélyt.

Jelentős hatósági jogkört kapott a (megyei) vadászati hatóság a vadászati idények meghosszabbítása, rövidítése, korlátozása, tiltása tekintetében. Erdőt érintő rész esetében ismét az erdészeti hatóság előzetes szakhatósági hozzájárulásával hozhat határozatot.

Lehet, hogy ezt az írást nem is kellett volna elkészíteni, megjelentetni, csak annyit közölni a szakmai lapokban: „Erdőt érintő rész vonatkozásában” az erdészeti hatóság és az erdő tulajdonosa, használója hozzájárulásával...?! (Van benne valami!)

Ha már elkezdtük, folytassuk is.

Együttműködés a két szakterület között. Erről is rendelkezik a törvény.

Megelégedéssel olvashatjuk, hogy az országot behálózó, és lefedő, minden erdőgazdálkodót és vadgazdálkodót érintő körzeti vadgazdálkodási terv és a körzeti erdőterv közötti összhang megteremtéséről a földművelésügyi miniszter a vadászati és erdészeti szakhatóságok útján gondoskodik. A körzeti vadgazdálkodási terv erdőre vonatkozó egyes adatait a körzeti erdőterv alapján kell megállapítani. Mik is ezek a körzeti tervek?

A körzetek területét a minisztérium hivatalos lapjában közzéteszi, a tervezetet pedig arra alkalmas szakmai szervezetek, intézmények készítik, nyilvánosságra hozzák és

bizony a vadászatra jogosítottak (erdőgazdálkodónak) ezeket főleg tartalmát megismerve, azok alapján kell gondoskodni a tíz évre szóló vadgazdálkodási, ebből adódó éves vadgazdálkodási tervek elkészítéséről és végrehajtásáról. Nehezen hihető, hogy ez felkészült szakember(ek) nélkül teljesíthető. Bizony ezekben a térségi-tervezetben szerepelni fog az egyes vadfajok szerint fenntartandó legkisebb vadlétszám (törzsalomány), valamint az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám. Ez nagyon érdeklő az erdészeti szakmát, az erdőgazdálkodókat.

Mondanunk sem kell, hogy a tíz éves vadgazdálkodási üzemtervet, az éves vadgazdálkodási tervet, vagy azok módosítását, erdő esetében az erdészeti hatóság előzetes szakhatósági hozzájárulásával hagyja jóvá a vadászati hatóság.

Az elején panaszkodtunk; kevés a törvényben az erdő, erdészeti. Most meg már nagyon is sok a jog-hatáskör, tennivaló, ami a jelenlegi, mintegy 800 vadászterület helyett – előrejelzés szerint várhatóan akár 2400 vadászterület esetében – hihetetlenül sok adminisztratív, részben terepi feladatot ró az erdészeti hatóságra, valamelyest pedig az erdőgazdálkodóra. Még jó, hogy nem mindenütt van erdő. (Bár ezt mi erdészek ne mondjuk, hiszen feladatunk az erdőterület növelése.)

A 47-től a 74-ig paragrafusokban nem találtunk utalást erdőre.

Annál inkább találkoztunk a vadkár fejezetben, amit különösen figyelmébe ajánlunk a vadászoknak. Két okból is. Az egyik, hogy a vadkár eljárás körébe került a teljes erdőgazdálkodásban a hazánkban élő mind az öt nagyvadfaj (őz, eddig ebben a körben nem szerepelt) –, valamint tovább hővült a vadkárt okozó vadfajok száma, miután az őz, a mezei nyúl által – többek között – az erdőésítésben, valamint a csemetekertben okozott kára is. Ez mind klasszikus értelmű vadkárnak minősül, az e törvény szerinti eljárásba tartozóan. A másik, miszerint az okozott kár öt százaléka feletti, azt meghaladó részét köteles megtéríteni, általunk gyorsított eljárásnak nevezett kártérítési procedúra alapján. Teljesen új fogalom is született, ami a gyakorlatban eddig is volt, csak nem nevesítették. Ez a vadászati kár. A vadászatra jogosított köteles megtéríteni a vadászaton résztvevő személyek által – megint többek között – az erdőben másnak okozott kárt. Szóval: a csemetekert kitaposó, vadat, vagy hajtókat szállító gépkocsi, az őz barkácsoló vadászata során az erdőésítésben áthaladó jármű vagy személyek által; a vadászó hajtókor okozott kárt stb. meg kell téríteni.

Hiúzt észlelték a németországi Rajna-Pfalz tartomány erdeiben a Környezet- és Erdőügyi (tartományi) Minisztérium közlése szerint. Valószínűleg az elzászi erdőkől vándorolt északnak. A tartományi miniszterasszony örömmel üdvözölte mint az erdő életközösségének gazdagítóját. Védelmére is kelt, kijelentvén, hogy nem veszélyes megjelenése az erdőben járókra nézve és nem jelent vetélytársat a vadászoknak sem.

(AFZ/DW 1996. 18. Ref.: Jérôme R.)

Nem érdemes keresztül-kasul rohagnálni az erdőben, vagy a telepítésekben, erdőfelújításokban, mert most már ez is felróható magatartás, ami pénzbe kerülhet. Óvjuk az erdőt vadászatok során is.

Vigyázat! A kár megelőzése érdekében, ha az erdőgazdálkodó a rendes gazdálkodás körét meghaladó közreműködésre kényszerül (pl. kerítés építés stb.) akkor ezért elenzolgáltatás illeti meg.

Ennél még izgalmasabb paragrafus, ahol a törvény megfogalmazza a hatósági vadászat elrendelésének a lehetőségét. Erre az erdő esetében akkor kerülhet sor, ha egyes vadfajok állománya az erdőgazdálkodási tevékenység folytatását jelentősen veszélyezteti. A hatósági vadászat elrendelésére, az adott vadfaj állományának csökkentésére vagy a szükséges védőintézkedések megtételére és az erdészeti hatóság kérelmére, kezdeményezésére kerülhet sor. Ilyen vadászat elrendeléséről eddig törvény vagy rendelet nem szólt, csak óhajként fogalmazódott meg.

A legközelebbi erdészre vonatkozó törvényi tétel a maga nemében szintén új és eddig szakmai jogszabályban nem is fogalmazták meg. Nevezetesen az eljárási szabályok között kimondja a törvény, hogy ki kell zárni a hatósági eljáráshól azt az erdészeti – megnevezi a többi hatóságot is, csak mi most erről írunk – hatósági feladatokat ellátó tisztviselőt (pl. erdőfelügyelőség igazgatója, erdőfelügyelő, minisztériumi főtanácsos stb.), aki olyan vadászatra jogosult (pl. erdőgazdasági részvénytársaság, vadászársaság stb.) hatósági ügyében jár el, melynél tagként, érdekeltként, *akár vendégvadászként vadászik*.

Ez aztán kemény dolog, jól meg kell nézni, hogy majd 1997. III. 1-től melyik vadászársaság (véltetően lesznek területtel rendelkező vadászársaságok) vagy üzemi vadászterület kezelője hív meg és ki hivatalos hatósági személyek

közül. Tovább is megy ennél a törvény. Ugyancsak kizárás (csak az eljáráshól, nem a vadászársaságból) szabályait kell alkalmazni a trófcabírálati eljárásban részt vevő személynél, ha e személy a vadászatra jogosultnál mint *vadász* érdekelt, vagy ha hozzátartozója által elejtett trófea bírálatát kellene elvégezni.

Nehogy már a vadász a saját maga által elejtett vad trófcáját bírálja el hivatalosan, vagy a fia által zsákmányolt aranyszeremes őzbakot, amelyiknek trófeája 790 gr kiskoponyával és éppen öt éves jó kilövésnek minősítse.

Vagy ilyen tróteát viselő őzbak mostanában nem is futkos kis hazánk területén?

Már csak az átmeneti rendelkezésekről kell írni valamit. Az viszont fontos.

Említtettük már, csak megerősíti a 98. § azt, hogy a vadászterület határainak e törvény előírásai szerinti megállapításához – ami már ezen írás megjelenésekor előzetes javaslat, tervezet, vélemény szintjén megtörtént az országban és kifüggesztésre is kerültek ezek a térképek – az erdészeti hatósággal és erdőgazdálkodókkal előzetesen egyeztetnie kellett a vadászati hatóságnak. A végleges döntés, határozat kiadása előtt, amelyről legkésőbb 1997. február 1-jéig kell határozni, szintén szükséges az egyeztetés az erdészeti hatósággal. (Ezt visszacsatolón a 19. § (1) bekezdése mondja ki.)

Talán mondhatja az olvasó, hogy a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászátról szóló törvényt a fentiekben erdész szemmel vizsgáltuk és véleményeztük. Eltalálta, ez volt az eredeti szándékunk, de objektív szemüvegen át, a vad és a vadászat nemes tiszteletéből áthatva az erdő védelmét szem előtt tartva.

Tudjuk és valljuk, erdő nélkül nincs nemes nagyvad, vad nélkül szegény az erdő. Dr. Balázs István

Annától – Kláráig

Július harmadik harmadától az Anna-bálozók és az őzek is ünnepre készülnek.

A július elején még visszahúzódó, szinte rejtett életet élő bakok egy ismeretlen vezényszóra megjelennek, és a tájtól is meg az időjárástól függően is minden óvatosságukat felhagyva bálba indulnak.

Kedvesen kergetőzve keringőznek, vagy gyanakodva, féltékenyen rohannak elő, óvatosan szimatolnak, vagy semmivel sem törődve udvarolnak szívük választottjának.

A suták szemérmesen otthon hagyják kicsinyeiket, hogy azután egy vékonyka, panaszos szóra óvatlanul szökelljenek elő, gyakran magukkal hozva lovagjukat is.

Ebben az őz-tiesztában néha eldördül egy-egy lövés, akár egy pezsgődurránás, és ha egy öreg legény kidől a sorból, mindig akad egy ifjú, aki folytatná a táncot.

A hosszúra nyúlt ünnep végén – Klára napkor – kezdődik a lassú kijózanodás, és aki túlélte a veszeléyekkel teli ünnepet, már készülhet is az őszre meg a télre, mert jövőre is lesz még tavasz és lesz még nyár, és Anna-bál is és talán őzbál is.

Kép és szöveg: dr. Czerny Károly

10 éve történt a csernobili atomerőmű szerencsétlenség

DR. IGNÁCZ MAGDOLNA

A vadon élő állatfajok csontszövetének 90 Sr-tartalomváltozása az 1975-1994. években

Bevezetés

A csernobili atomerőműben bekövetkezett baleset után a közvélemény és a tudományos kutatás is nagyobb figyelmet fordított a környezet radioaktív szennyezettségére. Az izomban dúsló 137 Cs-szennyezettség Magyarországon a környező országokéhoz képest alacsonyabb volt és igen gyorsan csökkent. A csontokban akkumulálódó 90 Sr-izotóptartalomra vonatkozóan 1975-1989. évekre álltak rendelkezésre adatok. A Földművelésügyi Minisztérium Vadgazdálkodási Alapjának támogatásával lehetőség nyílt az 1991. és 1994. évek között további vizsgálatokra.

Anyag és módszer

1991. és 1994. évek között állami megbízásból 63 db nagyvad – 14 db dám, 9 db vaddisznó, 16 db őz, 18 db szarvas és 2 db muflon – csontszövetének, valamint 27 db, a vadfajok által fogyasztott vegyes lágú szárú és erdei vegyes lomb, valamint tüllelű 90 Sr-tartalmának meghatározására került sor.

A vizsgálat megközelítőleg ugyanazon hat mintavételi helyen történt, amelyre 1975-1989. évekre vizsgálati adatok álltak rendelkezésre. A mintavételi helyek kiválasztásánál elsődleges szempont volt az eltérő élőhelyi adottság. A mintavételi helyek a következők voltak.

- A/ Békés, Jász-Nagykun-Szolnok megye,
- B/ Vas, Győr-Moson-Sopron, Veszprém megye,
- C/ Baranya, Tolna, Somogy megye,
- D/ Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén megye,
- E/ Komárom-Esztergom, Pest, Heves megye,
- F/ Zala megye.

A minták kizárólag ugyanazon évben született fiatal egyedekre (borjú, süldő, gida) vonatkoztak. A vizsgált csontszövet 95%-ban lábujj, 5%-ban állkapocs volt.

A megközelítően 20 éves időtartam alatti radioizotóp-koncentrációváltozás elemzéséhez 1975-1985. évekre 47 db, 1986-1989. évekre 46 db vizsgálati adat állt rendelkezésre. Az ezen időszakra vonatkozó vizsgálatban 26 db őz, 18 db vaddisznó, 11 db dám, 37 db szarvas és 4 db muflon szerepelt. A csontszövetek megoszlása: 18 db agancs, 22 állkapocs, 10 db fog és 47 db lábujj volt.

A laboratóriumi vizsgálatokat – a 90 Sr-izotóp kémiai meghatározását – mindkét időszakban az Országos „Frédéric Joliot-Curie” sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet, Budapest végezte.

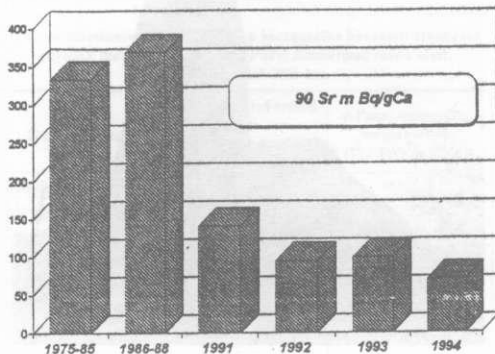
Eredmények és következtetések

Az elvégzett vizsgálatok alapján le lehetett vonni azt a következtetést, hogy Magyarországon minden élőhelyen és minden nagyvad faj csontszöveve tartalmaz 90 Sr-izotópot. A különböző élőhelyekről származó minták stronciumtartalma között szignifikáns különbség volt. Az 1986-os csernobili atomerőműben bekövetkezett reaktorbaleset után csak igen kis mértékben volt kimutatható a vadcsontokban a stronciumtartalom növekedése. Az 1986-1989. évekre vonatkozó vizsgálatok azt mutatták, hogy a legmagasabb 90 Sr-tartalmat mutató egyedek nem azokról a területekről származtak, ahol egyébként az igen jelentős 137 Cs környezeti szennyeződés jelentkezett.

Az elvégzett biometriai vizsgálatok egyértelműen arra utaltak, hogy az élőhelyenként differenciálisan jelentkező környezeti 90 Sr-szennyeződés még az 1950-es évek végén, a 60-as

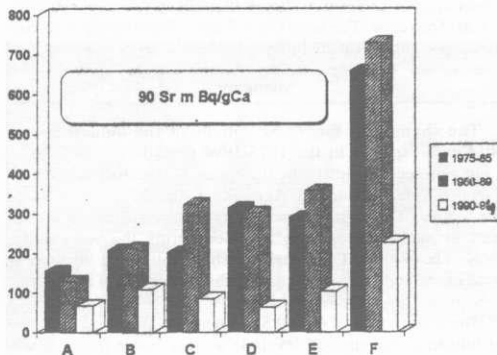
1. ábra

A vadon élő állatok csontszövetének átlagos 90 Sr-tartalomváltozása 1975-1994. évek között

2. ábra

A különböző (A-F) élőhelyeken a csontszövetek átlagos 90 Sr-tartalomváltozása 1975-1994. évek között

évek elején végrehajtott mesterséges atomrobbantások hatásának következménye.

Az 1991-94. évekre vonatkozó vizsgálatok azt mutatták, hogy minden térségben jelentősen csökkent a vadcsontok 90 Sr-tartalma. A jelentős csökkenés már az 1991. évben született egyedek csontszövetében jelentkezett és tartamosnak mutatkozott. A vadon élő állatok csontszövetének átlagos 90 Sr-tartalomváltozását 1975-1994. évek között az 1. ábra mutatja.

A különböző élőhelyekről származó csontszövetek radioizotóp-tartalmában az 1975-1989. évekre vonatkozó vizsgálatok alapján kimutatott különbségek az 1991-1994. években nem voltak tapasztalhatóak. A vadon élő állatok csontszövege kiegyenlített alacsony 90 Sr-aktivitást mutatott. A hat mintavételi körzetből ötben a mért minimumértékek 42,1-50,5 mBq/g Ca, a maximumértékek 83,8-170. mBq/gCa 90 Sr között változtak. A hatodik mintavételi körzetben – Zala megyében – ugyanezen értékek most is magasabbak voltak, és 108,3-413,8 mBq/g Ca 90 Sr között változtak. Az 1975-1989. években a legszennyezettebb területre vonatkozó értékek 275-1383 mBq/g Ca 90 Sr között voltak. A radioizotóptartalom-csökkenés minden területen elérte az 50%-ot. A különböző élőhelyeken (A-F mintavételi körzet) a csontszövetek átlagos 90 Sr-tartalmának változását 1975-1985, 1986-1989, illetve 1991-1994. évek között a 2. ábra mutatja.

A vizsgálatok során az is egyértelműen megállapításra került, hogy a vadon élő állatok által elfogyasztott növényzet 90 Sr-tartalma szoros összefüggésben van a csontok 90 Sr-tartalmával.

Az elmúlt években végzett vizsgálatok alapján tanú lehetünk annak, hogy a tartamos környezeti radioaktív-szennyeződést okozó 90 Sr-izotóp fizikai felezési ideje csökkent és ez a csökkenés jelentkezett a tápláléklánc egyes elemeiben, így a vadon élő állatokban is.

A vizsgálatok eredményei egyértelműen rámutattak arra, hogy összehasonlítva az állati eredetű csontok 90 Sr-tartalmát a humán csontokéval, az előbbiekből egy nagyságrenddel nagyobb a 90 Sr-aktivitáskoncentráció. Szükséges megjegyezni azt is, hogy Magyarországon humán vonatkozásban a vadesonkhoz hasonló helyspecifikusságot még a csernobili raktorballesztet követően sem sikerült kimutatni. Ezért a vadon élő állatok a környezeti radioaktív-szennyeződés monitorozására, biológiai indikátorként igen jól használhatóak.

Irodalom

Benéné Ignác Magda: A környezet és a vadállomány radioaktív szennyezettségének kapcsolata. Doktori értekezés. Gödöllő, 1992.

Vadon élő állatfajok csontszövege 90 Sr-tartalmának vizsgálata alapján az egyes vadfajok bioindikátor szerepének értékelése. Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet, Budapest, 1995.

Summary

The changes of the 90 Sr contents of the bone tissue of wild game species in the 1975-1994 period

In a project subsidised by the Game Management Fund managed by the Ministry of Agriculture, the 90 Sr contents of the tissues of wild game species and of the vegetation consumed by such species were analysed during the years 1991-1994. The results of the analyses showed that the 90 Sr contents of the bone tissues declined substantially with the various species and in the various habitats.

The comparison of the 90 Sr contents of animals with those of human bones showed levels in animal bones far in excess

Kifordult hyménium csiperke gombán
Fotó: Barton Zsolt (Királyrét)

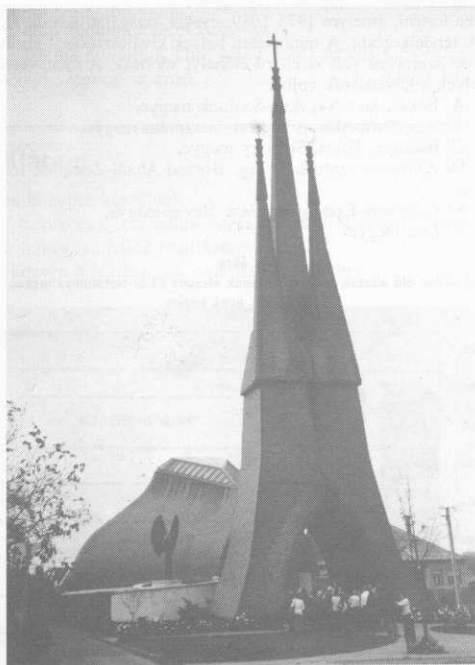
of those found in human bones. Accordingly, bone tissues of wild game species are much better for the monitoring of the environment, as biological indicators, than are human bones.

List of Figures

Figure 1. Changes in contents of bone tissues between 1975-1994 National Average

Figure 2. Changes in 90 Sr contents of bone tissues within various habitats between 1975-1994.

A paksi Makovecz templom

10 éve történt a csernobili atomerőmű szerencsétlenség

Energiánk az űs anyagerő

Tizenvalahány évvel ezelőtt bizonyára egy egyszerű honpolgárnak könnyebb volt átbújni a tű fokán, mint a paksi atomerőmű reaktortermébe szemlélődni néhány percre. Most már csak egy egyszerű bejelentkezést kell tenni az illetékeseknek, és időpontegyeztetés után szabad a gazda. Még fényképezni is lehet, ha benyújtatja az erre való igényt.

Jó magam is most jártam először a hírében általában félelmetes létesítményben, a Magyar Tudományos-, Üzemi és Szaklapok Újságíróinak Egyesülése szervezésében.

Szemmel láthatóan győzött a józan ész a hajdani kémfóbia felett.

Az erőműbe lépőknek mindössze egy pontos névsort kell előre megadni. Mielőtt azonban a termelő üzemsarkokba lépniük, egy hallatlanul érdekes és meggyőző kiállításon kalauzol bennünket az idegenvezető, a Látogató Központba.

Kis kártyát vehetünk el az asztalról. A kártya egy reaktortető piros fedőpajzsát ábrázolja, mellette egy kutyaeledel granulátum nagyságú fekete micsoda. Ha megfordítjuk a lapocskát, megtudjuk, hogy a makett 15 gramm urándioxidnak felel meg, melyből egy egy család egész évi villamosenergia igénye termelhető. Ez a kis fekete rudacska 2000 m³ földgáznak, 12 hektoliter olajnak, és 100 mázsa szenet pótol. Ezzel működik az atomreaktor. A Látogató Központban megismerkedhetünk az erőmű helyének kultúrtörténetével, az atomenergia kezelhetőségének tudományos múltjával, az ország energiaigényével. A falon villogó demonstrációs tábla hirdette a paksi erőmű pillanatnyi teljesítményét. Ottjártunkkor a működő három blokk 1810 millió kW-on és 1999 frekvenciával működött. **Az alig két négyzetkilométernyi létesítmény az ország energiaigényének majd felét termeli.**

A Paksi reaktor a világ valamennyi működő atomreaktorának kumulatív teljesítményével 185%-kal az első helyen áll.

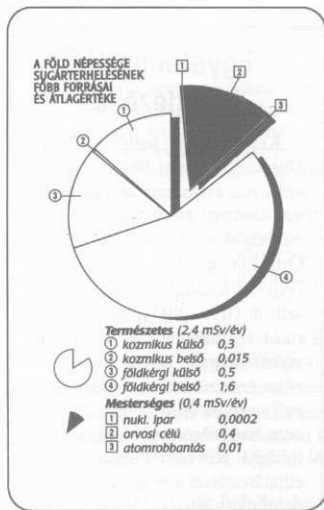
Kedves kísérőink végigvezettek a látogatók ösvényén. Meggyőző volt, amit mutattak. A látogatás után a műtökhöz hasonló tisztaságú ebédlőben értékeltük a látottakat.

Az atomerőművek napjainkban is messze biztonságosabbak, mint a vízerőművek (a duzzasztógátak átszakadásai miatt) vagy a hagyományos (szén-, olaj- vagy gáztüzelésű) hőerőművek. Ezen utóbbiakban – az eddigi megfigyelések szerint – a halálos baleset valószínűsége 500-1000-szer nagyobb, mint az atomerőművekben.

Mindamelllett, a köztudatban még mindig sokszorosán felülbecsülik a nukleáris ipar veszélyességét. A vélt és a tényleges kockázat közötti legnagyobb eltérést éppen az atomerőművek megítélésében tapasztalták az 1989-91-ben elvégzett elemzések és kockázatbecslések szerint.

Amíg a dohányzás 2000, a közúti balesetek 200, a hagyományos erőművek pedig 20 nappal rövidítik meg az átlagéletkort, addig az atomerőművek csupán 0,04 nappal, jóllehet ezen utóbbi 250 napra becsülte a lakosság. Felmérések szerint a vízbefulladás (élettartam rövidülésben jelentkező) átlagos kockázata ezerszer, a gépkocsibalesetét ötezerszer, a túltápláltságú húszezerszer, míg a dohányzása ötvenezerszer nagyobb, mint az atomerőművéké.

Pápai Gábor

A hazai széntüzelésű erőművekből a környezetbe bocsátott szennyező anyagok mennyisége, illetve a Paksi Atomerőmű révén elért „megtakarítás” 1990-ben

Szennyező anyag	A széntüzelésű erőművek összes kibocsátása, (8,6 TWh termelés)	A Paksi Atomerőmű „megtakarítása” (13,7 TWh termelés)
Kén-dioxid (SO ₂)	411 000	655 000
Nitrogén-oxidok (NO ₂)	18 000	287 000
Szén-monoxid (CO)	33 500	53 400
Szén-dioxid (CO ₂)	13 400 000	24 500 000
Illékony szerves anyag	660	1 050
Szilárd	30 000	47 800
Salak, pernye kb.	4 500 000	7 300 000
Oxigénfogyasztás	11 415 000	18 185 000

A IV-es blokk turbinája mellett...

Foto: Czinege Mária

A madárcseresznyéről

Annak idején én magam is nagy örömmel fogadtam az „év fája” kezdeményezést. Azt azonban nem hittem volna, hogy az elgondolás olyan nagy visszhangot vált ki, s azt előre el sem tudtam képzelni, hogy az év fájáról, a madárcseresznyéről milyen hatalmas anyag gyűlik össze, illetve jelenik meg lapunk hasábjain.

Már-már azt hihetnénk, hogy a madárcseresznyéről többet nem is írhatunk.

Éppen az eddig megjelent értékes írások is bizonyítják, hogy a lehetőségek korlátlanok! Még mindig nem frutunk meg mindent a madárcseresznyéről...

Találtam egy olyan területet, amelyet még nem tárt fel eddig senki. A madárcseresznye *méhészeti jelentőségéről* van szó. Ezt a hiányt szeretném most szerény megállapításaimmal pótolni.

A fák és cserjék a méhlegelőnek fontos részei. Egyes fák fontos szerepe közismert (akác, hársak, gesztenye). Ezek „főhordást” is biztosítanak.

A köztudatban szinte alig, a méhészek körében is kevésbé ismert, hogy a többi fának is milyen nagy jelentősége van!

A korai virágzásúak elsősorban a méhesaládok fejlődését segítik elő, teszik őket hordásképessé az akácvirágzásra, az akác után virágzók pedig a főhordások között biztosítanak értékes nektárforrást a méhesaládoknak. Esetenként, kedvező feltételek mellett, egy vagy több fajáról együtt pergethető mézet is termelhetnek a méhesaládok.

A madárcseresznye a korai, az akác előtt virágzó fajok közé tartozik. Kiváló mézelő! Rendszeresen, hosszan és bőségesen virágzik. A róla – és a nemzetség többi tagjáról – gyűjtött nektárból érlelt méz különleges, kissé kesernyés ízű és különleges illatú! Sokan a legfinomabb méznek tartják.

Meghízható mézelő fa. Nektárképződése kevésbé függ az időjárás változásaitól. Mézének cukorértéke 0,5 (Őrösi 1968). Nektárját a méhek szipkájukkal könnyen elérik.

A szilek fenntartása és elterjesztése egyik fontos feladata az osztrák erdészeti kutatóintézetnek. Munkája a köztük legértékesebbnek felismert mezei szilre (*U. minor*) irányul súlypontilag. Elsőnek is országsszerte egybegyűjtötte – nagyrészt szaklapjuk (ÖFZ) segítségével – a szaporításra alkalmas, fa alakú előfordulási helyeket, majd a még fennmaradt egyedek és állományok szaporításába kezdett. A begyűjtött magból Bécs mariabrunni és tulni csemetekertjében 8000 mezei és 6000 egyéb szilből álló magonc indulási anyagot sikerült létrehozni.

Terveiben fontos szerepet játszanak a magtermelő ültetvények. A mezei szil részére egy ilyen telepítettek a Lajta-hegységi Könighof erdészkerületben 17 egyedül álló anyafáról származó 136 magcsemetével. Alsó- és Felső-Ausztria egyes erdőgazdaságainak összesen 2000 – felerészben mezei – szilmagoncot bocsátottak utódállományok telepítése céljából rendelkezésre.

A magonc-archívumokban a szilfavész ellen úgy védekeznek, hogy bizonyos vastagságon felül visszavágják a törzset. Mivel a vést terjesztő szúrnak ennél nagyobb vastagságra van a megtelepedéshez szüksége, nem talál megfelelő helyet. A törzs pedig kihajt és zölddugványozásra alkalmas anyagot termel.

A szilek telepítését különösen a Fertő menti Ruszt település karolja fel, mivel nevét a szilfától eredeztetik (Ulme=Rüster, Rust).

(ÖFZ 1996. 10. Ref.: Jérôme R.)

Nagy tömegű, értékes virágpport termel. A jó propolisztermelő fák között tartják számon.

Sok más ismeretet leírtak már a madárcseresznyéről, ezeket nem ismételtem meg. Kiemelem azonban – mint méhészetileg fontos körülményt – termőhelyi igényét és elterjedését: a madárcseresznye Magyarország nagy részén, elsősorban a hegy- és dombvidékek erdeiben őshonos. Szórványosan, elegy-faként van jelen az erdőállományokban. Nagyobb területen – szétszórtsága ellenére – nem lebecsülendő mennyiségű nektárt termel.

A madárcseresznye tehát nemcsak erdészeti szempontból értékes faj, hanem a méhészetnek is nagy hasznot hajt. Becsüljük meg mi méhészek is!

Fritsch Ottó

Egyetemisták felfedezése

Két egyetemi hallgató, *Jakab Gusztáv* és *Lesku Balázs* a Nyírerdő Rt. nyírbátori erdészetében volt szakmai gyakorlaton. Feltáró munkájuk során ők találták meg Önböly község határában a Nyírség legnagyobb magyar nőszirmo (Iris aphylla ssp. Hungarica) állományát. A fokozottan védett magyar nőszirmo megőrzése érdekében az erdészet az előfordulásihelyen véghasználatot nem hajt végre, mi több, a Hortobágyi Nemzeti Parkkal közös elhatározással ezt a területet védetté nyilvánítják. Ugyanez a két hallgató fedezte fel Piricse határában a bátorligeti lóp mellet botanikai szempontból legértékesebb hazai lápterületet, az úgynevezett Júlia-ligetet, amely eddig teljesen ismeretlen volt. A Nyírerdő Rt. erdészei, hasonlóan a nyírbátorihoz, minden segítséget megadnak a kutatásokhoz, és ami még igen fontos: a természeti értékek védelme céljából még a gazdasági szempontokat is háttérbe szorítják.

Megalakult az FM Növényi Génbank Tanács Erdészeti Munkabizottsága

A növényi génforrások jelentősége a növénytermesztés biológiai alapjainak fejlesztésében, az alap- és alkalmazott kutatásokban folyamatosan növekszik. Ennek szellemében a *Földművelésügyi Minisztérium* létrehozta a **Növényi Génbank Tanácsot** (a továbbiakban NGT) a nemzetközi normáknak megfelelő génbanki munka szervezése, a hazai géntartalekkel való gazdálkodás fejlesztése és a géntartás céljára biztosítható állami támogatás hatékonyabb felhasználása érdekében. Az NGT szerepet kap a génbanki tevékenységgel összefüggő jogi kérdések tisztázásában és ezek jogi szabályozásában is.

Az NGT operatív szervei a munkabizottságok. Az NGT munkabizottságai a döntések előkészítésében, végrehajtásában és ellenőrzésében vesznek részt. A *munkabizottságok feladatai*:

- a génmegőrzés technikai feltételeinek elősegítése, javítása,
- egységes adatnyilvántartási és információs rendszer kidolgozása, különös tekintettel a hazai és nemzetközi adat- és alapanyagcsere feltételeinek biztosítására,
- javaslat készítése a kutatási források elosztását biztosító pályázati feltételekre,
- a Mezőgazdasági Alapokhoz beérkezett pályázatok véleményezése és szakmai szempontok, indokoltaságuk szerinti rangsorolása,
- valamint megkeresni annak lehetőségét, hogy a génmegőrzés területén hogyan csökkenthető a párhuzamos tevékenységek úgy, hogy a csökkenés ne veszélyeztesse a hazai génforrások megőrzését és hasznosítását.

A különböző mezőgazdasági szakterületek mellett az erdészeti ágazat is szerepet kap az NGT tevékenységében, egy önálló munkabizottság formájában. Az NGT **Erdészeti Munkabizottságának** megalakulására 1996. szeptember 20-án, Sárovaron került sor. Az ülésen résztvevők úgy határoztak, hogy a jövőben az NGT Erdészeti Munkabizottságának - a hivatalos célok mellett - felelő vállalnia más, erdészeti szempontból fontos feladatokat is.

A fenti megállapítások tükrében a Bizottság - egyelőre belső munkaanyagként - összeállította a génmegőrzés szempont-

jából számottevő fajok listáját és megállapította a fajok konzervációs munkáinak sürgősségét. Ugyancsak munkaanyagként elkészült egy lista a közeljövő legfontosabbnak és legsürgősebbnek ítélt feladatairól. Ide kell sorolni a genetikai értékek és értékek hatékonyabb közvetítését, de szükséges egy hosszabb távú nemzeti erdészeti génmegőrzési program kidolgozása is.

A Munkabizottság szerint feltétlenül szükség van egy ilyen önálló programra. Ezt azonban az állam természetvédelem munkájával párhuzamosan, azt kiegészítve és nem ellentétesen kell működtetni. Általános egyetértés volt ugyanis abban, hogy a génmegőrzés mindig emberi érdek(ek) mentén körvonalozódik, feladata hosszú távú gazdálkodói, gazdasági igények - pl. terménynövelés, terméshibiztonság elősegítése, ökológiai stabilitás biztosítása stb. - kielégítése. Ezért az erdészeti génmegőrzési munka csak részben kapcsolódik a természetvédelem in situ védelmi tevékenységéhez - ahol a biológiai sokféleség társulási és fajszintű megőrzése az elsődleges - vagy az erdőrezervátum hálózathoz (természetes erdődinamika megfigyelése, ökológiai és evolúciós modellezés). **Az erdészeti génmegőrzés hosszú távú és egyben legfontosabb célkitűzése az erdészeti fajok evolúciós és adaptációs képességének fenntartása és elősegítése. Emellett feladata a gazdálkodás szempontjából fontos, illetve ismert és elismert tulajdonságú populációk, egyedek megőrzése változatlan genetikai formában.**

A Bizottság szerint - az erdészeti génmegőrzési program keretein belül - feltétlenül szükséges egy *Nemzeti Erdészeti Magbank és Magvizsgáló Laboratórium* (NEMML) létesítése az ezredfordulóra. A nemzeti érdekeket szem előtt tartva, a hosszú távú zavartalan működés érdekében a Magbankot (NEMML) költségvetési intézmény vagy hatósági szerv keretein belül kell működtetni. Hivatkozással az NGT elsődleges célkitűzéseire - érve ezalatt a párhuzamos tevékenységek beszüntetését és az állami támogatások racionalizálását a genetikai erőforrások veszélyeztetése nélkül - a Bizottság javasolja, hogy a már meglévő műszaki és szemleli háttérre alapozva, a lehető legkisebb költségráfordítással kell létrehozni a Magbankot.

Az újonnan elfogadott szakmai törvények - Erdészeti, Szaporítóanyag és Természetvédelmi törvények - most készülő végrehajtási rendeleteinek szakmai véleményezésére különlegesen sürgős bizottsági feladat. Ilyen megoldásra váró kérdés például a normatív támogatások törvény általi visszaállítása az erdészeti génbankok, génnyújtémények esetében. Meghatározó jelentőségű az erdészeti génnyújtémények hosszú távú fenntartása szempontjából, hogy a támogatást az FM központi forrásaiból - ezalatt a különböző mezőgazdasági alapokat kell érteni - ugyanúgy mint más ágazatok esetében, a *magas biológiai értékű szaporítóanyag-forrás* besorolás alapján kapják meg a gazdálkodók. A végrehajtási rendeletek eredményes és hatékony véleményezésére érdekében azonnal fel kell venni a kapcsolatot az FM és KTM illetékeseivel. A feladatra az elnököt hatalmazta fel a Bizottság.

* * *

Az Növényi Génbank Tanács Erdészeti Munkabizottságának tagnévsora: *dr. Mátyás Csaba* (elnök), *dr. Borács Sándor* (titkár), *dr. Bach István* (NGT összekötő), *dr. Barna Tamás*, *dr. Bartha Dénes*, *Czegledi István*, *Genesi Zoltán*, *dr. Gergác József*, *dr. Rédei Károly*, *dr. Sárovari János*, *Ujváriné dr. Jármai Éva*.

Az Európai Nemzeti Parkok és Parkerdők Szövetsége az Európában természetvédelemben kifejtett érdemeikért alapított ALFRED TOEFFER MEDAILLE díjat

dr. Tóth Karolynek
(Kecskemét, Magyarország)

adományozza.

Az elismerést a Kiskunsági Nemzeti Park létesítésében végzett rendkívüli vezetéséért és az európai védett területekkel folytatott példamutató együttműködéséért kapta.

Prof. Aileen Clark
az Európai Nemzeti Parkok
és Parkerdők Szövetségének elnöke
Letterkenny (Írország, 1996. okt. 4.)

Az oklevelet a kitüntetés ünnepélyes átadásának napján állították ki.

Tudományos csúcskonferencia Budapesten

A biológiai erőforrások fenntartható hasznosítása címmel az év egyik legkiemelkedőbb és legrangosabb tudományos konferenciájának megrendezésére került sor a Magyar Tudományos Akadémián. A tanácskozási alapgondolatát az adta, hogy a különböző élőhelyek védelme, megőrzése a biodiverzitás fenntartásának és a gazdasági fejlődésnek egyaránt előfeltétele. A probléma nem újként, hiszen 1972-ben Stockholmban, 1992-ben Rio de Janeiróban találkoztak a föld természeti értékeiért aggódó és felelősséget érző politikusok és tudományos szakemberek.

Általában elfogadott tény volt, hogy a természet védőinek, valamint a természet nagy és kis felhasználóinak, mint az ipar, a mezőgazdaság, az erdészet, a vadgazdálkodás, az édesvízi halgazdálkodás vagy az ökoturizmus képviselőinek a védelem tekintetében ellentétesek az érdekeik. A konferencia célja volt, hogy párbeszédre adjon lehetőséget a természetvédőknek és a természet felhasználóknak. A különböző szakterületek képviselői közösen tekintették át a problémákat, egyeztettek az egymásnak ellentmondó véleményeket. A résztvevők hangsúlyozva az eltérő érdekeket, abban egyetértettek, hogy közös célok a hosszú távra szóló természetvédelem érvényesítése.

A tudományos tanácskozáson több nemzetközi szervezet neves szakembere vett részt, többek között *dr. Jay D. Hair*, a Nemzetközi Természetvédelmi Unió elnöke, *J.G.M. Hans Alders*, az ENSZ Környezetvédelmi Program Európai Régió igazgatója, *Delmar Blasco*, a Ramsari Egyezmény főtitkára, *Christopher Flavin*, a Worldwatch Intézet alelnöke, *Nikolas Franco* a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács elnöke, a Sporthorgászok Nemzetközi Szövetségének, a Világ Vadvédelmi Alap képviselője. A konferencián 4 szekción – természetvédelem, vadgazdálkodás, édesvízi halgazdálkodás és ökoturizmus – 100 előadás hangzott el, 40 téma poszteren került bemutatásra. A különböző típusú erdők hangsúlya és szerepe a biológiai sokféleség fenntartásában a Biodiverzitás és Természetvédelem szekció kiemelt témaköre volt. A Vadgazdálkodás, vadvédelem szekción 16 előadás és 15 poszter szerepelt.

A négynapos tanácskozás végén a résztvevők Budapesti Deklarációt fogadtak el, amelyben ajánlásokat fogalmaztak meg a politikai és gazdasági döntéshozók felé. A Deklarációban többek között kérték a kormányokat, hogy támogassák a tudósok, a szakértők, politikusok, köztisztviselők és vállalati vezetők együttműködését a természeti erőforrások megőrzése érdekében. Hogy a konferencia résztvevői mennyire fontosnak tartották a deklaráció szö-

vegét, mi sem bizonyítja jobban, hogy még az elfogadás előtt néhány perccel – jönlébet a javaslatokat, illetve módosításokat előbb kellett leadni – további öt kiegészítő javaslatot tettek.

A konferencia résztvevői hangsúlyozták, hogy a természetes erőforrások hosszú távú hasznosításához és megőrzéséhez állandó együttműködésre és párbeszédre van szükség a közvéleményt formáló személyek, a döntéshozók, a természetvédők, a vadgazdálkodási, a halászati, erdészeti, mezőgazdasági szakemberek között. A természeti erőforrások fenntartható és gazdaságilag hatékony használata megfelelő gazdasági és jogszabályi eszközöket igényel nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. A célok eléréséhez azonban a jogi és gazdasági eszközök nem elégségesek. Szükség van az érintettek közötti rendszeres párbeszédre, hogy jobban megismerhessék egymás véleményét, szándékait. A konferencia résztvevői elsősorlag tartják az élőhelyek és élőhelyek rendszeres megfigyelését, valamint az állapotokról szóló adatok gyűjtését annak érdekében, hogy megismerhessék a környezet és a különböző ökoszisztémák állapotát. A természetes és természetközeli ökoszisztémák megismeréséhez azonban további tudományos kutatások szükségesek.

A Budapesti Deklaráció legfontosabb megállapításai a következőkben foglalhatók össze:

- további együttműködésre van szükség a határokat átlépő ökológiai hálózatok létrehozásához és megőrzéséhez;
- fokozottabb támogatást indokolt adni az ökoszisztémák és természeti erőforrások alap kutatásaihoz, az ökológiai nevelés és oktatás kiterjesztéséhez;
- nemzeti, kétoldalú és nemzetközi pénzügyi forrásokból további segítséget szükséges adni a biológiai és tájképi sokszínűség megőrzéséhez;
- ahol a biodiverzitás szempontjából értékes területeket privatizálnak, ott a természetvédelmi és vadgazdálkodási szervezetek bevonásával kell gondoskodni a természeti értékek védelméről;
- a környezetkímélő mezőgazdaság létrehozása érdekében elő kell segíteni mindazon módszerek elterjedését, illetve a gazdasági ösztönzők és szabályozások bevezetését, amelyek elősegítik a cél elérését;
- különös fontosságot tulajdonítanak a konferencia résztvevői az erdőterületek megőrzésének, fenntartható hasznosításának, illetve a füves puszták és a vizes élőhelyek védelmének;
- a vízkészletek – beleértve a felszín alatti ivóvíz bázisokat, valamint a felszíni vízi ökoszisztémákat – védelme és racionális használata szintén közös érdek a társadalom valamennyi csoportja számára.

Dr. Ignác Mongolna

Közlemény

Az Európai Nemzeti Parkok és Parkerdők Szövetségének (FNNPE) Írországban 1996. október 3-6. között megrendezett közgyűlésén az Európában legrangosabb természetvédelmi kitüntetést, az „Alfred-Toeffer Medaille” nevű díjat magyar szakembernek, *dr. Tóth Károlynak*, a Kiskunsági Nemzeti Park alapító igazgatójának (jelenleg a Kiskunsági Nemzeti Park Alapítvány elnökének) ítélte oda.

Ezt a kitüntetést a Federáció elnöksége évente egyszer adományozza egy Európában kiemelkedő természetvédelmet folytató szakembernek. Az előző években összesen hat alkalommal, angol, belga, svéd, német, spanyol, osztrák természetvédő és most hetedikként egy magyar nemzeti park igazgatója kapta a díjat, Magyarországon elsőként.

Ez a Szövetség tömöríti magában az európai nemzeti parkokat és egyéb természetvédelmi szervezeteket, ma már 33 országból 231 tagot számlál. Hazánkban tagjai az Európai Szövetségnek: az összes nemzeti park- és természetvédelmi igazgatóság, a Természetvédelmi Hivatal és az *Országos Erdészeti Egyesület*.

Fent nevezett európai rangú kitüntetés az érintett személy több évtizedes természetvédelmi tevékenységén kívül az egész magyar természetvédelem eredményeinek nemzetközi elismerését is jelenti. Az Európai Szövetség tagjainak és vezetőinek személyesen is módjuk volt eredményeinket megismerni 1991-ben, amikor éves közgyűlésük hazánkban, éppen a Kiskunsági Nemzeti Parkban rendezték meg.

Nemzeti erdőstratégiát sürgtet a WWF Magyarországi Képviselője

A Világ Természetvédelmi Alap (WWF) Magyarországi Képviselőtársaságának kapcsolatos állásfoglalását tavaly novemberi lapszámunkban ismertettük. A közlemény végén beígért „szavunk”-at legilletékesebben a jövő év első napján hatályba lépő új erdőtervényünk fejezi ki. Ezzel a WWF közel sincs meglepődve – tűnt ki a kirendeltség által október 18-án „Az erdők helyzete a világban és Magyarországon” cím alatt szervezett sajtótájékoztatóján.

A tájékoztató első részében *Kun Zoltán*, a WWF képviselője ismertette az alap „Forest for Life” című világméretű erdőkampányát. A mozgalom célja az erdőket világszerte legalább 10%-nyira védetté tenni, szemben a jelenlegi 6%-kal, valamint az erdőgazdálkodásnak egységes és független minősítés alapján történő folytatása 1998-ig legalább 10 millió hektáron. Nemzeti erdőstratégiák kidolgozása és végrehajtásában való közreműködés.

A második részt *Haraszthy László* képviselő-igazgatónak a magyarországi helyzetre vonatkozó fejtegetése tette ki. Az alap törekvéseit illetően: „Legfőbb cél – mondotta – az erdők, elsősorban a természetiszert erdők területi csökkenésének és biológiai degradációjának megállítását. Ahol ez lehetséges, illetve szükséges, a folyamatokat 2000-ig vissza kell fordítani. Különösen fontos célkitűzés, hogy a jövőbeni erdőtelepítések ökológiai szempontok figyelembevételével kerüljenek megvalósításra.” A cél elérésére érdekében a WWF által tervezett tevékenység:

„a/ Lobbi tevékenység olyan új erdőtervény megalkotásáért és annak gyakorlati alkalmazásáért, amely az erdőkezelés és fenntartható használat új szellemiséget képviseli, különös tekintettel a védett erdőkre és a veszélyeztetett erdőátulásokra, illetve az adottságaiknak megfelelő erdőtelepítésekre (homok, szik, ártér).

b/ Nemzeti Erdőstratégia megalkotásának kezdeményezése és részvétel a kidolgozásban.

Az erdőtervény előkészítését és megalkotását nem előzte meg a Nemzeti Erdőstratégia kidolgozása. Ennek hiányában félt, hogy a magán-, illetve állami tulajdonban lévő erdők nem lesznek képesek megőrizni biológiai sokféleségüket, biztosítani a közjóléti funkcióikat és egyúttal szerény gazdasági hasznot termelni. Fontos továbbá annak meghatározása is, melyek azok az erdők, amelyeket az állam más forrásból származó bevételeiből támogat.

c/ A megalkotandó Magyar Nemzeti Erdőstratégia gyakorlati megvalósításának elősegítése, támogatása.

d/ A társadalom figyelmének felkeltése és részvételének biztosítása az erdők és egyéb erdei élőhelyek védelme érdekében.

e/ A Tisza menti hullámterületi erdőkre és a szomszédos területekre átfogó természetvédelmi program kidolgozása és megvalósítása.

f/ Erdei ökoszisztémák megőrzését szolgáló veszélyeztetett és állapotjelző fajokra védelmi programok kidolgozása és megvalósítása.

g/ Együttműködés az erdőtulajdonosokkal és kezelőkkel az erdők védelme, biológiai sokféleségének megőrzése és a fenntartható gazdálkodás megvalósítása érdekében.”

A FA A JÖVŐ FONTOS NYERSANYAGA és tartamos megtermelése továbbra is feladata az erdőgazdálkodásnak.

Legalábbis erre utalnak a környezetfenntartást illetően végzett öko-mérleg számítások. Így például a megtermesztett fában felhalmozott napenergiának mindössze 1,1, illetve 4,2%-nyi mértékét használja fel a mesterséges beavatkozás attól függően, hogy rönkök vagy sarangot választékot termelünk lucfenyves-állományban. Hasonló rendkívül jó arányú a szén-dioxid forgalom mélege: az energia mesterséges bevitelével kapcsolatos CO₂-termelés mindössze 0,7%-a az asszimiláció által megkötött mennyiségnek, aminek zömét a kitermelés teszi ki. Nem ennyire, de még mindig kedvező a fának a felhasználóhoz való szállítása: 50 km távolságra 11 és 300-ra 18%-nyi az energiabevitel. Hasonló mértékű a további fafeldolgozásban. Összességében tehát más alapanyagokkal összehasonlítva még mindig a legkedvezőbb képet mutatja, nem beszélve az egyéb – hő-, hangszigetelő, könnyen megmunkálhatósági, esztétikai és hangulatalkotási – képességeiről és nem utolsósorban az újratemmelhetőségéről.

Végül nem meglepődkeve arról, hogy szerves alkotóeleme az emberi létre nézve elengedhetetlen erdei életközösségnek.

(AFZ/DW 1996. 22. Ref.: Jérôme R.)

GREENPEACE alapelvekkel foglalkoztak a németországi Weihenstephanon a 7. Erdészeti Főiskolai Napokon, a fatermékek természetiszert előállítására vonatkozó – bevezetésre javasolt – tanúsítás keretében. Ezek a fatermesztést illetően röviden a következők:

1. Vezérelv a természet. A termőhelyre jellemző fajfajta kell fenntartani, helyreállítani.
2. Kerülni kell mindent, ami árthat az életközösségnek.
3. Ellenőrizni területeket kell 10%-nyi terjedelemben hagyni.
4. Csülkösvad-állományt csak elviselhető mértékben szabad fenntartani.
5. Ökológiai erdőgazdasággal összeegyeztethetetlen: a tarvágas, elegyetlenség, biomassa elégetése, rovarölő szerek, szennyiszap, nagygépek alkalmazása.
6. A nagyközönséget tájékoztatni kell.

Különösen az 1. és 3. pontot illetően a nézetek erősen megoszlottak. Az erdészek változatlanul a termőhelynek megfelelő gyakorlatot védtek, a természetvédők pedig vallották, hogy az erdészek nem tudják, mi mindent követnek el az erdőben...

Maga a tanúsítás a volt szövetségi köztársaság területén egyelőre négy vonalon fut: a természetvédők elgondolásán, a Német Természetvédők Szövetségén, a regionális kiterjedésen és nemzeti ismertetőjeleken. (A GREENPEACE szervezetéről, egykori magyarországi jelentkezéséről. Az Erdő 1985. évi 37. oldalán olvashatunk.)

(AFZ/DW 1996. 21. Ref.: Jérôme R.)

TARJÁN LÁSZLÓNÉ DR. erdőmérnök, nyugalmazott környezetvédelmi államtitkár, a nemzetközi Zöld Kereszt magyarországi szervezetének elnöke az USA Élet-rajzkutató Intézetének döntése alapján elnyerte az

„Év asszonya 1996”

címet.

Az indoklásban kiemelték, hogy elsősorban erdőmérnöki képzettségével összefüggő tevékenysége alapján választották a korlátozott számban kitüntetettek közé.

„Az igaz a hitből él”

Karácsony előtti beszélgetés Várszegi Asztrik pannonhalmi főpáttal

Éppen ötven éve születtem Sopronban. Édesapám mindenáron azt akarta, hogy erdőmérnöki diplomát szerezzek. De én akkor már elköteleztem magam, a teljes odaadás iránt érzett olthatatlan vonzalom a bencésekhez vezetett.

A soproni erdőben való sok-sok csatangolás azzal a haszonnal járt, hogy megismertem az erdőt. No nem oly alaposan, mint a szomszédunkban lakó Róth Gyula professzor, de eléggé ahhoz, hogy eligazodjak benne. Édesapám nem adta fel. De mikor pimaszul azt feleltem neki, hogy elég fiatal ahhoz, hogy elvégezze az erdőmérnököt, ha mindenáron erdészt akar a családban, hát tegye, de én bencés leszek. Többet nem került szóba az ügy.

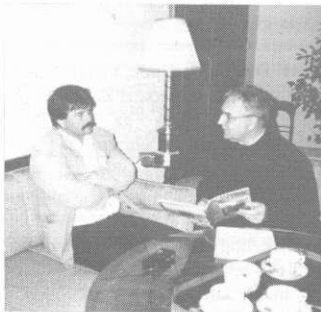
Ám a kapcsolat az erdővel, az erdészekkel nem szűnt meg.

Mindezt elsősorban Kocsis Mihálynak, a ravazdi erdészt igazgatójának és a Kiszalárdi Erdőgazdaságnak köszönhetem. Egyre szorosabb a kötelék az apátság és közöttük. Pár éve avattunk egy szép kilátót, és most egy emlékoszlopot, mely az erdészek műlthoz való erős kötődését bizonyítja. Csodálom az erdészek összetartó társadalmát, jó az ilyen tapasztalni manapság. Tulajdonképpen nekik köszönhetem, hogy megismerkedhettem a környék csodálatos erdeivel.

Az egyháznak jelentős erdőbirtokai voltak a térségben...

Semmi irigység nincs bennem, ha arra gondolok, hogy az erdőt ilyen jó szakemberek kezelik. Az egyház álláspontja, hogy nagy teherelt jelentene most a hajdani erdőbirtok gondozása.

A főpáttal (jobbról) és Kocsis Mihály

A magyar erdészek örök hálával tartoznak az apátságoknak, mert a Selmecbányáról elmenekített főiskola könyvtárának a vészterhes időkben menedéket nyújtottak.

A történet érdekes adalék az egyetem kálváriájának. A mintegy 180 látát hat évig őrizték e falak, és így hiánytalanul jutottak vissza jogos tulajdonosukhoz.

A természetet, az erdőt járók nap mint nap találkoznak a lét és az elmúlás ismétlődő folyamatával. Hogyan lehetne e folyamat szemlélésével szerzett bölcsességet az egyre több elidegenedő emberrel megismertetni?

Az elmúlt évtizedek nagy-nagy bűne, hogy az emberek jó részét elszakította a természetes közegétől, termelőeszközétől, a földtől. A falusi élet bölcsessége, a tavaszi vetés, az őszi betakarítás folytonos ciklusában van valami csodálatos, a lélekre is visszaható folyamat. A napfelkelte, a naplemente misztériuma, melyből egy városlakó szinte semmit sem lát. Vagy a tűz gondolatokat ébresztő látványa. Volt olyan diákom, aki itt látott életében először élő igazi tehenet, disznót, birkát. A figyelmes erdőjárás sokszor felérhet egy lelki gyakorlatl. Rájöhetünk az „én” másodlagosságára, az önzés következményének mulandóságára.

Sokszor eszembe jut, amikor nagyanyám a sparhelten kukoricát pattogatott. Ez a 4-6 éves gyermeknek maga volt a csoda.

Az emlékoszlop avatás...

A tűzhelyből kis lángnyelvek villóztak, és az apró piszkosszürke hegyes kukoricamagokból egyszercsak tompa puffogással fehér rózsas-tűzijátékként gurult végig a padlón a még forró, a gyermekszájnak mennyei eledel. Soha olyan kedves Betlehem nem volt, mint amit nagyapám csinált kukoricaszárból, csutkából, csuhéból és bajszból. Áhitattal néztük. A mindennapokban egészen mára használt tárgyakból jött létre a metamorfózis. Mert lelkemben az átalakulás fordítva is működött. Az élet teljességéhez, a mindennapok boldogságához nem kell feltétlenül gazdagság. Megszűnt az emberi közösségek igazi, a belsőből fakadó ünnepe. Maradt a búcsúban való összejövetel, igaz ez elég derivált formában van jelen, de mégis valami, ami visszahív a gyökerekhez, összetart ideig-óráig.

Mi a véleménye a Hubertusz misékről?

Sokan feltették már nekem ezt a kérdést. Főleg az állatvédők. Nos, ez egy hagyomány, melynek eredete igencsak a középkorra nyúlik vissza. De ne felejtjük, hogy más a liturgia és más a díszlet. Látunk kell azt a képzeletbeli vonalat, mely elválasztja az oltárt a körülötte felállított sokszor valóban antagonisztikus díszlettől. Minden foglalkozásnak megvannak a szentjei. A bányászoknak Borbála, a tűzoltóknak Flórián, a vadászoknak Hubertusz. A keresztény kultusz nem keverendő a vadász kultusszal.

A közelgő Karácsony alkalmából mit üzen főpáttal úr az Erdészeti Lapok olvasóinak?

Reményik Sándor egyik versében írja:

*„Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hópelyhek az örömök,
Szálló, halk szíromcsodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.”*

Pápai Gábor

... és építő

ad. 297/1928.

Jegyzőkönyv*

felvett a Pannóniában, 1922. május 4-én

A magy. Kir. pénzügyi és földművelésügyi minisztérium meghívásából Dr. Fehér Dániel a soproni lány- és erdőmérnöki fűskola képviseletében a nevesített fűskola tulajdonában lévő 180 (egyszáznyolcvan) darab, állítólag kőnyitákat tartalmazó ládát a mai napon a pannóniai Szentlendekendnek megőrzése átadott.

A ládák tartalmáról a Bend felelőseket nem vállalt, mert beszérv adataik az. A megőrzésre adott ládák csak annak adhatók ki, aki a nevesített két minisztérium által együttesen kiállított és a pannóniai főispán aláírásával is ellátott felhatalmazást mutat fel.

Felül jegyzőkönyv három példányban állítottatt ki:

1. a magyar kir. pénzügyminisztérium,
2. a magyar kir. földművelésügyi minisztérium,
3. a pannóniai Szentlendekend részére.

Fennmaradt a Szentlendekendnél a kőnyiták megőrzésére felhatalmazottak listája
Dr. György János, főispán
A fűskola ládákát a Sopronban maradt kőnyiták megőrzésére a fűskola igazgatójának átadott és megőrzésére a M. Kir. Pénzügyminisztérium és a M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium által együttesen kiállított és a Pannóniai Főispán aláírásával is ellátott felhatalmazással ellátottak listája. Budapest, 1928. március 21.

A m. kir. pénzügyminisztériumtól*

758/P.M. 1928. szám

Műtárgy és fénykép

Bárdos Kemény dr. úrnak

a pannóniai Sz. Benedek rend főispánjának

Pannóniában

Műtárgyod még 1922. év folyamán zivóc volt megengedni azt, hogy a soproni lánymérnöki és erdőmérnöki fűskola képviseletében ideiglenesen addig, amíg a fűskola Sopronban való elhelyezésével kapcsolatosan megfelelő helyiségek rendelkezésre fognak állni, Pannóniában helyeztesse el.

Mint ahogy a soproni fűskola ezen kőnyiták elhelyezésére most már megfelelő helyiségekkel rendelkezik, a földművelésügyi m. kir. miniszter úrral egyetértőleg meghívtam dr. Fehér Dániel fűskolai rendező tanár urat arról, hogy az ideiglenesen Pannóniában elhelyezett kőnyitáinak Sopronba való szállításával kapcsolatos teendőket előgördesse. Tisztelettel felkérem Műtárgyodat, azonosítsd dr. Fehér Dániel fűskolai rendező tanár urat a kőnyiták átállításával kapcsolatos munkálataiban megfelelően támogatni. Nem mulasztatom el ezt az alkalmat, hogy Műtárgyodnak a kőnyiták elhelyezésével és megőrzésével kapcsolatos messzeemenő zivóc támogatásait a legbiztosabb közönművel nyújtani.

Budapest, 1928. március 21.

A miniszter rendelkezését

Udvariasan
Pannóniában, 1928. március 21.
Fehér Dániel
fűskolai rendező
1812/1928. március 21.

Szülők, diákok figyelem!

A legszebb mesterség a fával való foglalatosság

A *Kaesz Gyula* Faipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző 1966-tól minden évben várja az ügyes kezű tanulóikat.

Jelentkezhetnek az általános iskolát végzettek éppúgy, mint az érettségizett diákok.

Az elméleti képzés az iskolában folyik, a korszerűen felszerelt tanműhelyben mintegy 350 fő sajátíthatja el a gyakorlatot. Sokan járnak hozzánk olyan fiatalok, akik a gyakorlatot kisiparosoknál, vállalkozóknál folytatják.

Ha igazán kiváló bútorasztalos, épületasztalos, intarziakészítő, kádár, faesztorgályos, faszobrász, kárpitos vagy orgonakészítő akarsz lenni, jelentkezz iskolánkba.

Budapest, XIV. ker. Egressy u. 36.

Telefon: 252-1000

Szalai Józsefné
igazgató

Balesetvédelmi oktatás a gyakorlat megkezdése előtt..

Készülnek a remekművek

* A jegyzőkönyvet dr. Zsámboki László, a miskolci egyetem könyvtárának igazgatója volt szíves rendelkezésünkre bocsátani.

Karácsonyi gondolatok

Ilyenkor karácsony táján óhatatlanul az ifjúságom szegénységére, mondhatni kilátástalanságára kell emlékeznem.

Édesapám kir. közalapítványi erdőmérnök volt, amikor 33 éves korában három kis gyermekét és fiatal özvegyét „hátrahagyva” – tragikus körülmények között elhunyt.

Kilenc és fél év szolgálata volt, és az akkori szabályok szerint 10 év szolgálat után járt csak a nyugdíj a család részére. A jó kollégák segítségével, valamint az akkori hercegprímás, Serédy Jusztinián jóakarató támogatása révén öcsényám kegydíjat kapott – s hozzá még 4 kh közalapítványi föld használati jogát –, hogy a félárvaikat felnevelhesse. Ez szegényen – de becsületesen – sikerült is.

Már akkor éreztük – több esetben is –, hogy az emberi jószág – és sokszor az erdész-összetartás – életünkben kísért bennünket.

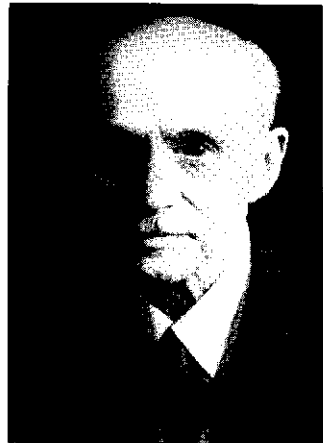
Fiatalkoromnak szinte hihetetlenül hangzik már, hogy *Mohácsi János*, volt kir. közalapítványi erdész – akit nem is ismertünk – Ceglédről küldött nekünk minden karácsony előtt egy láda jónatán almát, s emellett minden alkalomkor, amikor a közalapítványi erdészek ingyenes szolgálati ruhaanyagot kaptak, három méter „jutott” a Hajdú-árváknak is... Mindez 1945-tel „természetesen” megszűnni kényszerült. Elvették a kegydíjat, a föld használati jogát – maga a Közalapítvány is megszűnni kényszerült – és ezzel a jelenünk és a jövőnk kilátástalanná vált.

1949-ben érettségiztem, kitűnő eredménnyel.

Igazgatóm és tanárain jószágának következtében a gimnáziumban egyedül én kaphattam – „értelmiségi származásom ellenére” – ösztöndíjat. A kitűnő tanulmányi eredmény mellett 8-9 tanítvánnyal foglalkoztam, azaz instruáltam őket, s a nyári szünet első napjától az utolsó napjáig fizikai munkát

végeztem az erdészettől, hogy családomon és magamon segíteni tudjak valamit. 1949-ben, az érettségi után nem volt egy valamire való ruhám, melyet az egyetemen felvehettem volna, és összesen egy pár félcipőm volt. Ekkor *Rob János*, az akkori győri főmérnök – mondhatom, ismeretlenül – elküldte két öltönyét: s ez lett az „alapja” az egyetemre való jutásnak... Egyéni tragédiám – egy mondatban – a következő volt: háború előtt profigyerekként éltem – utána „üri származásúvá” avanzsáltam, léptem elő... Még annyit: 49 karácsonya előtt az egyetlen félcipőmön már óriási lyuk tátongott, s ekkor Jablancei sándor, az akkori erdészeti főosztály vezetője soronkívül engedélyezte, hogy a vizsgahónapban – egy hónapig – a soproni erdészettől munkát vállalhassak: így tudott akkor a cipő-gondomon segíteni...

Mindet nem örömnem, vagy hivalkodva, s főleg nem a saját sorsom megörökítése miatt írtam le – hanem csak a későbbiek megértése végett. 1950 tavaszán – hazánk talán legnehezebb, legkilátástalanabb évében – kaptam egy ismeretlen ügyvédőt egy levelet, melyben gratulált eddigi sikeres törekvéscímhez, és közölte, hogy a Szent Antal segítségével, mindaddig, amíg becsületesen és jól tanulok, 100 Ft-ot (mai értékben legalább 3000 Ft értékű) kapok tőle, melyet postán fog küldeni. Nagy dolog volt ez akkor! Minden hónap elején pontosan megérkezett ez a segítség, mindaddig, amíg nem végeztem. Utánam – hasonló levél kíséretében – ezt a segítséget az öcsém kapta meg, őután pedig mások, számomra ismeretlenek. Emberi kif-

váncsiságból (persze hálaerzettel is áthatva) sokáig nyomoztam, hogy ki is lehet ez a „Szent Antal”, de nem tudtam meg, mert az ügyvédet kötötte a hivatali titok, és nem találtam egy szálát, amin elindulhattam volna.

Végzés után, 1954-ben a Pilisi Áll. Erdőgazdasághoz kerültem, igen nehéz szakmai és emberi viszonyok közé. Ekkor jött egy lehetőség, hogy áthelyezzenek az ugodi kísérleti erdészethez, ahol *dr. Majer Antal* akkori főmérnök mellé kerülhettem tudományos segédmunkatársként.

Az ugodi kísérleti erdészettől – az 1957-es „leépítések során” – rövid időre a Veszprémi Áll. Erdőgazdasághoz, onnan pedig a Középrigóci Erdészeti Szakmunkásképző Iskolához kerültem, ahol mint erdőmérnök-szaktanár tanítottam tíz évig.

Ekkor már 1970-et írunk, s ekkor sikerült meg tudnom, hogy a „titokzatos Szent Antal” nem más, mint *Partos Gyula!*... Mivel határozott kívánsága az volt, hogy „szentantalságát” a titok fedje, ezt tiszteletben tartottam – egészen a haláláig.

Hajdú István

Helyreigazító

A novemberi szám 346. oldalán a helyes szöveg „**Mélyen tisztelt bányász-kohász-erdész SZAKESTÉLY.**”

*

Sajnálatos módon a hátsó borító oldalai a nyomdában felcserélődtek. Szíves elnézést kérek az olvasóktól.

Felavatták az „Élet és Tudomány” erdejét

Mint már előzőleg beszámoltunk róla, az „Élet és Tudomány” védnökséget vállalt a Pilisi Parkerdő Rt. budapesti erdőszeténél a Normafa mellett lévő 2,9 hektáros erdőrészet gondozására.

A felújítás alatt lévő erdőrészetben dr. Baja Ferenc környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter ültette el az első konténeres bükkcsemétét.

Beszédében kiemelt hangsúllyal kapott helyet az a megállapítás, hogy a Pilisi Parkerdő Rt. feladatát csak úgy tudja teljesíteni, ha megfelelő központi

célcsoportos támogatást kap. Az ünepségen jelen volt az „Élet és Tudomány” szerkesztősége, Vajda Pál Budapest Főváros Önkormányzatának helyettes főpolgármestere, Dobó István, a Pilisi Parkerdő Rt. vezérigazgatója, Bakon Gábor, a Budapesti Erdészet igazgatója és sokan mások. A megszokottól eltérően a sajtó népes tábora is képviseltette magát.

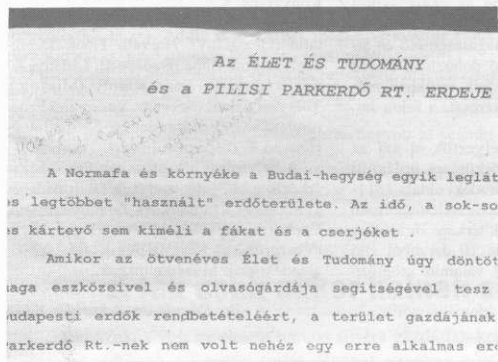
Kertész József kollégánk szavazatai emelték az esemény színvonalát. Csak reménykedni lehet, hogy a láng nagyobb lesz, mint a füst.

Bakon Gábor erdészeti igazgató segít Baja Ferenc miniszternek

„Hazugság! A legszebb fákat vágják ki, az egészségeseket!” – írta egy héttel az avató után a táblára a „felvilágosult közvélemény”

A miniszter beszédét tartja.

Látogatás a Szatmárnémeti Erdőgazdaságnál

Többszöri próbálkozás után végre sikerült a Nyírerdő Rt. szakembereinek a személyes kapcsolat felvenni a román erdőszkolégákkal. A találkozóra a Szatmárnémeti Erdőgazdaság területén nyílt lehetőség. A határon túli erdészek őszinte szívvel fogadták részvételüket kis csapatunkat. A figyelmes vendéglátás mellett, mely a három napot végigkísérte, érdeklődéssel figyeltük a szakmai bemutatókon erdőnevelési módszereiket.

Számunkra legszemélyesebb volt az erdőfelújításokban alkalmazott alacsony csemeteszám (6666 db/ha, 1,5 m x 1,0 m-es hálózaton), melynek a fele főfaj, fele elegyfaj. Az elegyítést nálunk szokatlan módon sorosan végzik, úgy, hogy 3 sor főfaj után 3 sor elegyfaj következik. Elegyfaként szinte mindenütt használják a kései meggyet. Az alacsony tőszám oka, hogy az idősebb KST állományokban kevés a makktérmet. Ezért egy 10 ha-os KST plantázst hoztak létre a Nagykárolyi Erdészet területén. A tölgy-makkszuszok rendszeres károsítása miatt azonban a jelentkező makktérmet nagy része használhatatlan. A szaporítóanyag-hiány megoldása lehet az egyik kapcsolódási pont a Nyírerdő Rt. és a Szatmárnémeti Erdőgazdaság között. Egyrészt tölgy-makk eladásával, másrészt a tölgy-makkszuszok elleni vegyszeres növényvédelem módszereinek bevezetésével.

A kocsanys tölgyekben náluk is jelentkezik a rendszeres hernyórágás, amely ellen évekig vegyszeres védekezést folytattak.

Jelenleg vegszert nem használnak. Rábízzák a természetre az egyensúly kialakítását, valamint madárodúkat telepítenek és a meglévő hangyabolyokat szaporítják. Számunkra is megfontolandó, hogy a vegyszerezés helyett a biológiai védekezés eszközeit alkalmazzuk.

A jobb adottságú területeken a Szilágyság nyugati lábánál cseres-tölgyeseiket természetes úton magról újítják fel. Ennél a felújítási módnál figyelni kell a cser és a tölgy elegyarányának szabályozására.

Személyes különbség a határ két oldala között, hogy míg nálunk gondot jelent a vadkár, a határ túlsóoldalon ez elenyésző. A szakemberek lehetőséget látnak a vadászati együttműködésre pl. a vadászok idejének összehangolásában, a határt átlépő sebzett vad keresésében stb.

Az Erdőgazdaság nagy jelentőséget tulajdonít az erdei melléktermékeknek. Saját méhészetet tart fenn, a vadgyümölcsöket begyűjtik.

Bevételeiknek 30%-a erdei melléktermékekből, 30%-a a vadászathoz és 40%-a a faanyagból tevődik össze.

A szakmai programok mellett szántunk időt a közös kulturális örökség megtekintésére is.

Reméljük új barátaink rövidesen megtisztelnak minket látogatásukkal. (Megtörtént!)

Kiss János
erdőfelügyelő

Bíró Imre
erdészeti igazgató

Bemutatjuk az Erdészeti és Faipari Egyetem Múzeumát – IV. rész

Az állandó kiállítás következő tárgyköre az erdészeti földmérés és az erdőrendezés.

Jobbra a falon kitűző dobok, barométer, kataszteri mérőszalag, a sarokban Süss-műszer látható. Az első tároló hátfalán a földmérés tájékoztató mellett prizmák, szög-tűkrök, Süss-féle lejtőtűző, Fromme-féle körreduktor, fénykép és térkép, az asztalra műszerek: Schamblass-féle favázás színtező busszólával, Kern-féle szabatos színtező, Hildebrand-féle teodolitok, Csiby-féle

egyetemes szögfelrakó és mérőműszer, Lechner-féle fototeodolit, valamint térképészeti eszközök: Starke-féle planiméterek, Alder-féle hárfá, aránykörző, felrakó háromszögek, átlós lépték- és kerekesszámítógépek kerültek elhelyezésre.

A két tároló közötti kis területet egy műszerállvány és egy Neuhöfer-féle busszólás teodolit (szállítóládában) tölti ki.

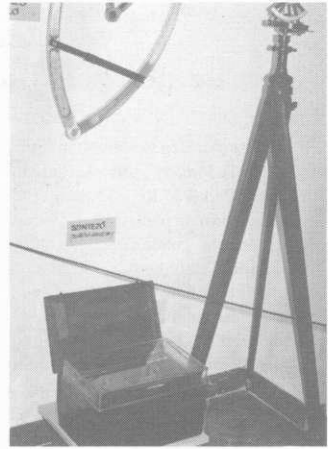
Az erdőrendezés tárlójának hátlapján a szöveges ismertetőt üzemtervi térkép, egy Bekény-féle közböző, és két magasságmérő (Christen és Mayer-Hossfeld) egészíti ki.

Az asztalon teodolit, magasság- és fatörzsmérő műszerek, Süss-féle favázás pantográf, dioptás vonalzó, libellák, tájoló, Amsler-féle integrátor, planiméterek és törzsalakok vannak. A falra átlalókat rakunk.

A szemközti oldalon az egyik sarkot egy Belházy-féle busszola tölti ki, mellette a falon Blume-Leiss magasságmérő és átlaló ollók, lent színtező dobozban, illetve talajvizsgáló láda, a másik sarokban műszerállvány és kitűző kereszt, a falon botálalók.

Asztal vitrinbe helyeztük el azt az 1806-ból származó bőrkötésű erdészeti üzemtervet, melynek záradéki oldala 1811-es évszámánál van nyitva, felette látható Magyarország harmadik térképi ábrázolása 1556-ból (a Lazius-féle 10 darabból álló sorozat egyik példánya), valamint szögűző prizmák és mérőszalagok.

A kiállított tárgyak adományozói:

EFE Erdőhasználat, Erdőrendezés és Földmérés Tanszéke, valamint Központi Könyvtára;

dr. Baresay Jenő (Budapest), Fifek Katalin (Oroszlány), Horváth Tibor (Debrecen), Jérôme René (Budapest), Ladányi Jenő (Budapest), Soós Károly (Miskolc), Tölgyesi Albert (Szeged), Veszprémi Erdőrendezőség, Erdőrendezési Szolgálat és Honvéd Térképészeti Intézet.

A helyiséget elhagyva egy lépcsőházba érkezik a látogató, melynek falait däm- és gímszarvas agancsok és faragás díszíti. Ezeket a Gyulai ÁEVB, Hegyi Higin (Veszprém) és Keszleri József (Budakeszi) ajándékozták Múzeumunknak.

Kép és szöveg:

dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó

Eredményre programozott vállalati képzés

A jó kiképzésen alapul a későbbi siker a hivatásban. Megfordítva, a vállalkozás sikerében döntő a munkatársak képzettsége.

Példászerűen számol ezzel a fagegmunkáló gépei csúcstechnológiái folytán világszerte ismert **Michael Weinig AG** németországi vállalat. Munkatársainak 8-12%-a részesül rendszeres ki- és továbbképzésben. Ez jelenleg 100 főt tesz ki, nagyrészt fiatalok. A cég forgalmának 2%-os mértékét fordítja erre, ami messze magasabb az ipar átlagánál. Modern tanműhelyek és jól tájékozott tanerők ideális körülményeket tesznek lehetővé. Az eredmények előre láthatóak: a képzés minden évben elnyeri a Kereskedelmi Kamara kitüntetését. Weinig az ötvenes évek eleje óta eddig 1200 fiatal képezett ki.

Weinig AG ezzel a költséges módszerrel jól meghatározott célokat követ – elsőrendűen is megőrizni és fejleszteni versenyképességét a nemzetközi gazdasági életben. A munkatársak csúcsteljesítményei és személyes tudása messzemenő lehetőséget nyújt a többi előállító közül kiemelkedéshez. Aki ebből végső soron a legtöbb előnyt látja, az a megrendelő, a fogyasztó, aki ezáltal kiérett, magas értékű áruhoz jut.

Fotó: Weinig

TAMÁSI MIKLÓS neve – gyanítom – csak az ötvenhatos erdészeknek ismerős. Sajnos. Mert ő nemcsak ötvenhatban ment el közülünk, hanem immár végleg. És akinek abban a szerencsében volt része, hogy olvashatta az elmúlt évben megjelent válogatást írásaiból, mely „Virágot sír a fa” címmel jelent meg a Misztérium Alapítvány kiadványaként – elementáris erővel érezheti, hogy „A tiszta víz nem azért van, hogy abban megmosakodjunk, hanem hogy megigazuljunk.”

Sziki Károly szerkesztő a válogatás fűszövegében írja:

E kötet gazdája a magyar irodalom egyik kiváló „névtelen” énekmondója, a felhorkadó, visszakókadó emigrációs lét-nemlét világ hírmondója, erdész apának majdnem erdész gyermeke. Csak egy esztendő hiányzott még, s a Soproni Erdészeti Főiskola diákja mérnökként indulhatott volna a „nagy kalandra”. De a forradalmak nem várnak, amikor jönnek, érkeznek.

És *Tamási Miklós* a többi 196-tal együtt 1956 végén elhagyja az országot, mert mint írja: „a város polgársága kiáltványt intézett az egyetemi ifjúsághoz, melyben azt kérték tőlük, hogy ne tegyék tűzharok színhelyévé ezt az ősi várost... Mi voltunk a vándorló erdő.”

Békéstől már Sopron is emberes távolságnak mondható, s ő Káraszmegeyer színeinek egyszerűségét viszi Vancouverbe, szegényen, mint *Sinka István*, de megrakva a szavak megtartó hitével.

Tamási Miklós az örök vadászterületek erdőiben hajol most a hófehér papírlapok fölé, s még nem tudja, milyen meglepetésekkel gyönyörködött újra, mikor majd egy általa vásárolt hajójeggyel megérkezünk hozzá. Addig is itt e kötet, megkésve küldjük utána, portósan ezt is, mint minden köszöntő szavunkat.

Füzetekből, baráti levelekből, dossziék rejtekéből, magnószalag őrízte vallomásaiból áll össze ez a könyv, talán füstületlenül, talán töredékesen....

...mint ahogyan füstületlenül és töredékesen hagyott itt bennünket is.

Sziki Károly

TAMÁSI MIKLÓS

A fák csak akkor halnak el, ha megsűnnek bennük a hit

Régi szokás volt az elesett harcos sírjára gazdátlan kopjafát tűzni. Mutatni, hóst ölel itt magához a föld. Erdélyben ma is így hívják a faragott fejfát. Vannak azonban népünknek élő emlékeztetői is. Szinte minden történelmi nagyja emlékére őriz kegyelettel egy-egy öreg fát. Ezek a famatuszálemek a mai élő bizonyítékai, hogy a hősök nem halnak meg igazán, csak átalakulnak őstönző forrássá, örökké buzgó életnedvvé, és nemes szándékuk bennünk kereng évszázadok után is. Mint ahogy a szél susog valami ősi nyelven a választott fák lombjai közt.

Ezek a szimbolikus fák csodálatos példái az ősmagyar istenhit kiolthatatlanságának, mely a nyugati kereszténység kagylójában mint rejtejt gyöngyszem megmaradt. Ennek a hitnek temploma volt az erdő, és táltosa az öreg fa. Régi áldozó helyeink mind-mind ligetesekben voltak, és amikor a sztyeppekben vonultunk is át, mint ezerlábú rengeteg, hoztuk magunkkal legdrágább kincsünk, a múltunk, az eredetünk.

A magyar embernek az erdő az Isten szakála. Ahhoz bújik, oda menekül, ha magasabb védelmezőre van szüksége. Az égig érő fa volt a mi ősi hitünk imalánca, a mi rózsafüzérünk. Lám, hogy összefűződhet a régi és új. Nincsenek kibíthatatlan ellentétek.

Ezek a fák ki is száradhatnak egyszer, de igazán csak akkor halnak el, ha megsűnnek hinni üzenetükben: Mi is az erdő fái vagyunk, Isten gyermekei.

Számomra a néphit legszebb fája a csángóké:

„Nálunk a Szeret partján van egy nagy erdő. Azt mondják, hogy azt még Szent László király ültette vót. De az ulyan fa, annak emlékére ültette, mikor kiverte az idegeneket az országbul. De mikor még jöttek a tatárok, akkor még el fogott száradni. Mikor még azt is kihajította, akkor még kiszöldült. Mikor a németeket verte Rákóczi, akkor szépen kiszöldült, és aztán után, mikor Rákóczi katonáit levertek, akkor kiszáradt. Mikor negyvennyócba Kossuth katonái kijöttek, akkor még kiszöldült, de aztán még kiszáradt, és úgy maradt szárazon mind máig, és ki tudja, ki fog-e zöldülni vaj eccer?...”

(Élő kopjafák)

A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség könyvkiállításából

NEMZETI Parkjaink – Jelen és jövő címmel színvonalas kiadvány jelent meg az Aqua Kiadó gondozásában. A Környezetgazdálkodási Intézet megbízásából készült könyv hazánk meglévő és tervezett nemzeti parkjait mutatja be. A lényegre törő szöveges leírás mellett áttekinthető térkép, valamint szép számú, csodálatos lénykép teszi varázslatosá a könyvet. Az ár: 1700 Ft.

A közelmúltban megjelent Tardy János szerkesztésében a **Magyarországi települések védett természeti értékei** című könyv. A PHARE támogatásával készült kiadvány a KTM terjesztésben zárt körben már terjesztésre került, az első kiadás példányai csaknem teljesen elfogytak.

A kiadvány megjelentetésében közreműködő Mezőgazda Kiadó kisebb példányszámban, változatlan utánnyomással újra kiadja a könyvet. Megjelenik 1996 októberében. Ár: 4300 Ft.

A már több évtizede kiadott, majd 1975-ben és 1991-ben újra megjelentetett Jávorka-Csapody szerzőpáros **ICONOGRAPHIA** c. könyve raktáron elfekvő példányaihoz sikerkült a FAGOSZ titkárságának hozzájutnia.

A könyv korlátozott példányszámban 5000 Ft áron a FAGOSZ-nál megvásárolható.

Szintén hasznos olvasnivalót és káprázatos képanyagot kínál a **Pannon Enciklopédia – Magyarország növényvilága** c. könyv. A maga nemében páratlan ez a kötet: könyvkiadásunkban még soha nem jelent meg hasonlóan sokoldalú könyv, modern megközelítésben, amely a teljesség igényével mutatta volna be hazánk növényvilágát. E kötet kiváló szakemberek közreműködésével, több száz ritka fotóval, rajzzal, tárgyppel, illusztrációval mutatja be tárgyát. Ár: 4900 Ft.

Az elmúlt év végén látott napvilágot **Mesterházy Zsolt A fenyők kincsestára** c. kiadvány. A lenyűgöző információmennyiséget közlő könyv nem kevesebbre vállalkozik – több mint félezer oldalon keresztül –, mint a Föld fenyőinek és kerti változatainak bemutatására. Az egyes fajokról olvasható: ki és mikor írta le, milyen alternatív elnevezések léteznek, az eddig leírt alfajai, változatai, s mindezek elterjedési területe. A könyvet kiegészíti **A Barabits Elemér életmű**, mely az ismert szakember által nemesisített fajtákat részletezi. Ár: 3000 Ft.

További szakkönyvek:

Rönkhasító fűrészszalagok előkészítése és karbantartása – 1350 Ft/db;

Hengeresfa köbözőfüzet – 150 Ft;

A faipari műveletek elmélete (Sitkei Gy.) – 1500 Ft/db;
A faanyagvédelem módszerei és anyagai I-II. (Pluzsik A.) – 460 Ft;

Ajtók (Kószó J.) – 1200 Ft/db; **Családi ház – 4** (Kószó J.) – 1480 Ft;

Kerítések (Kószó J.) – 900 Ft/db; **Asztalos I-II.** – 6513 Ft;

Erdőgazdák könyve (Pápai G.) – 1800 Ft/db; **Gombák – Fák** – 1100 Ft;

A gyertyán (Böndör A.) – 200 Ft/db; **A fa alakú fűzek** (Toipa K.) – 250 Ft;

A kocsnýtalan tölgy (Böndör A.) – 200 Ft.

A fent bemutatott, említett kiadványokon túl továbbiak terjesztésében is részt veszünk. Kérésre elküldjük a teljes választékot tartalmazó listánkat. Várjuk továbbá mindazok jelentkezését, akik valamilyen erdészeti, faipari, bútort- és asztalosipari szakmai kiadványt jelentettek meg és partnereket keresnek a terjesztést illetően.

Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség

1012 Budapest, Kuny Domokos utca 13-15.

Tel.: 155-65-39; Fax: 202-64-49.

A FAGOSZ címkatalógusainak harmadik kiadása, a **FAKAT '96-97**, az erdőgazdálkodás, fafeldolgozás (fűrészipar, lap-lemészipar), a famegmunkálás (bútor, ajtó-ablak, parketta, falburkolatok, épületasztalos-ipari) és számos egyéb fatermék gyártóit; erdei és ipari fatermeket kereskedőit; az erdőgazdálkodásban és faiparban szükséges gépek, eszközök, szerzők, segédanyagok gyártóit és kereskedőit listázza.

Az aktualizált kontakt és tevékenységi adatok révén gyorsan, egyszerűen el lehet igazodni a cégek, vállalkozások között. A gyártóknak jelenleg több mint 3700 különböző vállalkozást tartalmaz, ezek további 1100 alegységet, illetve az említett szakterületekhez kapcsolódó 200 intézmény adatait. Ár: 5000 Ft.

Szakkönyv-kínálat:

A soproni Ligo-Novum alkalmából jelent meg *dr. Molnárné Posch Paula* könyve **Felületkezelés a faiparban** címmel. „A szerző, mint e szakterület felsőszintű oktatója, a könyvben bemutatja a faanyagok felületkezelésének alap tudományi összefüggéseit, de mint a gyakorlatot is kiválóan ismerő szakember felvállalja a konkrét technológiai, üzemi ismeretek közreadását is.” (Részlet az Előszóból.) Ár: 2240 Ft.

A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség új kiadványt jelentetett meg **Erdészeti Biztonsági Szabályzat** címmel.

A könyvecske a vonatkozó egységes szerkezetbe szerkesztett jogszabályi anyagot tartalmazza a jelenleg hatályos állapot szerint. Ár: 360 Ft.

Újabb, nagyszerű kiadvány jelent meg az FM Erdőrendezési Szakosztály gondozásában.

A *dr. Király Pál* által szerkesztett igényes külsejű füzet az „*Erdők a Bakonyban és a Balaton-Felvidéken*” címen hirdeti a térség erdőgazdálkodásának múltját és jelenét. A tipográfiailag is kifogástalan reklámanyagot remélhetőleg újabbak fogják követni.

Csak gratulálhatunk minden közreműködőnek mind a szöveges részhez, mind a fényképekhez, és nem utolsósorban a grafikaihoz.

ROVATVEZETŐ: DR. SZIKRA DEZSŐ

A Zalaegerszegi Helyi Csoportnál

az eltelt év során több rendezvényre került sor.

– „Élménybeszámolók külföldi tanulmányutakról” megjelöléssel három kolléga elevenítette fel a közelmúltbeli útjait maradandó emléket. *Dr. Csóka György*: „Florida sajátos szemszögből” címmel tartott beszámolójában a távoli földrészt színes diáképei mellett, élményszámba menő „színes kísérő szövegével” hagyott maradandó emléket a hallgatóságban.

Vargovics Rózsa „Katalónia erdőgazdálkodásáról” számolt be és adott rövid információt a spanyol erdőgazdálkodás sajátos adottságairól.

Györfvári László: „Oregon állam. Sziklás hegység” megjelöléssel újból visszakalauzolt bennünket az amerikai kontinensre, színes képekkel csinálva kedvet az útját követők számára.

– „Akácgazdálkodás aktuális problémái, akáctermesztés fejlesztési lehetőségei” címmel tartottunk szakmai rendezvényt, amelyen *dr. Kapusi Imre* és *Nagy Imre* tartottak bevezető előadást és konzultációt.

A témának az adott aktualitást, hogy újból felszínre került pro és kontra az akác helyének és szerepének megítélése az ország és a szűkebb Zala erdőgazdálkodásában.

A szakmai közvélemény egy része korábban és napjainkban is igen szélsőséges megítélés tanúsít e fafajjal szemben. Volt időszak – a 70-es évek –, amikor az akácokosok 2/3-os fafajcserés átalakítását kötelezően elvárták az üzemtervi előírásokban. Lett is következménye, pl. Zalában sok rontott jellegű, nem stabil fenyvesállomány. Napjainkban pedig főleg a magánerdő-gazdálkodás jóformán csak ezt a fajtát favorizálja, érthetően!

Hozzászólások alapján, a szakma művelőinek kell az elfogadható arányt kialakítani, maximálisan törekedve a tudományos kísérlettel kiválasztott, nemesített fajták bevitelére, nemcsak az erdőtelepítéseknél, hanem a többszörösen sarjzatott felújításokban is. Továbbá közeledni kell szakmai egyetértéssel, a helyileg kialakított ún. táji erdőművelés gyakorlatának a bevezetésére.

– Négynapos, pályázat útján támogatott, lengyelországi (Zakopane-Tátrai NP.) szakmai tanulmányúton vett részt mintegy 40 fős tagság.

A lengyel-magyar barátság szellemében igen gazdag és változatos programban volt részünk. A lankás zalai dombokhoz szokott erdészlábainkat ugyancsak megviselte a közel 2 ezer méter magasságot is elérő, több mint 6 órás túra, de a táj látványja, a szerzett élmények kárpótlást nyújtottak fáradságunkért.

A lengyel kollégákkal történt konzultációval – *Jozwiak Bernard*, Zalában élő erdőmérnök kolléga közreműködésével – megismerhettük a lengyel erdőgazdálkodás és természetvédelem szervezeti felépítését, működésük aktuális gondjait és problémáit.

A négy nap tapasztalása jó alkalmat nyújtott a szakma azonos és eltérő sarokpontjainak megismerésére, az ápolat lengyel-magyar barátság elmélyítésére, amelyhez vendéglátóink a lengyel erdészszakmáék külsőségeiben is igen gazdag és szép keretben nyújtották számunkra. Hazafelé tisztelgő látogatást tettünk ősi alma materünkben, Selmechánán.

Müller Géza

Régió tanácskozás Ráckeven

Régió tanácskozást tartottak 1996. október 3-án a Pest, Komárom, Esztergom és Fejér megyékben, valamint a Budapesten működő helyi csoportok elnökei és titkárai.

A résztvevők megtekintették az Architektúra-Gyorslakóház Kft. favázas gyorslakóház bemutató telepét, majd erdőbejáráson vettek részt. Ráckevét az elmúlt évtizedek sikeres cser-erdősítési programja eredményeként ma parkerdők veszik körül, melyek közül a Peregi Parkerdőt a közelmúltban védetté is nyilvánították.

A Savoyai kastély és a görögkeleti szerb templom megtekintése után fehér asztal mellett értékelték ki az egyesület elnöksége és helyi csoportjai közötti munkakapcsolat eredményeit és feladatait. Megtárgyalták és elfogadták az új egyesületi alapszabálynak a régiókkal kapcsolatban javasolt alapelveit, nevezetesen, hogy régió alközpont később se legyen, hanem mindinkább a horizontális együttműködést segítő szervezési formává alakuljon.

A régió elnökségi tagok megválasztása később is a közgyűlés hatáskörébe tartozik, mert így kaphatnak általános legitimitást. A magánerdő-gazdálkodás kérdésében az egyesület nagyobb nyitottságát kell szorgalmazni, elsősorban az ott dolgozó erdészek, esetleg az erdőtulajdonosok irányába is.

Dr. Balázs István tájékoztatást adott az FM Erdészeti Hivatalában folyó erdőtvény végrehajtási rendelet előkészítéséről, egyben hiányolta, hogy felkérés ellenére sem kaptak írásos javaslatokat ezen fontos jogszabályi rendelkezés összeállításához.

Virágh János, *Ipsits Lajos* és *dr. Rada Antal* az új törvények jó és kevésbé sikeres fejezeteit elemezték, de a jelenlévők végül is az erdőtvényt általában jónak minősítették.

Dr. Czerny Károly

Szakosztályülés a Nyírségben

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdők a Közjóért Szakosztálya ez év őszi kihelyezett szakosztályülését október 17-18-án a Nyírerdő Rt. területén tartotta, a részvénytársaság szervezésében.

A rendezvény iránt nagy volt az érdeklődés, többek között Somogyból, Pilisből, a Mátrából, Bükkből, Zemplénből érkeztek kollégák, akik kíváncsiak voltak rá, hogyan gazdálkodunk értékeinkkel itt a keleti végeken, hogyan tudjuk az erdők többcélú hasznosítását (fatermesztés, védelem, közjóléti gazdálkodás) megvalósítani.

A milicenáriumú évforduló készítetett minket arra, hogy utunk első állomása a szabolics földvár legyen, a Kárpát-medence legszebb földvára. Méretei (hossza 790 m, magassága 10-12 m, tömege több mint 300 ezer m³), csodálatos fekvése, a milicénumi és milicenáriumú emlékművek láttán lenyűgözve, megilletődve hajtottunk fejet honfoglaló és országépítő őseink emléke előtt.

A tanulmányút következő helyszíne Baktalórántháza volt. Itt a vendégek tájékoztatást kaptak a Baktalórántházi Erdészetről folyó gazdálkodásról, a természeti értékek, mint a baktai kocsányos tölgy génrezervátum megőrzéséről, a magas szintű akác-nemesítési munkákról.

A baktai erdő mai klimatikus viszonyaink között maradványerdőnek számít, különleges értéket képvisel és védelmet élvez, mint génrezervátum.

Az erdőről 1525 óta vannak írásos feljegyzések. Az erdő fennmaradásáért hálás utódok először 1894-ben állítottak emlékművet, melyen az alábbi felirat olvasható:

*„Ki az erdőt a jövőnek fenntartotta”
Gróf Degenfeld Schönberg Imrénék
1894. EMLÉKÜL
Báró Podmaniczky Géza és neje
Gróf Degenfeld Schönberg Berta*

Az emlékműállítás 100. évfordulójára a jelenkor erdészei, tiszteltekük jeléül az ősök iránt, felavatták Krupiczter Antal erdélyi származású fafaragó művész monumentális kompozícióját, mely a baktai gyertyános-kocsányostölgyes erdő legidősebb kiszáradt, többszáz éves fájának törzséből készült és az elmúlást, egyben az újjászületést jelképezi.

Az emlékművön Varga Domokos sorait olvashattuk (míg a bronztábla el nem tűnt):

*E táj erdeiért akik sokat tettek,
régieket óvtak, újakat ültettek,
S ápoltak, neveltek, híven a jövőnek
Életük múltán is becsüljük meg őket.*

A szakosztályülés résztvevői – az emlékműveket felkeresve – tisztelettel és elismeréssel adóztak erdész elődeink tudatos értékmentő és megtartó munkájának, természetszeretetének.

A Bátorligeti Ósláp természetvédelmi terület nagy érdeklődéssel várt állomása volt a tanulmányútnak. Az őszi táj hangulatát a csepergő eső talán még fokozta. A Nyírbátori Erdészet szakszerű vezetése mellett jártuk be a felbecsülhetetlen természeti értékeket őrző területeket.

A szakosztály a Nyíregyháza-Sóstói Parkerdő és a Nagykaló-Harangodi Parkerdő közjóléti létesítményeit is megtekintette, ahol a Nyíregyházi Erdészet volt a házigazda.

Reméljük, hogy a két nap alatt sikerült hű képet adnunk a részvényságunknál folyó erdőgazdálkodásról, mely összhangban történik a természetvédelemmel és a közjóléti tevékenységgel.

Abban is reménykedünk, és a Nyírerdő Rt. mindent megtesz ennek érdekében, hogy az állami beruházásokból épült közjóléti létesítményeket ne kelljen privatizálni, illetve megtalálják azt a módot, hogy a nagyközönség számára használható legyen továbbra is.

Szabóné Emőke

A nyírbátori református templomban Báthory István sirja előtt emléktétek el a résztvevők a Himmuszat

Az OEE Miskolci és Sárospataki Helyi Csoportja közös szakmai rendezvényt tartott az Északkerdő Rt. támogatásával a Keletbükki Erdészeti Igazgatóság területén. A nap fő szakmai kérdése a cseres-tölgyesek felújítása és mesterséges átalakításának lehetőségei a Borsodi-dombvidéken, valamint a bükkfeljűtások idejének optimális meghatározhatósága volt.

A program kezdetén Cserép János, az Északkerdő Rt. vezérigazgatója, a Miskolci HCS elnöke üdvözölte a tagtársakat és az eleredő eső ellenére kellemes és szakmai tapasztalatokban bővelkedő napot kívánt a 80 fős csoportnak.

Kisházi Zoltán a Keletbükki Erdészeti Igazgatóság igazgatója ismertette a kezelésükre bízott erdőterületek jellemzőit.

Az igazgatóság éves munkájában a hegy- és dombvidéki gazdálkodás problémái (felújítási gondok, a túltartott állományok romló egészségi állapota, a természetvédelem és a gazdálkodás ellentétei stb.) egyaránt jelentkeznek.

A terepi bejárásokról elsősorban ezek a problémák kerültek elő. Szó esett a cseresek tölgyesekké történő mesterséges átalakításáról. A cseresek rossz egészségi állapota, valamint a fapiac jelenlegi (de már hosszán tartó) helyzete miatt megkérdőjeleződött a 70 év fölötti vágáskor fenntarthatósága is. Mivel a környező vegyi üzemek tevékenysége miatt nagymértékű a nitrogénfelhalmozódás a területen, a jelentős lágyszárú és cserje konkurencia miatt előfordul az évenkénti háromszori ápolás is. Vitát váltott ki, hogy ilyen körülmények között a 120 eF/ha-os

A szabolcsi földvárnál állított milicentenáriumi emlékmű

befejezési egységéből lehet-e eredményessé, de legalább veszteségmentessé tenni az erdőfelújítási tevékenységet.

A program második részét a bükkösök természetes felújításának szenteltük, melynek során az alábbi kérdések merültek fel:

- Hol a határa a természetes felújíthatóságnak (az optimális magtermő képességi életkor és a mesterséges besegítés idejének meghatározása)?

- Mi a végvágások lehetséges ideje?

- A gazdasági és biológiai vágásérettségi kor eltéréséből adódó hozam- és értékcsökkenés problémája.

A terepi bejárás végén egy kísérleti duglászos-bükkös felújítást tekintettük meg, ami dr. Sziklai Oszkár kanadai professzor segítségével már negyedik éve tart. Az öt alfajt tartalmazó kísérleti területet a Kiss Pál által készített szemléltető tábla mutatta be.

A programot ebéd, majd baráti beszélgetés zárta a nyírbérci vadászházban.

Bányai Péter

Az Erdőhasználati Szakosztály 1996. október 9-én szakosztályrendezvény keretében látogatást szervezett az „AUSTROFOMA erdészeti gépkiallítás és technológiai bemutatóra”, amelyet idén a Bécs melletti Heiligenkreuzban, a cisztercita apátság erdeiben rendeztek meg.

Az Austrofoma meghírdetett szlogenje „Erdőtechnika a természetközeli erdőgazdálkodásért” volt, amelyen belül a fakitermelési károk minimalizálása, a természetes újulat kímélete és a fakitermelési költségek csökkentése szerepeltek kiemelt témaként.

A májusban megrendezett németországi KWF-Tagung után, idén ez volt a második nagy erdészeti technológiai bemutató, eszköz- és gépkiallítás Európában.

A magyar látogató mindkettőt tapasztalhatta, hogy az erdészeti műszaki fejlesztés, a munkatechnikák és technológiák fejlesztése, amelyekkel Magyarországon „a hivatali körök” az elmúlt 6-8 évben (mint nem központi kérdést és mint kizárólag a vállalkozók érdekkörébe tartozó témákat) **leírtak**, más országokban fontos és ételtel teli témák.

Felmerül a kérdés, hogy Európa felé való nagy igyekezetünkben, mikor vesszük végre észre, hogy *egyre jobban lemaradunk, ha a vállalkozói dják továbbra sem teszik lehetővé az új gépek, eszközök kitermelését*. Természetesen nem az Austrofomán legnagyobb számban felsorakoztatott harveszter-forwarder kombinációra gondolunk (bár a forwarder hazai viszonyok között is bizonyíthatóan jól alkalmazható, csak drága), hanem az egyszerű, kisebb gépekre.

Az Austrofomát az Erdőhasználati Szakosztály szervezésében 23 fő látogatta meg, akik nemcsak a belépődíj fejében megkapott védősíkat, hanem továbbgondolkodásra ösztönöz szakmai előadásokat is hazavihettek magukkal a rendezvényről.

Gólya János

Az Erdőfeltárási és az Erdei Vasutak Szakosztály 1996. október 9-10-én közös kihelyezett szakosztályülést tartott a Gemenci EVAG Rt. területén. Az ülésen megjelent mintegy 60 fő megismerhette a feltárási szempontjából különlegesnek tekinthető

tő ártéri erdőgazdálkodást. A szakosztályülést *Csonka Tibor* vezérigazgató nyitotta meg. A rendezvényvel érintett ártéri erdészetek rövid bemutatását követően az ülés résztvevői megismerkedhettek a Gemenc Rt. erdőfeltárási tevékenységével, amelyben a fő szerepet a vízi utak és az erdei vasutak játsszák. A vízi szállítás jelenlegi helyzetét és jövőbeni elképzeléseit *Barabás Tibor* üzemvezető ismertette. A vasúthálózat történetéről *Tuzson Tihamér* erdőmérnök, a jelenlegi helyzetről és a jövőbeni szerepről *Perler József* vonalfőnök tartott előadást. A Globál Plan Hungaria Kft. ügyvezető igazgatója, *Surányi Sándor* a C50 típusú mozdonyok átalakításáról, *Szilvási Zoltán* mérnök a Ganz Hunslet Rt. mozdonyfejlesztéséről számolt be. Az ülés végén *Wagner Tibor* a Mátra-Nyugatbükk Rt. vezérigazgató-helyettese számolt be a Baden-Württemberg tartományban tett tanulmányútjának erdőfeltárással kapcsolatos tapasztalatairól. A szakosztályüléshez kapcsolódó bemutatón a résztvevők megtekintették a hajóüzemet és a vízi átrakótelepet, valamint a Gemenc Duna-parti átépített szárnyvonalat.

A szakosztályok megállapították, hogy az erdei vasutak szerepe a különleges gazdálkodási körülmények között továbbra is megmarad. Különösen fontos szerepet játszhatnak az erdei vasutak a közjóléti szolgáltatásokban. Javaslat hangzott el arra, hogy a felépítményi anyagok egyre nehezebb beszerzése miatt az erdei vasutak üzemeltetőinek egységesen kellene fellépni a beszerzés területén.

A dunai hajóúttal és az erdei vonatossal egybekötött szakosztályülés jó hangulatban, szakmailag értékes tapasztalatokkal gazdagította a résztvevőket. A szakosztályülés megrendezéséhez nyújtott támogatásukért a szakosztályok köszönetüket fejezik ki *Ódor József* vezérigazgató-helyettesnek és *Rádi József* főmérnöknek, valamint *Nagy András* műszaki osztályvezetőnek a rendezés fáradságos munkájáért.

Dr. Kosztka Miklós

Megalakul az OEE Erdészeti Erdei Iskolák Szakosztálya

Régi vágya teljesül az erdészek társadalmának azzal, hogy alakul egy olyan szervezet, mely az erdőgazdálkodás ma még meglehetősen félreismerett tevékenységét és társadalmi megítélését hivatott pozitív irányban megváltoztatni. Ez az igény nagy örömmelre mind a felsőbb erdészeti vezetés, az erdészeti gazdálkodók, mind az érdekvédelmi és szakmai szervezetek részéről elemi erővel tört elő. Ezt a lehetőséget hivatásunk jövője érdekében ki kell használni, élni vele. Bizonyítja a közös igényt az erdészeti részvénytársaságoknál sora létesített erdei iskolák, oktatóhelyek, kiállítások, múzeumok, de ide kell sorolni a közel múltban megvalósított, nagyszerű anyaggal bemutatkozó erdészeti kiállítást a Naturexpón és az OMÉK-on is.

Az OEE Erdészeti Erdei Iskolák Szakosztálya is azért alakul, hogy országosan összefogva, szervezeten jelenjen meg az erdészet a közvélemény előtt, az ifjúságon keresztül a felnőttekhez szólván.

Egy érdeklődő kis csoport próbálta összeállítani, melyek legyenek a főbb kritériumai és hogyan működjön az erdészeti erdei iskolák hálózata mint szakosztály. A kérdés rendkívül nehéz, hiszen egy szakosztály időnként összejövő, azonos szakmai érdeklődésű egyesületi tagok szerveződése. Ugyanakkor az erdei iskola a Nemzeti Alaptantervhez is kötődő, rendszeres (napi, heti) elfoglaltságot jelentő komoly nevelési, oktatási munkát követel, melynek megfelelő személyi, tárgyi és pénzügyi feltételeinek is meg kell lennie. Az erdőgazdaságoknak, mint az erdészeti erdei iskolák fenntartóinak, anyagiakban is támogatni kell a tevékenységet. Fel kell ismerni az erdőgazdálkodásban dolgozó vezetőknek, hogy ma különféle reklámokra, támogatásokra fordított összeg sokkal hatékonyabban szolgálná az erdőgazdálkodás érdekeit, ha az erdészeti erdei iskolák működtetésére fordítanák. A tanuló ifjúság és szülei a legjobb „hangszóró” lehetnek az erdőgazdálkodásnak, ami végsősoron az erdő, a fa, a fa hasznosításának propagálásával egyértelmű gazdasági érdekeket is szolgál. Tulajdonképpen az erdészeti erdei iskoláknak a természet megszerettetése, megismeretése mellett ez a legfőbb célja. Az erdészeti erdei iskola bemutatja az adott erdőterület és közönség kultúrtörténeti értékeit is. Az alakuló szakosztály senki és semmiféle más hasonló értékeket magának valló személy vagy szervezet ellen nem irányul, kizárólag az erdőgazdálkodó részére kíván egy szelvet az erdei iskolák tartájából. Együttműködést ajánl mindenkinek, aki hasonló célokat tűzött maga elé. Az erdei iskolák palettájának sokszínűsége a tevékenység eredményességét növeli. Célzerű lenne minél több szervezet megalakítása, hiszen a ma működő erdei iskolák a tanuló ifjúság töredékét képesek fogadni.

Az OEE Erdészeti Erdei Iskolák Szakosztály tagságát a korábban leírtak miatt feltételekhez célszerű kötni. Természetesen az OEE Alapszabálya szerint a rendezvények nyitottak, bármely OEE tag látogathatja azokat.

Az oktatási feladat miatt fontos, hogy írásban rögzített éves program készüljön, amely a szakosztály célkitűzéseinek megfelelő és a Nemzeti Alaptantervhez kapcsolódik. Az oktatáshoz szükséges bázishelyet kell kialakítani és a környezeti nevelésben jártas erdészeti szakembert is foglalkoztatni. Feltétlen meg kell oldani a finanszírozási hátteret. A programokban súlypontos helyet kell kapnia az erdőgazdálkodás bemutatásának.

A szakosztály azokat a programokat fogadja be, melyek a fenti kritériumoknak megfelelnek, ezzel jogosulttá válnak a szakosztály védjegyét a kiadványaikon felültenni.

A szakosztály rendes tagjává válni egy folyamat, de a munka komolyságára, felelősségteljeségére tekintettel, ezt fel kell vállalni minden résztvevő személynek és erdőgazdaságnak.

A Gépesítési Szakosztály – közösen az Alföldi Erdőkért Kkt. Műszaki Szakbizottságával – október 30-31-én ülésezett a Nyírerőd Rt. Guthi Erdészeti területén.

A rendezvény első napján a következő témakörökben folyt eszmecsere:

– ismerkedés a Nyírerőd Rt. helyzetével, különös tekintettel a műszaki fejlesztésre (ca.: *Kovács Gábor* vezérigazgató);

– beruházási- és pályázati rendszer a Nyírerőd Rt.-nél (ca.: *Szabó József* műszaki ov.);

– vállalkozók kiválasztásának rendszere a Guthi Erdészetről (ca.: *Bartucz Péter* erdészeti igazgató);

– a magyarországi VALMET-képviselet, a Csongrádi Agrotechnika Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. tájékoztatója a VALMET gyártmányú traktorokról, a KRONOS gyártmányú kihordóról, valamint további finn erdészeti gépekről (ca.: *Lekrinszki István* ügyvezető igazgató és *Sebesi István* gépészmérnök);

– A BERGER és a CASE cégek tájékoztatója a speciális munkaeszközökkel (tuskózó, gödörfűrő, gallyazó-daraboló, rönkmarkoló) felszerelhető darugémes CASE-POCIAN gyártmányú gépről (ca.: *Artur Schidt* és *Horváth József*);

– a Nyíregyházi AGROKER Rt. tájékoztatója az MTZ- és a MASSEY FERGUSON típusú traktorok választékáról (ca.: *Fekete Zoltán* igazgató);

– beszámoló a szlovéniai társaságok küldötteinek fogadásáról (ca.: *Káldy József* szakosztály-elnök);

– az 1997. évi munkaterv összeállítása (ca.: *dr. Horváth Béla* szakosztály titkár);

– új tagok (*dr. Fekete Gyula* vezérigazgató, MEFI Rt., *Kiss Béla* gépesítési ea., Északerdő Rt.; *Sásdy Ottó* igazgató, Erdőgép Kft.; *Spingár Péter* műszaki vezető, SEFAG Rt. Kaposvári Erdészete) felvétele a Gépesítési Szakosztályba;

– tájékoztató a „Gépesítési információk” sorozat újabb füzetek kiadásáról (ca.: *dr. Horváth Béla* szakosztály titkár).

A fenti témakörök vitájában a következők szóltak hozzá: *dr. Horváth Béla, Káldy József, Majtényi László, dr. Mátrabérczi Sándor, Menyhári Pál, Szamosi Ferenc, dr. Walter Ferenc*.

A rendezvény második napján a Nyírerőd Rt. Guthi Erdészete területbejárással egybekötött bemutatást tartott. A bemutatón a szakosztály tagjai üzem közben láthatták az erdészet területén dolgozó tuskózó gépeket, nevezetesen:

– a LANDINI 1900 DT típusú traktorral üzemeltetett ELLETARI MAMMUT HP-200 típusú tuskóforgácsolót, valamint

– a T-130 típusú lánctalpas traktorral működtetett TK-2V típusú tuskóhúzó.

Köszönet a házigazdáknak a jól szervezett, szakmailag tartalmas rendezvényért.

Dr. Horváth Béla

Az OEE Miskolci és Sárospataki Helyi Csoportja 1996. szeptember 9-én közös szakmai rendezvényt tartott az Északerdő Rt. támogatásával a Keletbükk Erdészeti Igazgatóság területén. A nap fő szakmai kérdése a cseres-tölgyesek felújítása és mestereséges átalakításának lehetőségei a Borsodi-dombvidéken, valamint a bükk-felújítások idejének optimális meghatározhatósága volt.

A program kezdetén *Cserép János*, az Északerdő Rt. vezérigazgatója, a Miskolci Helyi Csoport elnöke üdvözölte a tagtársakat és az eleredő eső ellenére kellemes és szakmai tapasztalatokban bővelkedő napot kívánt a 80 fős résztvevőknek.

Kisházi Zoltán, a Keletbükk-i Erdészeti Igazgatóság igazgatója ismertette a kezeléskürcs bízót erdőterületek jellemzőit.

Az igazgatóság éves munkájában a hegy- és dombvidéki gazdálkodás problémái (felújítási gondok, a túltartott állományok romló egészségi állapota, a természetvédelem és a gazdálkodás ellentétei stb.) egyaránt jelentkeznek.

A terepi bejárás során elsősorban ezek a problémák kerültek elő. Szó esett a cseresek tölgysesekké történő mesterséges átalakításáról. A cseresek rossz egészségi állapota, valamint a fapiac jelenlegi (de már hosszantartó) helyzete miatt megkérdőjeleződött a 70 év fölötti vágáskor fenntarthatósága is. Mivel a környező vegyi üzemek tevékenysége miatt nagymértékű a nitrogén felhalmozódás a területen, a jelentős lágyszárú és cserje konkurencia miatt előfordul az évenkénti háromszori ápolás is. Vitát váltott ki, hogy ilyen körülmények között a 120 eFt/ha-os befizetési egységből lehet-e eredményessé, de legalább veszteségmentessé tenni az erdőfelújítási tevékenységet.

A program második részét a bükkösök természetes felújításának szenteltük, melynek során az alábbi kérdések merültek fel: – Hol a határa a természetes felújíthatóságnak (az optimális magtermő-képességi életkor és a mesterséges besuglítás idejének meghatározása);

– Mi a végvágások lehetséges ideje;

– A gazdasági és biológiai vágásérettségi kor eltéréseiből adódó hozam-és értékvesztés problémája.

A terepi bejárás végén egy kísérleti duglászás-bükkös felújítást tekintettünk meg, ami dr. *Sziklai Oszkár* kanadai professzor segítségével már negyedik éve tart. Az öt alfajta tartalmazó kísérleti területet *Kiss Pál* által készített szemléltető tábla mutatta be.

A programot ebéd, majd baráti beszélgetés zárta a Nyírbecsi Vadászházban.

Bányai Péter

Az Erdőhasználati Szakosztály 1996. október 30-án Kaszón tartott szakosztályrendezvényt „Természetvédelmi területek felhasználata” címmel. A program megkezdése előtt a jelenlévők megemlékeztek a szeptember 5-én elhunyt *Mihály Sándorról*, aki a szakosztály régi, megbecsült tagja volt.

Végyvári Jenő elnök-vezérigazgató üdvözlő szavai után *Mocz András* erdészeti igazgató ismertette röviden a Kaszói Erdőgazdaság Rt. gazdálkodásának főbb vonásait. Ezt követően dr. *Kovács Mátyas*, a Természetvédelmi Hivatal főosztályvezetője tartott előadást, amelynek meghirdetett címe „A természetvédelem helyzete a magyar erdőgazdálkodásban, különös tekintettel a felhasználatokra” volt. Az előadó azonban inkább a „Természetvédelem és az erdőgazdálkodás kapcsolata az új természetvédelmi törvény szellemében”-t. ezmegevitálást tárta a jelenlévők elé, családostól okozva azoknak, akik konkrét felhasználási tárgyú problémák megbeszélését várták. Az előadáshoz hozzászóltak, illetve kérdéseket tettek fel: *Marghescu Tamás*, *Nádas József*, *Buliczka János*, *Sipos Péter* és *Csepányi Péter*.

A résztvevők ezután *Mocz András*, *Sashalmi Miklós*, dr. *Temesi Géza*, *Marghescu Tamás* és *Sashalmi Miklós* névelésével megtekintették a Baláta-tó erdőrezervátumot, egy az erdőrezervátum pufferzónájába áthúzódó erdőrezervátum – a természetvédelemmel közösen – megtervezett felhasználási beavatkozásokról kaptak helyszíni tájékoztatást, majd egy másik erdőrezervátumban a felhasználási munkák időbeli korlátozásának feloldása révén megvalósult természetes felújítás eredményét láthatták.

A terepi programon és azt követő konzultáción hozzászóltak: *Csepányi Péter*, *Albert Tóth Gergely*, *Sipos Péter*, *Golya János*,

Jurásek Fábán, *Varga Béla*, dr. *Andor József* és dr. *Halupa Lajos*.

A rendezvény résztvevői egyetértettek abban, hogy a természetvédők és az erdészek közös erőfeszítéseire és egymással való jó kapcsolatára van szükség a jövőben.

Golya János

A Fakereskedelmi Szakosztály őszi kihelyezett összejövetelét az Északkerdő Rt. vendégeként és szervezésében tartotta meg, Fónagyságon. Az Rt. részéről *Kelemen Zoltán* termelési főmérnök adott részletes tájékoztatást az erdőgazdaság munkájáról. Megtudtuk, hogy a 123 000 ha erdő területükből 15 500 ha került privatizálásra. Fajaj összetételükben meghatározó a kocsánytalan tölgy 41%, bükk 24%, cser 10%. A bükk állományok megnyugtatónak, jó a korosztály összetételük. A tölgyek zöme sarj eredetű, középkorúak, helyenként még ma is pusztulnak. Az éves fakitermelési lehetőségeket nem használják ki teljes mértékben, legjobban a tisztításokkal vannak lemaradva.

Az új törvények elfogadásával kapcsolatban elhangzott egy olyan vélemény, hogy „nagyon zöldre sikeredtek”. A január 1-jétől életbelépő természetvédelmi törvény területüknek közel 50% át érintheti és a számtalan szigorító előírás rendkívül megnövekedti a gazdálkodást. Nem vitakozni szeretnénk a törvényvel, az egyszerű kompromisszumokat kell megtalálni. Egy tény, hogy az erdőgazdálkodási, főleg a felhasználási munkák elaprózódnak, ezáltal igen megrögzölnak.

A gazdaság ez évi piaci lehetőségeit a korábbi évekhez viszonyítva sokkal rosszabbnak minősítette, a bükköt kivéve szinte valamennyi fajafaján és választékánál piaci kieséssel kellett számolniuk. A jövőt illetően nem látnak lehetőséget a fakitermelés növelésére. A piacon az új tulajdonviszonyok (közel 50% magánerevetű) jelentik majd a legnagyobb kihívást.

Győri Ferenc főtitkár (Bűtorszövetség) átfogó tájékoztatást adott a hazai bútortipar helyzetéről, kilátásáról. A legtöbb bútorgyárnál befejeződött a privatizáció, sok német, olasz, izraeli tulajdon jött létre.

Jellemző az iparágra, hogy 1989-hez viszonyítva a 10 főnél többet foglalkoztatott üzemek száma közel négyszeresére növekedett, termelése változatlan áron jelentős mértékben csökkent. A bútorkereskedelem teljes liberalizálása sok kedvezőtlen hatása mellett azért olyan eredményt is hozott, hogy a hazai bútortipart a korábbiakhoz viszonyítva sokkal igényesebb bútortermelésre ösztönözte. A jövőt illetően egyértelműen a hazai piacon a reáljövődelem alakulása határozza meg a bútorkeresletet. Jelentős növekedésre az elkövetkezendő 1-2 évben nem lehet számítani.

Dr. Kelemen Miklós ügyvezető igazgató (Interspan) tájékoztatást adott a hazai agglomerált ipar helyzetéről. Az ő gyárak forgalmára is jellemző a belföldi értékesítés csökkenése. Az európai piacon igen magasak a készletek és ezért nyomottak az árak. Ez a helyzet nem teszi lehetővé, hogy az alapanyag beszerzéseknél jelentős áremelkedéssel számoljanak a termelők. Az évek során a szállítói körrel jó kapcsolatot sikerült kialakítaniuk, általánosság szeretnék tenni, hogy az ürmeter átvételekkel szemben átró súlyban vegyék át az alapanyagot.

Mézes Lajos kereskedelmi irodavezető (Kefag Rt. Kesckem) rövid tájékoztatást adott az újra indult Sremska-Mitrovicai nyár papírfu szállításról. Hosszas előkészítő tárgyalások után rövid idő alatt 70 000 ürmeter papírfu kellett kiszállítani. Ez időközben meg is történt, augusztus 25-én indult az első vagon és október 17-én leállították a szállítást. A nyár papírfu piacra meghatározó jelentőséggel bíró jogoszláv értékesítési lehetőségek stabilitásán fáradoznak, az előtárgyalások alapján 1997-ben

remélhetően 200-300 ezer ürméter alapanyag szállítására nyílik lehetőség, ez elsősorban a fizetési feltételektől függ.

A fenti előadásokon kívül több aktuális kereskedelmi témát vitattunk meg az ismét jelentős létszámmal (38 fő) megtartott összejövetelen.

Szalkay György

Az Egri Helyi Csoport régóta tervezett kárpátaljai tanulmányútját 1996. augusztus 7-10. között tartotta 39 fő részvételével.

Az ismereteinket gyarapító program az alábbi volt. Az első nap, szerdán Ungváron magyarul beszélő rutén történész szak szerű – a kárpátaljai etnikumokat is bemutató – vezetés mellett megtekinttük a várat, a vármúzeumot és a skanzent. Ezt követően mi a mátraaljai és egri borvidékről származók szerednyei borkóstoláson vethettük össze az ízeket. Megállapíthattuk, hogy e tekintetben nincs szégyennivalónk. Az Ökörmező feletti hegyi üdülőben lévő szállásunkhoz menet útközben Técsőn megkosztartuk Kossuth Lajos szobrát.

Csütörtök délelőtt Akna Szlatinára (Sóbánya) látogattunk, ahol a sóbányászatról és az üres bányatermekben folyó asztmatikus és allergiás betegségek kezeléséről kaptunk ízelítőt. Délután a Verekei Szorosnál adóztunk honfoglaló őseink emlékének.

Pénteken a Szinevéri Nemzeti Park területén csodálatos környezetben ismerkedtünk a tutajozással a múlt erdőgazdálkodásával.

Szombaton hazautunkat a magyarulakta Beregszászon szakított meg. Az ottani Erdészeti Igazgatóság problémáival ismerkedtünk remek vendéglátás mellett. A vége felé előkerült a hegedű, és mire a cigány húzni kezdte, eltűntek a nyelvi problémák is.

Élvezetes tanulmányutunkat ezúton is szeretném megemlékezve megköszönni kísérőnknek, a program szervezőjének *Jaroslav Andruszjáknak* a Transzkárpáti Régió erdészeti és faipari szakszervezete vezetőjének.

Garamszegi István

**Megemlékezés az Aradi vértanúk tiszteletére.
Millicentenáriumi Emlékoszlop avatás.**

A már hagyományos március 15-i ünnepi megemlékezés után ebben az évben ismét jeles eseményre gyülekezünk a Kecskemét melletti Nyíri erdőben.

Az 1848-49-es Szabadságharcos Alapítvány, a KEFAG Rt. Kerekegyházi Erdészete, valamint az OEE Kecskeméti Helyi Csoportja hívta össze az érdeklődőket.

A vendégeket a Kerekegyházi Erdészet vezetője *Koczka Zoltán*, és az 1848-49-es gyűjtemény vezetője *Szulyovszky László* kerületvezető fogadta.

Mintegy 300 résztvevő állt meghatottan az erre az alkalomra készített 13+1 Aradi vértanú kopjafái előtt. A kopjafákat *Németh László* tanár, a rajtuk elhelyezett 13 Aradi vértanú és Bathyány Lajos tűzzománc képeit *Balanyi Károly* grafikus művész készítette.

A himnusz elhangzása után *Katona László*, Kecskemét Megyei Jogú Város polgármestere mondott emlékbeszédet, melyben a vértanúkra történő emlékezés mellett időszerű társadalmi-politikai aktualitásokról is szólt.

Ünnepi műsort a hetényegyházi Mórircz Zsigmond Általános Iskola diákjai adtak. *Paál Attila* és *Vitéz László*, a kecskeméti Katona József Színház művészei versekkel emlékeztek a korra és az Aradi vértanúkra.

A megemlékezés befejezéseként a résztvevők nevében *Zwack Péter* országgyűlési képviselő koszorút helyezett el a kopjafánál, az egybegyűltek pedig gyertyagyújtással tisztelegtek.

Ezek után került sor a Millicentenáriumi Emlékoszlop avatására. Az Emlékoszlop az 1848-49-es Szabadságharcos Alapítvány kezdeményezésére készült. Helye egy erdei tisztást körülvevő hársfa körgyűrű középpontja. A hagyományok szerint a hársfákat a Milleneum tiszteletére egy erdészeldőünk ültette, utódai pedig napjainkig megőrizték.

Ezt a hagyományt folytatja a most felavatott Emlékoszlop, melynek gyönyörű tűzzománc mozaik képét a Kodály Zoltán Ének-Zenei Iskola tűzzománc szakköre készítette.

Avatóbeszédet mondott *Pápai Gábor*, az Erdészeti Lapok főszerkesztője.

Az emlékoszlopnál a késő őszi napsütésben hulló levelek hangulatában *Szeverényi István* nyugdíjas erdészvezető, valamint két nyugdíjas kerületvezető erdész, *Gergelyi Pál* és *Kulman Sándor* kollégák helyezték el koszorúikat.

Úgy érezzük, hogy a jól sikerült rendezvény ismét hagyományt teremtett és a jövőben március 15-e mellett október 6-án is érdemes lesz a Nyíri erdő új létesítményekkel gazdagodott emlékhelyét meglátogatni és a gyönyörű környezetben emlékezni történelmünk nagy sorsfordulójára.

Bognár Gábor

Fotó: Szulyovszky László

Millicentenárium

Az erdészek népes táborának jó része azonosult az idők hívó szavával. A honfoglalás 1100 esztendőös megemlékezéséről, emlékligt, emlékről állításról az EL több ízben is beszámolt. Az idei OEE Vándorgyűlés színtere: Ópusztaszer is a magyarságtudattal való azonosulást tükrözte. A Pilisi Parkerdő Rt. Visegrádi Erdészete is létrehozta – *Erdős Péter* erdészeti vezetője ötlete és szorgalmazása alapján – az 1100 esztendőre emlékező ligatét, emlékoszlopát Visegrádon az Apátkúti-völgyben zöldellő Teigárhý-réten. (Lásd hátsó borítónkon.)

A honfoglaló hét törzsré utalva, még áprilisban kör alakzatban ültettünk el 7 db – *Faludy József* által nevelt – piramistölgy sorfát.

Az OEE által is szervezett vigámpetendi nyári tafaragó táborban nem sikerült megfelelő emlékoszlopot találunk. Ezért megkértük a már négy éve Brassó megye, Hétfaluból odajáró *Kalit Mihályt*, jöjjön el és a helyszínen faragja ki az emlékoszlopot. Elképzelésünk és tervai alapján a hét vezér sámánista álarcu, ősi mondavilágunk csodaszarvasa, turulja, és az államiságunkat szimbolizáló Szentkorona mása került megfaragásra.

A Prédikálószerk oldalában 140 évig nőtt, majd lábon száradt kocsánytalan tölgyből 6 m hosszú, 60 cm-es rönk adta az emlékmű alapanyagát.

Végso búcsú Pászthory Antal erdómérről

Kedves Pászthory Antal, Tóni, Toncsi, munkatársunk, kollégánk, barátunk, firmánk, balekunk és évfolyamtársunk!

Egy hete hallottuk a tragikus hírt és még mindig megdöbbenve állunk koporsód mellett, hogy végso búcsút vegyünk tőled. A tragikus hír annyira megrázó volt, hogy kollégáid és én is egyszerűen nem tudtuk elhinni és felfogni. Te váratlanul elmentél, el nem köszöntél, és mi még a mai napig sem tudjuk, hogy miért?

Szomorú a családnak, a feleségnek, az ikergyermekeknek és a rokonságnak ez a temetés. Szomorú a munkatársak végso búcsúja is, hisz váratlanul, munkára aktív korodban távoztál el.

Megrázó, ha a szülő temeti gyermekét.

Megrázó, ha a firma búcsúztatja a balekját.

Megrázó, ha az unoka keresi a nagyapját.

Te a Soproni Erdészeti Egyetemen keresztül a természet gondozását választottad.

Ismerhetted a természet, főleg az erdő fáinak végtelen türelmét, hogy a széllel szemben is visszajeleznek. „Ne siess, ne siess”. És Te mégis elsiettél! Miért? Bár most lombhullató szomorú ősz van, de neked, természet szerető erdésznek tudnod kellett volna, hogy mindig van megújulás és kikelet. A természet minden évben változatos csodával áll elő. Az életben is vannak nehéz és szomorú napok, amit vídímák váltanak fel. Te megmaradtál ezeknél a szomorú napoknál.

Cikkünk a szerzők személyes véleményét tükrözik, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőség véleményével.

A felkérés nélkül beküldött kéziratokat és fotókat a szerkesztőség lehetőség szerint gondozza és közli.

Kérjük a szerzőket, hogy pontos laciüköt és a személyi számukat is megadni szíveskedjenek.

Az óriási oszlopot komoly vasszerkezetbe *Staburecz János* és műhelyének dolgozói kovácsolták. „Köszoknyáját”, alapját *Zeller Márton* készítette. Ebbe az alapzatba helyeztük el – egy-egy kőbe faragva – a hét törzs nevét, *Meszarek György* köszobrász alkotását. Mindhárom mester Visegrádi iparosgárdáját gazdagítja. A liget és környékének gondozása *Koncz Antal* kerületvezető és szorgos csapatának tevékenységét dicséri.

Az oszlop és a liget avatására szerény finnépség keretében 1996. augusztus 20-án került sor. A szakmában már sokak által ismert szentendrei „FILIBILI” népdalkör millicentenáriumi összeállítását zengte el, kiemelve népdalkincsünk ősiségét, gazdagságát. A dunabogdányi Kürtösök együttesét szintén sokan ismerik. Ők fokozták a zenei hangulatot.

A hely és alkalom szellemének megfelelően Vörösmarty Mihály Szózatát *Kertész József* mondta el.

Dobó István elnök-vezérigazgató ünnepi beszédében a térségi erdők ezer esztendejéről és a mai erdők közjóletti szerepéről beszélt a mintegy százötven főnyi megjelentnek.

Kedves Olvasó! Ha Visegrádon jár, keresse fel a „Bertényi Miklós” Fűvészkert mellett emlékligetünket. A látvány lenyűgöző és tartós emléket ad.

Kertész József

Pedig milyen szépen indult minden. A szombathelyi Savária Gimnázium után a Soproni Egyetemen megindult az évfolyamtársi diákserzelem, ami nem vett figyelembe semmi távolságot. 1965-ben végeztél (végeztetek) Sopronban. Egy évig erdőrendező voltál, majd utána az utolsó napig a Vasierdőt, illetve az Erdőgazdaságot szolgáltad. Voltál gépesítési, műszaki vezető, energetikus, műszaki fejl. és újítási előadó, műszaki szervező, szállítási előadó, belső ellenőr, revizor. Vállaltad a mások által nem ismert, nem szeretett újat, pl. gépesítés, villamosság, URH az Erdőgazdaságban.

A miérten kívül is hiány maradt utánad.

Czímber Béla

(Elhangzott 1996. november 12-én Szombathelyen a Szalézia Rend attemplomában.)

E havi számunk szerzői

Balázs István	FM	Budapest
Biró Imre	erdómérrök	Nyirerdő
Dauner Márton	FM	Budapest
Fritsch Ottó	felügyelő	Budapest
Hajdú István	erdómérrök	Barcs
Ignác Magdolna	FM	Budapest
Jérôme René	erdómérrök	Budapest
Király Pál	erdómérrök	Budapest
Kiss János	erdőfelügyelő	Nyiregyháza
Pápai Gábor	OEE	Budapest
Ráczné Schneider Ildikó	Soproni Egy.	Sopron
Solyms Rezső	MTA	Budapest
Szodfridt István	Soproni Egy.	Sopron

A lapban aláírás nélkül megjelenő fotókat Pápai Gábor készítette.

**Békés, boldog karácsonyi ünnepeket kíván
az Erdészeti Lapok valamennyi olvasójának a
DUNAKER Kft.**

A DUNAKER Kft. tevékenysége:

- Erdészeti termékek exportja-importja
- Faipari termékek exportja-importja
- Termeltetés
- Finanszírozás
- Belkereskedelem
- Külföldi kapcsolatok építése
- Erdőgazdálkodási munkák tervezése, a kivitelezés irányítása, szaktanácsadás

